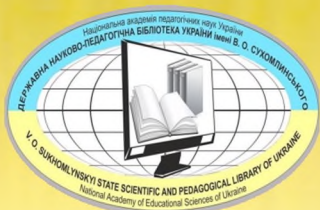

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ

ДЕРЖАВНА НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ ІМЕНІ
В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Серія «Ювіляри НАПН України»
Випуск 36
Біобібліографічний показник
(до 60-річчя від дня народження)

**МИКОЛА
ІВАНОВИЧ
ПІДДЯЧИЙ:
особистість,
педагог,
вчений.**

Харків 2021

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ

ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

СЕРІЯ «ЮВІЛЯРИ НАПН УКРАЇНИ»
ВИПУСК 36

**МИКОЛА ІВАНОВИЧ
ПІДДЯЧИЙ:
ОСОБИСТІСТЬ, ПЕДАГОГ, ВЧЕНИЙ**

(до 60-річчя від дня народження)

Бібліографічний покажчик

Харків 2021

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 11 від 23 листопада 2020 р.)

Рекомендовано до друку вченою радою Державної науково-педагогічної
бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 16 від 23 листопада 2020 р.)

- Рецензенти:** *Добко Т. В.*, д-р наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
Євтух М. Б., д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України
- Упорядник** *Штома Л. Н.*, завідувач бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Заслужений працівник культури України
- Наукові редактори:** *Бех І. Д.*, д-р психол. наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України
Пономаренко Л. О., канд. наук із соціальних комунікацій, завідувач відділу науково документного забезпечення, соціокультурної діяльності та міжнародних зв'язків ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського
- Науковий консультант** *Березівська Л. Д.*, д-р пед. наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор ДНПБ імені В. О. Сухомлинського

ПЗ2 **Микола Іванович Піддячий:** особистість, педагог, вчений : біо-бібліогр. показч. / НАПН України: Ін-т педагогіки, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Штома Л. Н. ; наук. ред.: Бех І. Д., Пономаренко Л. О.]. – Харків: «Діса плюс», 2021. – 160 с. – (Серія «Ювіляри НАПН України» ; вип. 36).

Біобібліографічний показчик присвячено життю і діяльності Миколи Івановича Піддячого, доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента Міжнародної слов'янської академії освіти імені Яна-Амоса Коменського, головного наукового співробітника відділу профільного навчання Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України, фундатора напрямку «Соціально-професійний розвиток особистості».

У виданні відображено основні дати його життя, науково-педагогічну і громадську діяльність, представлено науковий доробок ученого за 20-річний період діяльності (2000-2020 рр.): авторські свідоцтва, монографії, підручники, навчальні посібники, довідкові видання, статті в продовжуваних і періодичних виданнях, матеріалах конференцій тощо.

Показчик адресовано фахівцям у галузі педагогіки, психології, філософії освіти, соціології, економіки та інших суміжних дисциплін для науково-дослідної, науково-методичної, науково-педагогічної, навчально-виховної та управлінської діяльності.

NATIONAL ACADEMY
OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE

INSTITUTE OF PEDAGOGY

V. O. SUKHOMLYNSKY STATE SCIENTIFIC AND
PEDAGOGICAL LIBRARY OF UKRAINE

«JUBILEES OF THE NAES OF UKRAINE» SERIES
ISSUE 36

**MYKOLA IVANOVYCH
PIDDIACHYI:
PERSONALITY, TEACHER, SCIENTIST**

(to the 60th anniversary of the birth)

Biobibliographic Index

Kharkiv 2021

Recommended for publication by the Academic Council of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine
(Minutes № 11 of November 23, 2020)

Recommended for publication by the Academic Council of the V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine
(Minutes № 16 of November 23, 2020)

- Reviewers:** *T. V. Dobko*, Doctor of Science in Social Communications, Senior Researcher, Leading Researcher of the Department of Scientific and Educational Information Resources of the V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine
M. B. Yevtukh, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Full Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Chief Researcher of the Department of History and Philosophy of Education of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine
- Compiler** *L. N. Shtoma*, head of the library of the Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the NAES of Ukraine, Honored Culture Worker of Ukraine
- Scientific editors:** *I. D. Bekh*, Doctor of Psychological Sciences, Professor, Full Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Director of the Institute of Problems on Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine
L. O. Ponomarenko, Candidate of Sciences in Social Communications, Head of the Department of Scientific Documentation, Socio-Cultural Activities and International Relations of the V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine
- Scientific consultant** *L. D. Berezivska*, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Director of the V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine

P32 MYKOLA IVANOVYCH PIDDIACHYI: personality, teacher, scientist: biobibliographic index / NAES of Ukraine: Inst. Of Pedagogy, V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine; [compiler L. N. Shtoma; Scientific editor: I. D. Bekh, L. O. Ponomarenko]. – Kharkiv: «Disa Plus», 2021. – 160 p. – («Jubilees of The NAES of Ukraine» series; issue 36).

The biobibliographic index is devoted to the life and activities of Mykola Ivanovych Pididiachyi, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the Jan-Amos Comenius International Slavic Academy of Education, Chief Researcher of the Profile Education Department of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, founder of the direction «Socio-professional development of personality».

The publication reflects the main dates of his life, scientific, pedagogical and social activities, presents the scientific achievements of the scientist for the 20-year period of his activity (2000-2020): copyright certificates, monographs, textbooks, manuals, reference books, articles in continuous and periodical publications, conference proceedings, etc.

The index is addressed to the specialists in the field of pedagogy, psychology, philosophy of education, sociology, economics and other related disciplines for research, scientific-methodical, scientific-pedagogical, educational and managerial activities.

Микола Іванович Піддячий
доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент
Міжнародної слов'янської академії освіти
імені Яна-Амоса Коменського

ВІД УПОРЯДНИКА

За роки незалежності в Україні зросла когорта відомих вітчизняних науковців у галузі теорії, методології і методики навчання та виховання. Завдяки їхнім учителям, наставникам та власним зусиллям розроблено концептуальні засади української педагогічної науки, створено підґрунтя для підготовки молодого покоління до життя і праці.

Серед цієї когорти науковців вирізняється фундатор напряму наукових досліджень «Соціально-професійний розвиток особистості», доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії освіти імені Яна-Амоса Коменського, головний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України Микола Іванович Піддячий.

Висвітлення етапів життя і діяльності М. І. Піддячого запропоноване читачу у вигляді опису його психологічного досвіду. Такий виклад матеріалу сприяє формуванню уявлення про світорозуміння, світовідчуття та світобачення особистості автора. У його працях акцентується увага на неперервності формування багатогранного досвіду, що дає можливість особистості проектувати власний розвиток із найменшими ризиками для зацікавлених в успіху сторін на всіх рівнях соціально-економічного устрою та державного управління.

Схильність до неперервного розвитку та основні напрями роботи людини викристалізують її цінності та формують якості. Саме тому важливим для читача буде розуміння того: 1) Що стало підґрунтям для написання наукових праць? 2) На якій основі розбудовувалось міжособистісне спілкування? 3) Як створювалась професійна й життєва атмосфера у міжособистісній взаємодії? 4) Які етапи пройдені у процесі становлення? На ці та інші запитання читач знайде відповіді у працях професора Піддячого.

У покажчику представлено науковий доробок ученого за 20-річний період діяльності, зокрема: авторські свідоцтва, монографії, підручники, навчально-методичні посібники, програми, статті із наукових збір-

ників, матеріалів наукових конференцій, публікації у періодичній пресі тощо, які розкривають його багатогранну наукову діяльність.

Структуру покажчика розроблено з дотриманням чинних рекомендацій Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

Біобібліографічний покажчик відкриває стаття вченого «Роздуми наодинці з собою».

Розділ I «Життєвий і творчий шлях Миколи Івановича Піддячого» починається з фундаментальної статті академіка, директора Інституту проблем виховання НАПН України І. Д. Беха «Звеличений наполегливою працею».

«Засвідчуємо щиру повагу» так називається підрозділ, в якому науковці, друзі, колеги засвідчують свою повагу до ювіляра, захоплення його особистою шляхетністю, великим досвідом науковця, активною життєвою позицією справжнього сина української землі. В розділ включено опис публікацій про життєвий шлях, науково-педагогічну та громадську діяльність Миколи Івановича Піддячого. Матеріали розміщено за хронологією.

Розділ II «Науково-творча діяльність М. І. Піддячого»: «Література про життя і діяльність М. І. Піддячого» та «Хронологічний покажчик праць М. І. Піддячого» містить бібліографічні описи праць ученого, які згруповано за прямою хронологією із виділенням років видання. Праці вченого розміщено в такій послідовності: наукові праці, на які видано свідоцтва про реєстрацію авторського права, зареєстровані в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України; монографії; посібники; науково-методичні рекомендації; термінологічні довідники; статті та інші матеріали з періодичних видань, збірників наукових праць, матеріалів конференцій, видань, що продовжуються.

Видання, де вчений є упорядником, укладачем чи одним із укладачів мають помітку «Ред.», рецензентом – помітку «Рец.».

Підрозділ «Наукова школа М. І. Піддячого» містить бібліографічні описи дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата наук, керівником яких був М. І. Піддячий.

Підрозділ «М. І. Піддячий – офіційний опонент на захисті дисертацій, представлених до здобуття наукового ступеня кандидата наук».

Допоміжний апарат біобібліографічного покажчика – це:

– від упорядника;

– іменний покажчик, в якому наведено прізвища авторів, співавторів, упорядників, редакторів та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах;

– алфавітний покажчик назв праць ученого;

– схема групування матеріалу (зміст).

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено згідно з чинними державними стандартами України.

Біобібліографічний покажчик адресовано науковцям, аспірантам, докторантам, педагогічним працівникам, слухачам інститутів післядипломної освіти, працівникам науково-методичних і навчально-методичних центрів і кабінетів, освітянських бібліотек, студентам закладів вищої освіти, викладачам, учителям та всім, кого цікавлять проблеми теорії та історії педагогіки, методології й методики навчання та виховання особистості на вікових етапах. Він може використовуватися у науково-дослідній, науково-методичній і практичній діяльності освітян і тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогічної науки та освіти.

РОЗДУМИ НАОДИНЦІ ІЗ СОБОЮ

Праця – джерело гармонізації духовного і фізичного начала людини. Будучи засобом самовираження і самоствердження, вона є основною формою забезпечення життєдіяльності на шляху реалізації особистісного потенціалу. Завдяки праці особистість розвивається у процесі формування багатогранного «психологічного досвіду» та взаємодії з учителями і наставниками, коли праця стає свідомою й спрямованою на створення соціально значущих матеріальних і духовних цінностей. Роль суспільних інституцій у цьому процесі – це супроводження розвитку особистості від самообслуговування до створення продукту праці, необхідного для задоволення потреб, а отже, від рівня самозабезпечення до вкладу у формування валового внутрішнього продукту України як засобу її національної безпеки.

Наука як складова сфери діяльності особистості є продуктивним «організмом», який потребує «профілактики» ослаблених місць, а у разі потреби – їх «лікування». «Обрані» люди мають забезпечувати процес неперервного розвитку наукового «організму», системно удосконалюючи механізм прогнозування та профілактики на основі своєчасно і правильно поставленого діагнозу. Це мудрі, вольові й сміливі особистості з багатогранним «психологічним досвідом», які, обравши потрібні ключові діяльності, живуть на перспективу – забезпечення поступу, під час якого неминуче станеться «обслуговування», «лікування» та «одужання» природи, людини, суспільства, держави. На щастя такі люди, зустрічаючись на моєму життєвому і творчому шляху, разом зі створенням підґрунтя для розвитку робили «щеплення» від різних «вірусів»...

Науковці умовно розділяються на три категорії: 1) знаходяться у стані невизначеності і системного наукового пошуку оптимальних варіантів вирішення суперечностей життєвого простору, перебуваючи як у гармонії, так і в конфлікті. Їхня психологічна діяльність спрямована на неперервний розвиток і мотивована внутрішньою потребою продукувати в реальних умовах життя і праці. Як правило, їхні напрацювання випереджають час і зрозумілі, визнаються й підтримуються однодумцями, їхніми науковими школами та широким освітнім загалом у період «вторинної» взаємодії на різних етапах упровадження; 2) корегують, адаптують і впро-

ваджують у життєві простори розроблення науковців першої категорії; 3) відповідно до обставин, в яких вони перебувають, «культури» та рівня свого розвитку свідомо чи несвідомо знищують науку всіма «доступними» способами і засобами.

Люди, яких мені послав у житті Творець, в більшості своїй прекрасні, але щоб бути цікавішими і кориснішими один одному нам треба було розвиватися! На цьому шляху важливим є все, що стосується історичного етапу досягнутого рівня розвитку особистості і суспільства. Основою цього індивідуального, колективного та культурного є гармонізація, що стає передумовою розбудови простору, доступного для розвитку. Для таких Людей ця Місія продукується їхнім внутрішнім станом і потребою вести спосіб Життя у вимірі окреслених нею цінностей та пріоритетів. Успіхом на цьому шляху є покращення якісного стану простору, доступного для Життя, оскільки свідомо Людина є Творінням, для якого важливе не лише правильне використання генетичного та культурного спадку, а й збагачення власного духовного і психофізіологічного начала з метою переходу на вищий рівень розвитку та передачі здобутих цінностей нащадкам...

Одна з найбільших цінностей у міжособистісній життєвій взаємодії – навчитися відкривати внутрішній світ «достойним» та «обраним» ближнім своїм з метою збагачення доступного для розвитку простору...

Поспілкуйтеся щиросердно зі мною і я, за можливості відчуючи Ваші розум і думки, серце і почуття, волю і тілесні сили, наблизюся або віддалюся від Вас...

Багатогранність життєвого простору людини формує рівень її «психологічного досвіду», необхідного для продуктивної діяльності у межах певних груп і соціальних прошарків. Рівень же успішності людини на всіх етапах вікового розвитку залежить і від її участі в суспільному житті. Відвідування мистецьких заходів, любов до художньої самодіяльності, заняття туризмом, гірськолижним спортом, великим тенісом, плаванням, волейболом, футболом, шахами, верховою їздою, полюванням, рибною ловлею, відпочинок на природі, спілкування із «Мудрецькими» тощо дає мені можливість максимально відчувати

і сприймати життєвий простір людей, близьких за духом і ціннісними пріоритетами.

Збагачення простору, «доступного» для здорового, щасливого та благополучного життя, відбувається шляхом гармонізації визначеного особистістю ціннісного ряду, що є підґрунтям для входження у процес цілеспрямованого системного розвитку. У цьому просторі живуть Душею, максимально гармонізованою з місцем її перебування – тілом, отримуючи радість на шляху виконання життєвого призначення. Тоді, знаючи минуле, усвідомлюючи сьогодення та прогножуючи майбутнє, отримуватимемо успіх на відповідному «особистісно втаємниченому» рівні розвитку...

Не претендуй на те, що тобі не належить, та не бери того, що ти не заробив, бо зароблене в житті отримаєш своєчасно і «повною мірою»...

Людина протягом часу, відведеного для виконання життєвого призначення, має стати достойною в очах Творця, тоді її успіхи у соціальному житті врахуються Ним, коли настане «Момент Істини». Перефразую цю думку: Якщо людина нічого не варта в очах Творця, то ніякі успіхи у соціальному житті їй не допоможуть, коли настане «Момент Істини»...

Микола Піддячий

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

вул. Митрополита Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035,
тел./факс: (044) 248-25-14

10.11.2020 № 23.1/10-23/9

На № _____ від _____

Інституту педагогіки
Національної академії
педагогічних наук України

Микола Іванович Піддячий, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України є членом комісії з трудового навчання та креслення Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України вже багато років поспіль (наказ Міністерства освіти і науки України від 25.11.2011 № 1364 «Про науково-методичну раду Міністерства освіти і науки України» (із змінами)).

Піддячий Микола Іванович є фаховим рецензентом та експертом значної кількості навчально-методичної літератури. Його рецензії мають глибоку наукову основу, методичні поради авторам щодо поліпшення змісту рукописів, структури, добору дидактичного та ілюстративного матеріалу. У своїх рецензіях він посторінково зазначає недоліки, рекомендує, до яких довідникових джерел звернутись авторам рукописів. Крім того, Микола Іванович приділяє значну увагу підручникам для закладів загальної середньої освіти, що рекомендовані Міністерством освіти і науки України до видання.

За час роботи в комісії Микола Іванович своєю професійною компетентністю та сумлінною працею сприяє підвищенню якості науково-методичного забезпечення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Водночас самовіддана праця Піддячого М. І. – науковця, компетентного педагога, мудрого наставника, не залишається поза увагою освітян. Микола Іванович – носій високої культури та професійної майстерності, постійно в пошуку оригінальних ідей, а наукові праці сприяють удосконаленню сучасної технологічної галузі освіти.

Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» висловлює щирі подяку Піддячому Миколі Івановичу за значний внесок у розбудову Нової української школи.

З повагою

Директор

Євген БАЖЕНКОВ

Лосина Н. Б.

248-21-61

ТІЛЬКИ ОСОБИСТІСТЬ ЗДАТНА ВИХОВАТИ ОСОБИСТІСТЬ

РОЗДІЛ І. ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ МИКОЛИ ІВАНОВИЧА ПІДДЯЧОГО

*Іван Дмитрович БЕХ,
директор Інституту проблем виховання НАПН України,
доктор психологічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
Заслужений діяч науки і техніки України*

ЗВЕЛИЧЕНИЙ НАПОЛЕГЛИВОЮ ПРАЦЕЮ

Микола Іванович Піддячий, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії освіти імені Яна-Амоса Коменського, головний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України. Відомий в Україні та за її межами науковець у галузі соціально-професійного розвитку особистості на вікових етапах. Його освітньо-наукові й практичні інтереси зосереджено на розв'язанні актуальних проблем підготовки особистості до життя та праці.

Народився Микола Іванович Піддячий 13 листопада 1960 р. у смт Згурівка Київської області у родині селян Івана Марковича і Варвари Пилипівни. Його брат Володимир Іванович – інженер, дружина Ірина Борисівна – економіст, старший син Володимир – доктор філософії, а молодший Дмитро – магістр.

Здобувши освіту в Згурівській середній школі й водночас отримавши кваліфікацію тракториста-машиніста, у 1977 р. він розпочинає трудову діяльність робітником при заводського бурякопункта Червоноармійського цукрового комбінату селища Згурівка. У цьому самому році Микола Іванович вступає на відділення механізації сільського господарства Тарашанського радгоспу-технікуму, яке закінчив

у 1980 р., отримавши спеціальність «Технік-механік» та робітничу кваліфікацію водія автотранспорту.

Після строкової військової служби в Оренбурзькому училищі льотчиків імені І. С. Полбіна, не маючи можливості навчатися на стаціонарному відділенні, із 1982 р. заочно навчається на педагогічному відділенні факультету механізації сільського господарства Української ордену Трудового Червоного Прапора сільськогосподарської академії (нині Національний університет біоресурсів і природокористування України). Паралельно з цим прекрасний педагог Олександр Станіславович Каніковський запрошує Миколу Піддячого на посаду майстра виробничого навчання Згурівського професійно-технічного училища, де він обирається секретарем комсомольської організації серед педагогічних працівників на громадських засадах, а в літню пору – працює командиром об'єднаних студентських загонів.

Шукаючи можливості поєднання праці і навчання в академії, Микола Іванович переїздить із селища Згурівка до міста Бориспіль, де доля зводить його із мудрою, сильною, вольовою, працьовитою і вимогливою до себе та підлеглих особистістю, полковником у відставці, директором Бориспільського міжшкільного навчально-виробничого комбінату (МНВК) Іваном Йосиповичем Коваленком. З 1983 р. він працює на посаді майстра виробничого навчання та викладача Бориспільського МНВК.

Відповідно до державної політики, спрямованої на формування спеціальних коштів навчально-виховних закладів та залучення їх для покращення якості навчально-виховного процесу, в 1987 р. він створює госпрозрахунковий структурний підрозділ при МНВК. Підрозділ надавав освітні послуги, розробляв технології, виробляв і реалізовував учнівську продукцію у взаємодії з базовими підприємствами (1987–1992 рр.).

Закінчивши у 1989 р. педагогічне відділення академії, Микола Іванович вступає на її економічний факультет і там отримує кваліфікацію «Організатор-економіст». Для працевлаштування у місті Нью-Йорк у грудні 1991 р. М. І. Піддячому відкривають візу до Сполучених Штатів Америки. На цьому етапі життя вирішальну роль у тому, щоб він залишився в Україні та у подальшому відбувся як освітянин відіграли мудрі люди – начальник управління освіти і науки міста Бориспіль, поет, член Національної спілки письменників, заслужений працівник освіти України Микола Маркіянович Боровко та начальник Київського

обласного управління освіти і науки Володимир Іванович Скрипченко, запропонувавши йому у лютому 1992 р. роботу на посаді директора Бориспільського МНВК на засадах самостійної фінансово-господарської установи з метою оперативного вирішення навчально-виховних та виробничих завдань.

На початковому етапі значну роль у становленні Миколи Івановича Піддячого як самодостатнього та результативного фахівця відіграли педагоги міста Бориспіль Віктор Григорович Дем'яненко, Петро Васильович Бойко, Євген Іванович Хахуда, Олександр Миколайович Савченко, Віктор Іванович Білань, Володимир Миколайович Ніжинський та ін. Реалізації його одноосібних та колективних освітньо-наукових розроблень допомагала мудра, прекрасна Людина, професіонал, інтелігент, Бориспільський міський голова Олександр Михайлович Придатко, підтримуючи запропоновані проекти всіма необхідними ресурсами та створивши умови для життя. Міський голова неодноразово переконував Миколу Івановича стати одним із його заступників, але він зосередився на освітньо-науковій діяльності.

Водночас із особливою сердечністю та душевною теплотою він згадує Людей, які допомагали йому розвиватися у життєвому просторі, переборювати важкі періоди його життя й переосмислювати буття. Це Бех Іван Дмитрович, Білецький Микола Іванович, Важкий Віктор Григорович, Гончаренко Семен Устимович, Євтух Микола Борисович, Закатнов Дмитро Олексійович, Зязюн Іван Андрійович, Коберник Олександр Миколайович, Корець Микола Савич, Кудін В'ячеслав Олександрович, Кузьмінський Анатолій Іванович, Левченко Григорій Євменович, Мадзігон Василь Миколайович, Мачуський Валерій Віталійович, Олійник Віктор Васильович, Падалка Олег Семенович, Побірченко Неоніла Антонівна, Поліщук Борис Олександрович, Рибалка Валентин Васильович, Самодрин Анатолій Петрович, Саустенко Микола Петрович, Синявський Віталій Васильович, Сиротенко Анатолій Йосипович, Терещук Григорій Васильович, Твердохліб Петро Пилипович, Тименко Володимир Петрович, Філіпчук Георгій Георгійович, Федоришин Борис Олексійович, Ярмаченко Микола Дмитрович та ін.

Умовно розділивши освітньо-наукову діяльність Миколи Івановича на чотири періоди, зазначимо, що на першому етапі це були проекти соціально-професійного розвитку старшокласників у взаємодії Бориспільського МНВК із базовими підприємствами (Міжнародний

аеропорт Бориспіль, автотранспортні підприємства, станції технічного обслуговування автомобілів, швейні фабрики, підприємства харчової промисловості, медичні установи, заклади освіти, інформаційно-обчислювальні та комп'ютерні центри, будівельні організації, художня майстерня).

З 1992 р. в процесі підготовки «Операторів електронно-обчислювальних машин» та «Операторів комп'ютерного набору» у взаємодії з Міжнародним фондом «Відродження» М. І. Піддячий забезпечував освоєння новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, а з 1996 р. – глобальної мережі Інтернет. Значну роль у цьому процесі відіграв високопрофесійний Учитель і прекрасна Людина Дем'ян Кузьмович Закалашнюк. Микола Іванович кілька років, запрошуючи до співпраці, терпляче чекав його згоди і в результаті вони зробили значний внесок у становлення та розвиток освітніх інформаційно-комунікаційних технологій міста Бориспіль.

З 1993–1994 навчального року розпочався другий етап становлення Миколи Івановича – взаємодія з Інститутом педагогіки НАПН України. У співпраці з провідними фахівцями Інституту розроблялися навчальні програми для підготовки учнів до професійної діяльності.

З 1994 р. Микола Піддячий стає організатором-керівником навчально-виховного і виробничого комплексу неперервної освіти: МНВК (м. Бориспіль) – заклади вищої освіти (Національний авіаційний університет, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Український транспортний університет, Київський славистичний університет, Міжрегіональна академія управління персоналом, Київський економічний інститут менеджменту, Київський авіаційний технікум, Київський технікум громадського харчування). У співпраці із колегами Національного авіаційного університету розроблялись і впроваджувались в освітню практику вищої школи одні з перших комплектів дистанційного навчання за окремими напрямками та спеціальностями.

Ключову роль у становленні Миколи Івановича як науковця відіграв творчий і високопрофесійний фахівець, завідувач лабораторії трудового виховання та профорієнтації Інституту проблем виховання НАПН України Микола Петрович Тименко. У другій половині 90-х років, після наради у Міністерстві освіти і науки України, він черговий раз наполегливо запросив до Інституту проблем виховання НАПН України, аргументувавши: «Ви людина, якій співпраця з науковим середовищем

допоможе вийти на новий рівень розвитку». З цією метою він познайомив Миколу Івановича із академіком Іваном Дмитровичем Бехом, що можна вважати початком його наукової діяльності.

На третьому етапі Микола Піддячий забезпечував співпрацю Бориспільського МНВК із Інститутом проблем виховання, Інститутом педагогіки, Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Освітняни, науковці та управлінці спрямовували зусилля на вивчення можливостей продуктивної взаємодії у напрямі соціально-професійного розвитку старшокласників. У процесі вирішення суперечностей підготовки старшокласників до життя і праці проводиться експериментальна робота, організовуються міжнародні та всеукраїнські науково-практичні заходи, до участі в яких запрошувались провідні науковці та освітяни. Результати плідної взаємодії освітньої практики і педагогічної науки у напрямі розбудови професійної траєкторії особистості та стабілізації регіонального ринку праці, виходячи з наявного та перспективного соціально-економічного устрою територіальних громад, відображені у працях Миколи Івановича.

За період роботи Миколи Піддячого у Бориспільському МНВК більше десяти тисячам випускників (а це кожен п'ятий житель м. Бориспіль) загальноосвітніх шкіл, ліцею і гімназії присвоєно робітничу кваліфікацію та надано допомогу в соціально-професійному розвитку за 13 напрямками й спеціальностями. Безумовно, такі результати можливі завдяки підтримці ззовні та гармонізованому трудового колективу, в якому у різні роки працювали прекрасні Люди, що стало підґрунтям для ініціювання Бориспільським МНВК створення асоціації МНВК України, де М. І. Піддячий був обраний головою (2001–2003 рр.).

Якщо аналізувати життя і працю Миколи Івановича, то можна дійти висновку, що вони мали системний і послідовний характер у досягненні мети – власного самовдосконалення та впливу на гармонізований розвиток колег і молодого покоління. Усвідомлюючи необхідність неперервного розвитку та формування багатогранного психологічного досвіду, достатнього для розроблень наукових проєктів, він розпочинає роботу за сумісництвом у:

– Вищій школі: викладач Київського славістичного університету (1999–2000 рр.); доцент кафедри заочного і дистанційного навчання Національного авіаційного університету (2000–2009 рр.); доцент кафедри філософії і освіти дорослих Університету менеджменту освіти НАПН України (2009–2011 рр.); професор кафедри менеджменту освіти, еконо-

міки та маркетингу Університету менеджменту освіти НАПН України (2011–2014 рр.); професор кафедри теорії та методики навчання технологій Інституту природничо-математичної та технологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (2012–2013 рр.); професор кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка (2013–2016 рр.); професор Полонійної академії в Ченстохові (Польща, із 2013 р.); професор кафедри інформаційних систем та технологій інженерно-педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (із 2020 р. і донині);

– НАПН України: Інститут проблем виховання – старшим науковим співробітником лабораторії трудового виховання і профорієнтації (2003–2009 рр.); Інституті педагогіки – старшим науковим співробітником лабораторії профільного навчання та профконсультацій (2004–2007 рр.).

Із 2007 р. розпочинається четвертий етап розвитку М. І. Піддячого, оскільки він переводиться з посади директора Бориспільського МНВК на роботу в Інститут педагогіки, де працює старшим науковим співробітником лабораторії профільного навчання та профконсультацій (2007–2009 рр.), її завідувачем (2009–2012 рр.) та головним науковим співробітником (із 2012 р. і донині).

Наукова діяльність Миколи Івановича здійснювалася у взаємодії з освітянами, науковцями, управліннями та законодавцями. Особливо цінною була співпраця з:

– доктором психологічних наук, професором, академіком НАПН України, директором Інституту проблем виховання НАПН України Іваном Дмитровичем Бехом, під керівництвом якого захищено кандидатську дисертацію (1997–2003 рр. «Організаційно-педагогічні умови підготовки старшокласників до професійного самовизначення у міжшкільних навчально-виробничих комбінатах» (дис... канд. пед. наук: спеціальність 13.00.07 – теорія та методика виховання, Інститут проблем виховання НАПН України)). Багатолітня плідна співпраця Івана Дмитровича із Миколою Івановичем у напрямі розвитку особистості на вікових етапах продовжується і до цього часу;

– доктором філософських наук, професором, академіком НАПН України, директором Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих, першим міністром освіти і науки України (1990–1992 рр.) Іваном Андрійовичем Зязюном, під керівництвом якого захищено докторську

дисертацію (2003–2010 рр. «Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання» (дис... док. пед. наук: спеціальність 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України)). Іван Андрійович, маючи прекрасні приватні стосунки і продуктивні професійні відносини з Миколою Івановичем, приділяв багато уваги його розвитку, оскільки бачив у ньому непересічну особистість і фахівця, здатного ефективно вирішувати обґрунтовані завдання. У їхній тісній творчій співпраці з 2003 до 2014 рр. було розроблено теми та окреслено перспективні напрями, які пізніше відображено у працях М. І. Піддячого: 1. «Соціально-професійний розвиток особистості» (Свідоцтво про авторське право на науковий твір – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017 р.); 2. «Socio-professional development of personality» (Свідоцтво про авторське право на науковий твір – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017 р.); 3. «Праця як основа життєдіяльності людини та поступу громадянського суспільства» (Свідоцтво про авторське право на науковий твір – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2018 р.); 4. «Labor as a basis of human vital activity and the progress of civil society» (Свідоцтво про авторське право на науковий твір – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2018 р.); 5. «Соціально-професійний розвиток старшокласників» (Навчально-методичний посібник з грифом МОН України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист ІМЗО МОН України за №22.1/12-Г-207 від 10.04.2018 р.) та ін.

Міжнародне визнання як освітянин і науковець Микола Іванович отримав у 2006 році. На V конгресі Міжнародної слов'янської академії освіти імені Яна-Амоса Коменського, який проходив у Московському державному університеті імені М. В. Ломоносова, за поданням від України із формулюванням «За вагомий внесок у розвиток педагогічної науки» він обраний членом-кореспондентом. Микола Іванович з приємністю згадує змістовний, глибокий і яскравий виступ українською мовою на пленарному засіданні конгресу доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України, академіка Міжнародної слов'янської академії освіти імені Яна-Амоса Коменського Георгія Георгійовича Філіпчука, після закінчення якого вся велика зала засідань університету піднялася і аплодувала стоячи. Разом з цим у його пам'яті закарбувалось як віце-президента Слов'янської академії Івана

Андрійовича Зязюна керівництво і колеги з любов'ю називали «Патріархом», усвідомлюючи його вклад в освіту і науку.

У 2007 р. перший віце-президент і директор Інституту педагогіки НАПН України, академік-засновник і дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор Василь Миколайович Мадзгон підписав документи щодо переведення Миколи Івановича із посади директора Бориспільського МНВК на посаду старшого наукового співробітника лабораторії профільного навчання і профконсультацій Інституту педагогіки НАПН України. Продуктивний період у житті Миколи Івановича був на посаді завідувача лабораторії профільного навчання і профконсультацій, яку «наполегливо» запропонував йому Василь Миколайович. За темою науково-дослідної роботи «Формування освітнього середовища профільної школи» впродовж трьох років (2010–2012 рр.) творчої колективної роботи у лабораторії захищена одна докторська та дві кандидатські дисертації, видана колективна монографія і методичний посібник. Водночас на національних виставках-презентаціях «Інноватика в сучасній освіті» у 2010, 2011 та 2012 рр. отримано три золоті медалі. Творча співпраця та добрі стосунки Миколи Івановича з Василем Миколайовичем, які розпочалися із розроблення та видання колективних наукових праць у 2000 р. («Професіографічна діяльність старших підлітків: науково-методичні рекомендації»; «Професійна орієнтація: термінологічний довідник» та ін.) підтримуються дотепер.

Свою першу лекцію у Державному вищому навчальному закладі «Університет менеджменту освіти» НАПН України Микола Іванович провів у 2002 р. За підтримки вченої ради університету та її голови – доктора педагогічних наук, професора, академіка НАПН України Віктора Васильовича Олійника, а також академіка-секретаря відділення вищої освіти НАПН України, доктора педагогічних наук, професора, академіка НАПН України Миколи Борисовича Євтуха у травні 2014 р. Миколі Івановичу Піддячому присвоєно вчене звання «Професор кафедри менеджменту освіти, економіки та маркетингу».

За період освітньо-наукової діяльності він отримав досвід роботи у спеціалізованих вчених радах, редакційних колегіях та державних освітніх комісіях: член спеціалізованої вченої ради Інституту педагогіки НАПН України за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання технологій (2011–2014 рр.); член спеціалізованої вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання технологій (2011–2014 рр.); член спеціалізованої вченої ради Інституту педагогіки НАПН України за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання: біологія, географія, хімія (з 2014 р. і донині); член редакційних колегій наукових фахових видань Інституту педагогіки НАПН України «Проблеми сучасного підручника» та «Український педагогічний журнал»; член державної комісії з присвоєння звання «Вчитель року (освітня галузь «Технології»)» (Київ-Дрогобич, 2003 р.); голова Державної комісії з присвоєння кваліфікації в Інженерно-педагогічному інституті Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, 2013 р.); голова Державної комісії з присвоєння кваліфікації в Інституті неперервної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, 2020 р.).

Співпраця з Міністерством освіти і науки України на громадських засадах займає особливе місце в професійній діяльності Миколи Піддячого, це пов'язано із необхідністю зміни підходів до організації навчально-виховного процесу в системі загальної середньої освіти, вищій школі та системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників. З цією метою у 2000 р. йому запропонували стати членом профільної науково-методичної комісії, де він працює дотепер. Результативними були 1998–2003 рр., у цей період М. І. Піддячий був координатором об'єднаної робочої групи освітян, фахівців МОН України та науковців зі створення «Координаційної ради міжшкільних навчально-виробничих комбінатів при Міністерстві освіти і науки України». Усвідомлюючи стан підготовки учнів старших класів до життя і праці, створення ради підтримав міністр, президент НАПН України, академік Василь Григорович Кремень, підписавши наказ МОН України № 696 від 15.10.2003 р. Про важливість проблем, якими займалася рада свідчить її кількісний (35 осіб) і якісний склад, затверджений наказом МОН України № 677 від 25.11.2005 р.: голова – заступник міністра Віктор Олександрович Огнев'юк; заступник – перший віце-президент та директор Інституту педагогіки НАПН України, академік Василь Миколайович Мадзігон; заступник – голова Асоціації МНВК України, директор Бориспільського МНВК Микола Іванович Піддячий; представники обласних рад МНВК (25 осіб), міста Київ (одна особа), Автономної Республіки Крим (три особи); науковці НАПН України – Валентин Васильович Рибалка (завідувач відділу психології професійної підготовки Інституту педагогіки і психології професійної

освіти НАПН України), Неоніла Антонівна Побірченко (завідувачка відділу психології профорієнтації Інституту педагогіки і психології професійної освіти НАПН України), Дмитро Олексійович Закатнов (завідувач лабораторії трудового виховання та профорієнтації Інституту проблем виховання НАПН України), Валентина Іванівна Доротюк (завідувачка лабораторії профільного навчання та профконсультації Інституту педагогіки НАПН України). У сучасних умовах Координаційна рада працює над розв'язанням проблем соціально-професійного розвитку учнів старших класів.

У 2004 та 2011 рр. М. І. Піддячий – член робочої групи з розроблення Державних стандартів базової і повної загальної середньої освіти.

У 2020 р. Микола Іванович на конкурсній основі обраний до експертної групи «Національного фонду досліджень України» за напрямом «Соціальні та гуманітарні науки».

Із грудня 2020 р. Микола Іванович Піддячий – науковий консультант із ноосферної соціалізації у складі науково-дослідної лабораторії з вивчення і розроблення гуманітарних ідей академіка Володимира Івановича Вернадського у співпраці з Комісією Національної академії наук України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського.

За період трудової діяльності М. І. Піддячий внесений до «Книги шани міста Борисполя» (2001 р.) та нагороджений: нагрудним знаком «Відмінник освіти України» (МОН України, 1996 р.); нагрудним знаком «А. С. Макаренко» (МОН України, 2005 р.); нагрудним знаком «Ушинський К. Д.» НАПН України (2011 р.); медаллю «Григорій Сковорода» НАПН України (2015 р.); медаллю «Іван Франко» НАПН України (2020 р.).

Плани Миколи Івановича на майбутнє пов'язані із колективними розробленнями і впровадженням результатів досліджень, які впливають на стан здоров'я та захищеності людини, сім'ї, народу, їхніх цінностей і культури:

- «Здоров'ярозвиваюча, здоров'ястабілізуюча та здоров'язбеігаюча стратегія розвитку особистості на вікових етапах та її технології» (Інститут педагогіки НАПН України – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова – Національний університет фізичного виховання і спорту України – Національний медичний університет імені О. О. Богомольця – експериментальні майданчики);

- «Соціально-професійний розвиток особистості на вікових етапах» (Інститут педагогіки та Інститут проблем виховання НАПН

України – Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМН України – експериментальні майданчики);

– «Формування рівнів готовності особистості до вироблення продукту праці як ресурсу для забезпечення гуманітарної безпеки України» (Інститут педагогіки НАПН України – Національний інститут стратегічних досліджень – експериментальні майданчики);

– «Неперервний розвиток особистості у гармонії з природою на основі спадщини академіка Володимира Івановича Вернадського» (НАН України – Інститут педагогіки НАПН України – експериментальні майданчики).

ONLY PERSONALITY IS ABLE TO EDUCATE PERSONALITY

LIFE AND CREATIVE WAY OF MYKOLA IVANOVYCH PIDDIACHYI

Ivan Dmytrovych BEKH

*Director of the Institute of Problems on Education of the National Academy
of Educational Sciences of Ukraine, Doctor of Psychological Sciences, Professor,
Full Member of the NAES of Ukraine,
Honored Worker of Science and Technology of Ukraine*

GLORIFIED BY HARD WORK

MYKOLA IVANOVYCH PIDDIACHYI

Chief research associate of division of technology education and pre-professional education of Pedagogy Institute of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

Professor of Pedagogy and Psychology Department of Pedagogical Institute of Borys Hrinchenko Kyiv University

Professor of Polonia University of Częstochowa (Poland)

Corresponding Member of Jan Amos Komensky International Slavonic Academy of Education

Member of specialized academic council of Pedagogy Institute of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine with major 13.00.02 – Theory and practice of teaching

Member of labor training and drawing commission of the Academic and Methodological Council for Education and Science of the Ministry of Education and Science of Ukraine

Doctor of Education, Professor

Born November 13, 1960 in urban type settlement Zhurivka, Kyiv oblast.

Finished Zhurivka secondary school (Kyiv oblast) in 1977. Along with the Education Certificate the Qualification Commission qualified him as the tractor driver/machine operator.

1979 – by resolution of the Qualification Commission of Tarashcha state farm vocational school he was qualified as Driver of vehicles of B and C categories.

In 1980 finished studies in department for mechanization of agriculture of Tarashcha state farm vocational school.

In 1989 graduated from the Ukrainian Agricultural Academy of the Order of Red Banner of Labour, department of agriculture mechanization.

In 1990 graduated Ukrainian Agricultural Academy of the Order of Red Banner of Labour, department of Economics.

In 2003 was awarded with the Degree «Candidate of Pedagogical Sciences majoring in 13.00.07 Theory and Methods of Teaching.

In 2006 was elected Corresponding Member of of Jan Amos Komensky International Slavonic Academy of Education.

In 2007 academic rank «Senior Researcher» was assigned with major in Theory and Methods of Training.

In January 2011 academic degree «Doctor of Education» with major in 13.00.02 Theory and Methods of Technology Training was assigned.

In May 2014 academic rank «Professor of Department of Economics and Marketing Education Management» was assigned.

Working history:

1977 – work at Krasnoarmiskyyi Sugar Plant, urban type settlement Zhurivka, Kyiv oblast;

1977–1980 studies in Tarashcha state farm vocational school;

1980 – master of Volodymyrivskyyi division of Chervonoarmiiskyyi state farm of urban type settlement Zhurivka, Kyiv oblast;

1980–1982 – service in the Armed Forces of the USSR, Orenburg;

1982–1983 – master of vocational training of Specialized Technical Vocational School 4;

1983–1992 – master of vocational training and teacher of Boryspil Interschool Vocational Training Facility;

1987–1992 – Head of Cooperative Society «Avtomobilist-2» under Boryspil Interschool Vocational Training Facility (part-time);

1992–2007 – Director of Boryspil Interschool Vocational Training Facility;

2002–2009 – Director of Boryspil Electronic Institute of Extramural and Distant Studies of the National Aviation University (part-time);

2003–2010 – senior researcher of Laboratory for vocational training and professional orientation of the Institute of Education Problems of Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (part-time);

2004–2007 – Senior Researcher of Laboratory for Field-Specific Education and Professional Consulting of Pedagogy Institute of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (part-time);

2004–2008 Associate Professor of Department of Extramural and Distant Education of the National Aviation University (part-time);

2007–2009 – Senior Researcher of Laboratory for Field-Specific Education and Professional Consulting of Pedagogy Institute of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine;

2009–2012 – Head of the Laboratory for Field-Specific Education and Professional Consulting of Pedagogy Institute of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine;

2009–2011 – Associate Professor of Department of Philosophy and Education of Adults of the Education Management University of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (part-time);

2011–2014 – Professor of Department of Education Management, Economics and Marketing of the Education Management University of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (part-time);

2012–2013 – Professor of Department of Theory and Methods of Technology Training of Institute of Natural and Mathematical Sciences and Technological Education of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University (part-time);

2012 – Chief Researcher of Division of Technological Education and Pre-Professional Training of Pedagogy Institute of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine;

2013–2016 – Professor of Department of Pedagogy and Psychology of Pedagogical Institute of Borys Hrinchenko Kyiv University (part-time).

Key Results of Work:

After serving in the Armed Forces of the USSR he began pedagogical activity in Zhurivka vocational school as master of vocational training, and in the summer he worked as a commander of the combined student construction teams.

During the period of work in Boryspil Interschool Vocational Training Facility (IVTF) over ten thousand graduates of secondary schools, lyceums and gymnasiums obtained the working qualification and received assistance in the socio-professional orientation in 13 majors and disciplines. Educational

and vocational process was carried out in collaboration with the underlying companies: Boryspil International Airport; automobile enterprises; car service stations; clothing factories; food industry factories; medical facilities; educational institutions; computer centers; construction companies; art workshop.

According to the government policy on the formation of special funds of educational institutions and involvement thereof to improve the quality of the educational process, in 1987 he established a self-supporting structural unit – cooperative society «Avtomobilist – 2» under Boryspil Interschool Vocational Training Facility, which performed the functions of teaching, technology development, production and sale of students' products in interaction with the underlying enterprises (years 1987–1992).

From 1992 to 2007 in course of training of «Operator of computing devices» and «Computer operator» Mykola Ivenovych dealt with new information and communication technologies. He has been working in the Internet since 1996.

In the period from 2000 to 2007 on the academic basis of Boryspil Interschool Vocational Training Facility Mr. Pidchiachyi was ahead of testing sites of the Pedagogy Institute, Institute of Education Problems and the Institute of Pedagogical Education and Education of Adults of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. He has experience in organizing and conducting international and national scientific events.

From 1994 to 2007, he had been the head organizer of the vocational training facility of continuous education, Interschool Vocational Training Facility of Boryspil – higher education institutions (Ukrainian Transport University, Kyiv Economic Institute of Management, Kyiv Aviation College, Kyiv Food Technical School, Kyiv Slavonic University, the Interregional Academy of Personnel Management, National Technical University «KPI», National Aviation University) – National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Institute of Education (2000–2007), Institute of Education Problems (2000–2007), Institute of Teacher Training and Education of Adults (2003–2007)). The activity of the facility was directed at meeting the needs of the individual in the process of building professional trajectory and stabilization of the regional labor market, based on existing and future socio-economic structure. Mr. Pidchiachyi has experience in developing training kit for distance education of the general secondary education system (1999–2007) and high school system (2000–2009) and their implementation in the educational process.

2001–2003 Chairman of Association of interschool vocational training facilities of Ukraine.

With the active participation of Mr. Pidliachyi (Coordinator of the Joint Working Group) by Order of the Minister of Education and Science of Ukraine V. Kremen in 2003 the Coordinating Council of interschool vocational training facilities was established under the Ministry of Education and Science of Ukraine (Chairman of the Coordinating Council, Deputy Minister V. O. Ohneviuk, Deputy Chairman in 2003–2007 – M. I. Pidliachyi) which solved problems of preparation of high school students to active work and creation of pre-conditions for the stabilization of the labor market in terms of regional socio-economic environment in all regions of Ukraine, Kyiv and Autonomous Republic of Crimea.

Since 2000, the he has been member of commission of vocational education and drawing of the Scientific and Methodological Council for Education and Science of the Ministry of Education and Science of Ukraine. In years 2002–2003 and 2011 he was member of the working group on development of the State Standard of full secondary education (educational field «Technology»).

Experience in public educational commissions:

- Member of the State Commission for the title «Teacher of the Year (educational field «Technology»)» (Kyiv–Drohobych, 2003);
- Chairman of the State Commission for qualification in Engineering Pedagogical Institute of the Drahomanov National Pedagogical University (Kyiv, 2013).

Mykola Ivanovych started his research work in 1997. He defended his PhD thesis on «Organizational-pedagogical conditions of preparation of high school students to professional self-determination in interschool vocational training» in 2002 at the Institute of Education of Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (supervisor – Doctor of Psychology, Professor Ivan Dmytrovych Bech).

In 2010, at the Institute of Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine he defended his doctoral thesis on «Theoretical and methodological foundations for high school students preparing for professional work in the conditions of field-specific training» (Supervisor – Doctor of Philosophy, Professor Ivan Andriiovych Ziziun).

Mr. Pidliachyi is a scientist known in Ukraine and abroad. «For significant contribution to the development of pedagogical science» at the V Congress of the Jan Amos Komensky International Slavic Academy of

Education he was elected corresponding member (Moscow State University named after Lomonosov, Moscow, Russia, 2006). His educational research and practical interests focus on solving urgent problems: prepare students for active life and work and their support of the labor market; pedagogy of high school; professional advancement of teachers. Mykola Ivanovych is the author of over 100 scientific papers, 57 of which are in professional journals. In particular: «The formation of national curriculum for high school»; «The essence of the state curriculum for senior high school»; «The essence of the content and quality of general and professional education»; «Preparing high school students for professional work in the conditions of field-specific training»; «Historical background and theoretical foundations of vocational guidance of students»; «The impact of multicultural space of students for professional self-determination»; «Theoretical foundations of teaching high school students in majoring in «Technology and Design»; «Artistic and aesthetic education of high school students in the conditions of interschool vocational training»; «Features of educational process in educational field «Technology»; «Conceptual approaches to socio-professional orientation of high school students»; «Technology System»; Finance Management, etc.

At the moment he is studying such issues as Personality Preparation for Life and Work, Social and Professional Orientation of the Personality.

Experience of work in specialized academic councils:

- member of specialized academic council of Pedagogy Institute of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine with major 13.00.02 – Theory and practice of Technology Training (2011–2014);
- member of specialized academic council of M. P. Drahomanov National Pedagogical Institute with major 13.00.02 – Theory and practice of Technology Training (2011–2014);
- member of specialized academic council of Pedagogy Institute of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine with major 13.00.02 – Theory and practice of Technology Training (Geography and Biology from 2014 until now).

The coordinate system of the person's multifaceted life journey enables creation of an appropriate level of individual psychological experience required for the functioning (activity) within certain groups, social strata on the stages of aging and maturing of the individual. The level of success in professional activity at all stages of developmental age of the person depends on his involvement in public life. Being married and raising two sons,

Mykola Ivanovych attends art events; he loves amateur arts and communication with wonderful people; is keen on tourism, skiing, tennis, swimming, volleyball, football; likes chess, horseback riding, hunting, fishing, and outdoor recreation.

For his educational and academic activities M. I. Pidchiachyi was awarded with Honorary Certificates of Boryspil City Council and is listed in the «Book of Honor of the city of Boryspil»; as well as he was awarded with: Honorary Certificates of Kyiv Oblast State Administration, the Ministry of Education and Science of Ukraine; pin award for «Excellence in Education of Ukraine» (Ministry of Education and Science of Ukraine, 1996); pin award named after A. S. Makarenko (Ministry of Education and Science of Ukraine, 2005), Honorary Certificate of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (2005); Honorary Certificate of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (2010); pin award named after K. D. Ushinsky (National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, 2011); Gregory Skovoroda Medal (National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, 2015); Ivan Franko Medal (National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, 2020).

**Засвідчують
щиру
повагу**

**Олександр Миколайович
ПОНОМАРЕНКО**

доктор геологічних наук, професор,
академік НАН України,
академік-секретар Відділення наук
про Землю НАН України,
директор Інституту геохімії, мінералогії
та рудоутворення імені М. П. Семененка
НАН України,
Заслужений діяч науки і техніки України,
лауреат Державної премії України в галузі
науки і техніки

**ДО 60-ЛІТТЯ –
МИКОЛІ ІВАНОВИЧУ ПІДДЯЧОМУ**

Вдумуючись в коло наукових інтересів М. І. Піддячого, зразу помічаєш особистість Вчителя, котрий поєднує в собі функції виховання і освіти. Микола Іванович за приклад в науці бере вчення В. І. Вернадського про ноосферу і подібний труд Г. С. Сковороди. Він на основі величезного обсягу знань, усвідомлюючи систему вселенського порядку, створює структуру профільного навчання старшокласників і студентів для їх становлення у статусі Людини.

В основі його вдачі – думка про те, що для гармонії зі Світом необхідно насамперед бути в гармонії з собою, власною природою. На цьому побудовані його теорії: соціально-професійний розвиток особистості в системі загальної середньої освіти, вищої школи, післядипломної освіти та підвищення кваліфікації; гуманітарна безпека (забезпечення захищеності особистості та суспільства, їхніх цілей, ідеалів, цінностей і традицій, укладу життя та культури засобом соціально-професійного розвитку та створення на цій основі продукту праці для накопичення ВВП України); неперервний розвиток Особистості у гармонії з Природою на основі наукової спадщини академіка В. І. Вернадського.

М. І. Піддячий написав і опублікував близько 200 наукових праць. Основні його публікації: «Підготовка старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: монографія», «Формування

освітнього середовища профільної школи: колективна монографія», «Соціально-професійна орієнтація учнів: навчально-методичний посібник» (три видання), «Організаційно-педагогічні засади формування інформаційного простору профільної школи: методичний посібник» та ін.

В своєму науковому доробку Микола Іванович наполягає на новому мисленні, беручи до уваги сучасні реалії. І разом з новим мисленням пропонує доводити до кінця освітню мету як новий світоглядний горизонт ноосферної науки.

Олександр Пономаренко

**Іван Дмитрович
БЕХ**

доктор психологічних наук, професор,
академік НАПН України,
директор Інституту проблем виховання
НАПН України,
Заслужений діяч науки і техніки України

ХРОНОС ВЕЛИКОГО ВИМІРУ ЖИТТЯ

Шановний Миколо Івановичу! Наступив час – Хронос великого виміру Вашого життя. Життя випестування себе як непересічної особистості, а головне – Людини, яка потрібна всім: і не тільки рідним, а й великій когорті Ваших друзів-співробітників, Вашим цінителям потужного освітнього слова, з якого ллється і творче знання, і велика мудрість, що зцілює тих, хто зазнав душевних потрясінь чи духовних небезпек.

Ви народжені Україною – її небом, землею, що дала Вам і фізичну силу, і благородну спрямованість, і тягу до великих цілей. А вони ж не легко підкорялись, та життєві вершини вабили Вас до власних перемог. Тож Ви достойно пройшли випробування часом, який вмістив гідне минуле, багате теперішнє. А з таким ужитком Ви без будь-яких сумнівів прямуватимете у майбутнє. Воно ж вабить Вас незвіданими горизонтами і глибиною успіху.

Зичу ж Вам тілесної міці, щоб не пересихала криниця Вашої широкої душі.

Іван Бех

**Валерій Юхимович
БИКОВ**

доктор технічних наук, професор,
академік НАПН України,
директор Інституту інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України,
Заслужений діяч науки і техніки України

ЗРОСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЕЛІТИ УКРАЇНИ

Шановний Миколо Івановичу! Прийміть ширі вітання з днем народження. Пройдений Вами життєвий шлях – це шлях цілеспрямованої людини, талановитого керівника, високопрофесійного, вирішального, здатного розв'язувати найскладніші завдання у всіх сферах своєї багатогранної діяльності.

Як провідний науковець сьогодні Ви – відомий в Україні та за її межами вчений у галузі соціально-професійного розвитку особистості. Ваші освітньо-наукові й практичні інтереси зосереджені на вирішенні актуальних проблем підготовки особистості до життя та праці. Ваш видатний внесок у розвиток освіти і науки є яскравим прикладом самовідданого служіння українській педагогічній науці, людям і державі.

Дорогий Миколо Івановичу! Ви заслужили репутацію одного з провідних вчених країни. Ви багато зробили для зростання інтелектуальної еліти України. Ваші високі заслуги підтверджені великою кількістю нагород і грамот, незаперечним визнанням наукової і освітянської спільноти.

Науковцям-педагогам відомий Ваш системний і послідовний підхід у досягненні мети – власного розвитку та гармонізованого розвитку колег і молодого покоління. Особливо варто підкреслити Ваші прагнення до досягнення мети, усвідомлюючи необхідність неперервного вдосконалення та формування багатогранного педагогічного та психологічного досвіду при здійсненні наукових проєктів.

Ми дуже цінуємо Вашу людську мудрість, Вашу доброзичливість у стосунках з людьми, невичерпні енергію і оптимізм.

Дозвольте побажати Вам, дорогий Миколо Івановичу, міцного здоров'я, благополуччя, довгих років життя та незмінних успіхів на благо вітчизняної освіти і науки, нових наукових звершень і багато нових талановитих учнів!

Від щирого серця – щастя, здійснення мрій! Нехай життя, як яскрава мозаїка, складається зі світлих фарб радості, незабутніх подій, а кожен новий день дарує успіх та прекрасний настрій!

Валерій Биков

**Роман Семенович
ГУРЕВИЧ**

доктор педагогічних наук, професор,
академік НАПН України,
директор Навчально-наукового інституту
педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої
кваліфікації Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського,
Заслужений працівник освіти України

УКРАЇНА І МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Вельмишановний Миколо Івановичу! У день Вашого ювілею прийміть найщиріші вітання з Вінниччини! Ви знаний в Україні і міжнародному освітньому просторі вчений – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України.

Ваш життєвий оптимізм, залізна сила волі та цілеспрямованість у досягненні поставлених цілей, доброзичливе та уважне ставлення до людей, ширість і молодість душі, віра в справжню дружбу є гідним взірцем громадянського служіння суспільству.

Ваша професійна кар'єра є яскравим прикладом діяльності людини, яка гармонійно поєднує найкращі якості професіонала-практика, вченого-дослідника та громадянина-патріота.

Упродовж усієї своєї трудової діяльності Ви сумлінно відстоюєте ідеали добра, віддаєте всі сили в ім'я служіння освіті України. Ваша працелюбність, високе почуття відповідальності та скромність викликають глибоку повагу у Ваших колег і співробітників.

Ваш науковий доробок є плідним внеском у розвиток вітчизняної педагогічної науки і практики. Ваше сприяння розробленню інноваційних технологій в освіті підносить українську педагогічну науку на вищий щабель розвитку.

Зичу Вам міцного здоров'я, нових наукових звершень і творчих злетів, благополуччя, любові та підтримки близьких, друзів і колег.

Роман Гуревич

**Микола Борисович
ЄВТУХ**

доктор педагогічних наук, професор,
академік НАПН України,
головний науковий співробітник
відділу історії та філософії освіти Інституту
педагогіки НАПН України,
Заслужений діяч науки і техніки України

ЯСКРАВА НЕПЕРЕСІЧНА ОСОБИСТІСТЬ

Вже кілька років я сусід Миколи Івановича по робочих кабінетах в Інституті педагогіки. Моє спілкування з ним сформувало уявлення про непересічну яскраво виражену особистість. У моєму розумінні – це мудра й вольова Людина, доброзичлива, порядна, працелюбна і, разом з тим, вимоглива до себе. Його життєвий шлях складний і напружений, але сповнений добрими справами, які супроводжуються прекрасним ставленням до людей. Багатогранна діяльність свідчить про потужний особистісний творчий потенціал, який реалізується через розроблення з високими показниками ефективності. Його можна по праву назвати фундатором напряму наукових досліджень соціально-професійного розвитку особистості.

М. І. Піддячий є відомим ученим і освітянином-практиком високого гатунку, знаним у світі. Велика кількість фахівців, які працюють у системі освіти і науки України, зросли на наукових ідеях, освітніх новаціях, концепціях та програмах, котрі він розробив. Його напрацювання добре прислужуються тим, хто досліджує проблеми підготовки особистості до життя та праці, її соціально-професійної орієнтації та розвитку.

Будучи людиною із широким колом інтересів, сформувавши у собі уміння продукувати і зреалізовувати нові ідеї й інноваційні проекти, він щедро передає свій науковий досвід і знання колегам, студентам, учням та послідовникам. Безсумнівно, він є для їх авторитетом.

Такі якості ювіляра, як гармонія з природою, талант і натхнення, творча енергія, надзвичайно висока працездатність та професійна майстерність варті наслідування для служіння людям, освіті, науці та Україні.

Вітаю Вас, шановний Миколо Івановичу, з 60-річчям!

У цей день щиросердно зичу Вам міцного здоров'я, щастя, благополуччя, тепла душі, міцності духу, життєвої наснаги та добра.

Микола Євтух

**Віра Романівна
ІЛЬЧЕНКО**

доктор педагогічних наук, професор,
академік НАПН України,
завідувачка відділу інтеграції змісту
загальної середньої освіти
Інституту педагогіки НАПН України,
Заслужений діяч науки і техніки України

ПРАГНЕННЯ ПОКРАЩИТИ СВІТ

Шановний Миколо Івановичу! Пригадуючи наше знайомство під час аналізу науково-дослідної роботи відділу інтеграції змісту загальної середньої освіти, яким я керую, зазначу, що Ви, Миколо Івановичу, справили на мене враження приємної, доброзичливої людини, яка має багатогранні наукові інтереси, величезний життєвий і професійний досвід, глибоку загальну ерудицію. Вам властиві такі риси, як інтелігентність, скромність, уважність, разом з цим – простота, чесність і толерантність. Ці якості і до сьогодні забезпечують легкість і приємність нашої професійної взаємодії.

Плідна праця, прагнення покращити світ, багатогранність інтересів та природних здібностей, у поєднанні із життєвою енергійністю дозволили Вам досягти успіху, завоювати повагу та авторитет серед науковців, управлінців і освітян-практиків нашої держави та зарубіжжя.

Усі, кому доводилось з Вами працювати, відзначають Вашу компетентність, мудрість, розсудливість, тактовність та витримку. Ваше ім'я відоме науковій, педагогічній, культурній і просвітницькій громадськості не лише України, а й за її межами.

Шановний Миколо Івановичу, ми цінуємо Ваші науково-педагогічні напрацювання, адже вони мають теоретичну і практичну значущість та назавжди залишатимуться у скарбниці наукових здобутків України, є і будуть потрібними нинішнім і майбутнім поколінням науковців й педагогів-практиків.

Зичу Вам міцного здоров'я, многих і благих літ, щасливої долі, родинного загишку, невичерпної енергії для подальшої плідної науково-педагогічної діяльності на благо суспільства і України!

Віра Ільченко

**Віктор Васильович
ОЛІЙНИК**

доктор педагогічних наук, професор,
академік НАПН України,
радник ректора Державного вищого навчального
закладу «Університет менеджменту освіти» НАПН
України,
Заслужений працівник освіти України

ЛЮДИНА СВІТЛИХ ЗАДУМІВ І ТВОРЧИХ ГОРИЗОНТІВ

Із Згурівки, що на Київщині, розпочався перебіг трудових творчих років вагової постаті в Україні, неординарного управлінця, педагога і науковця Миколи Івановича Піддячого.

Як на мене, Микола Іванович був наче запрограмований до науково-педагогічної діяльності: від робітника, учня технікуму, студента сільськогосподарської академії, майстра виробничого навчання, директора МНВК – до професора, головного наукового співробітника Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України.

Кожен етап його діяльності відзначався вагомими результатами, які підсумовані вдячністю учнів, земляків, студентів, науково-педагогічною спільнотою українців, державними відзнаками.

Для себе Миколу Івановича я відкрив, коли він очолював Бориспільський МНВК. Саме на посаді директора МНВК значною мірою розкрився його талант організатора, саме тут він зумів об'єднати ентузіастів-педагогів і кращих представників громадськості навколо проблем підготовки учнів до трудової діяльності, заснував Асоціацію міжшкільних навчально-виробничих комбінатів України і був її незмінним лідером. Мені була близькою ця тема за попередніми роками діяльності на посадах директора Республіканського учбово-методичного кабінету трудового навчання і профорієнтації Міністерства народної освіти УРСР та роботи в Держкомітеті УРСР з профтехосвіти. І я відверто радів успіхам діяльності асоціації і її керівника.

На жаль, сьогодні ті сподвижницькі часи незаслужено призабуті, проте настане час (а я в це глибоко вірю), коли країна повернеться до напрацьованих здобутків попередників і творча праця Миколи Івановича і його колег буде використаною для розвитку.

Процес відкриттів доктора педагогічних наук, професора Миколи Івановича Піддячого триває. Він має потужний авторитет серед науково-педагогічної спільноти. Його ім'ям зареєстровані посвідки на авторські права низки винаходів, засвідчених Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, він є членом спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, долучений до активної громадської діяльності в галузі освіти і науки, його напрацювання відображено в розробленнях Державних стандартів базової і повної загальної середньої освіти. Він оптиміст, відкритий і щирий у спілкуванні. І саме в такому руслі я розглядаю подальший життєвий і творчий шлях ювіляра. А 60 від дня народження – це лише нагода озирнутися на пройдений шлях і зазирнути у прекрасне майбутнє!

Тож вітаючи Вас зі славним ЮВІЛЕЄМ, бажаю, дорогий Миколо Івановичу, здійснення всіх задумів і планів та невичерпної творчої енергії!

Многії і благії літа Вам!

Віктор Олійник

**Василь Миколайович
МАДЗИГОН**

доктор педагогічних наук, професор,
академік-засновник НАПН України,
перший віце-президент НАПН України
(1992–2012 рр.),
директор Інституту педагогіки НАПН України
(1994–2013 рр.),
Заслужений діяч науки і техніки України

ЛЮДИНА СВІТЛОГО РОЗУМУ ТА ДОБРОГО СЕРЦЯ

Мені випала рідкісна нагода пліч-о-пліч працювати з Миколою Івановичем Піддячим, відомим педагогом, ученим, суспільно-громадським діячем, організатором інноваційної освіти, творцем нових ідей, автором новітніх педагогічних теорій, гіпотез і відкриттів, мудрим наставником, щирою і душевною людиною, знаною в Україні та далеко за її межами.

Все своє свідоме життя Микола Іванович присвятив плідному дослідженню проблем єдності науки і практики, забезпеченню співпраці освітян-практиків з науковцями. Його зусилля спрямовано на продуктивну взаємодію у напрямі соціально-професійного розвитку та подолання суперечностей у підготовці старшокласників до життя і праці в умовах стабілізації регіонального розвитку ринку праці, виходячи з соціально-економічного устрою України.

Без перебільшення скажу, що Микола Іванович був і є орієнтиром для молодого покоління науковців. Йому притаманні невичерпна енергія, працелюбність, цілеспрямованість, рішучість у досягненні поставленої мети.

Микола Іванович завжди приваблює своєю природною щирістю і доброзичливістю у спілкуванні, широтою поглядів і науковою ерудицією, вмінням глибоко проникати в суть наукової проблеми. З ним легко обговорювати будь-які актуальні проблеми, задуми, ідеї, плани, отримуючи вичерпні поради в їх реалізації.

Вельмишановний Миколо Івановичу, бажаємо й надалі залишатись таким само енергійним і невтомним, завзятим, з неспокійною душею, щирим і турботливим та щедрим на добро. Нехай завжди здійснюються Ваші, шановний козаче Миколо, далекоглядні, великомасштабні плани, перспективні освітні, інноваційні проекти в ім'я розвитку науки України, а плідна праця буде щасливою у Вашій життєтворчості й активній життєдіяльності.

Дорогий Микола Івановичу! Щиросердно зичимо Вам міцного здоров'я, довгої, світлої життєвої дороги, гармонії бажань і можливостей!!! Нехай ВАМ завжди усміхається щаслива доля!!!

Василь Мадзігон

**Георгій Георгійович
ФІЛІПЧУК**

доктор педагогічних наук, професор,
міністр охорони природного навколишнього
середовища України (2007–2010 рр.),
академік НАПН України,
академік Міжнародної слов'янської академії
імені Яна-Амоса Коменського,
громадський і політичний діяч,
Заслужений діяч науки і техніки України

ПРОСВІТНИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАВДИ

60 – мить, коли традиційно здійснюються спроби оцінок себе та «інших», прожитого і пережитого, наболілого і щасливого. Вони бувають виразними і розмитими, надуманими й ідеалізованими, хибними і близькими до істини. Така розмаїтість думок, поглядів, ставлень є природною, оскільки світ не містить довершених подібностей. У кожного своя правдивість, «... своя доля / І свій шлях широкий», адже кожен наділений суверенним правом власного «Я», формуючи своєрідне особистісне бачення Людини і Світу. Але «наука» творити слово, судження про іншу людину є надмірно етично відповідальною. Особливо складно вибудовувати думку, коли аналізуєш особистість педагога, вченого-педагога, якого не можна вкладати в усталені лекала, оскільки треба зрозуміти, виокремити й синтезувати всі сторони єства – професійну, морально-етичну, громадянську, раціонально-інтелектуальну, культурну, емоційно-почуттєву характеристики. Без них унеможлиблюється об'єктивування помислів, ідей, думок, діянь. Часто ці та інші якості намагаємося відшукати в істотних ознаках наукових шкіл, в яких самостверджувався вчений, опираючись на авторитет наставника чи її засновника. Безупинно пробуєш «приміряти» авторські ідеї, світогляд, концептуальні доробки, громадську позицію, людські якості, що в су зв'язі могли б стати помічними для формування сприйнятливого образу.

Усі ці раціональні обмірковування якось непомітно обрамлюються емоційною забарвленістю, коли настає момент сказати про особистість

Миколи Піддячого – доктора педагогічних наук, професора. Відчувається, що замало формальних лаконічно-етичних слівформ для творення сучасного портрету цієї людини. Хоча, знаючи Миколу Піддячого давно, з часів входження (як ученого-початківця) в наукове коло спілкування Івана Зязюна, варто не обходити ракурс його професійного зросту. До його честі він не копіював, не плагітував думки, філософічні концепти «патріарха» педагогіки, а вчився, розкривав своє «Я», власне самовиявлення, професійну культуру. І сьогодні він є достатньо впізнаваним у професійному середовищі, особливо, коли йдеться про: формування соціально-педагогічних платформ для розвитку особистості, суспільства, країни; пріоритети в політиці професійної освіти; зміст і структуру соціокультурного середовища в умовах реформування української освіти; зростання ролі навчально-освітніх закладів як активних суб'єктних інституцій для регіонального і загальнодержавного соціально-економічного та культурного розвитку; оптимізацію сучасних навчально-методичних комплексів як носіїв змісту і ефективного засобу удосконалення професійної освіти згідно з європейськими нормами і стандартами тощо.

Зрештою, головнішим у життєтворчості професора Піддячого є його визначальний сенс – служіння людськості, що, як на мене, в ієрархії цінностей знаходиться значно вище будь-яких технократичних компетентностей. А служити суспільному благу і людині він навчений з раннього віку, коли християнські чесноти поколіннями передавалися в його родоводі. Є в ньому щось від народно-сковородинського джерела, а ще більше – шевченкового, соціально-психологічного усвідомлення своєї місії як просвітника і вчителя у ставленні до свого народу, України. Світобачення pana Миколи дуже чутливо налаштоване на соціум, оскільки він часто виходить за межі формального освітнього простору, сприймаючи українське буття без евфемізмів, ілюзій, але й не без надії. Його життєвий досвід подарував йому достоїнство добротного пізнавати довкілля і людей, розгледівши, що «той мурує, той руйнує, / Той неситим оком / За край світа зазирає...». А ще він є правдивим ученим мужем, очевидно, пам'ятаючи про високий символізм, викарбуваний на печатці Кирило-Мефодіївського братства, очолюваного Т. Шевченком, П. Кулішем, М. Костомаровим: **«Пізнай правду і правда зробить тебе вільним»**.

Відаючи данину поваги Миколі Івановичу, цій творчій, одержимій і наполегливій особистості, хочеться висловити свою сокровенну дум-

ку про причинність його притягувальності. Даруйте, пане Миколо, але мені пригадався високо етичний твір знакового педагога нашого часу, академіка НАПН України Олександра Захаренка «Десять заповідей синам», його перша заповідь: *«Любіть Україну – вашу власну державу. Не на словах, а на ділі, роблячи все, аби вона була процвітаючою, міцною, багатшою, незалежною і щасливою»*. Таким Педагогом бачу, сприймаю й глибоко поважаю Вас нині і на далеку життєву перспективу, бо Ви заклали в людинотворчу парадигму, в підмурівок Вашого життєвого ідеалу і професійного злету найвагомішу цінність – **любов до України**, нагадуючи «...живим і ненарожденним», що великі справи можна творити лише великими почуттями й історичною Правдою.

Георгій Філіпчук

**Валентин Іванович
МАСЛОВ**

доктор педагогічних наук, професор,
почесний академік НАПН України,
Заслужений працівник освіти України

РОЗВИТОК У НАУКОВІЙ ТВОРЧОСТІ

Вельмишановний Миколо Івановичу! Щиро вітаю з ювілейною подією у Вашому житті! Бажаю Вам міцного здоров'я, подальшого розвитку у науковій творчості, талановитих учнів, схожих на Вас у наполегливості до праці, спрямованої на розвиток вітчизняної науки.

Освітянська спільнота нашої держави і я особисто шануємо Вас як видатного фахівця у галузі соціально-професійного розвитку особистості. На жаль, Ваш значний внесок у педагогічну науку і підготовку особистості до життя і праці, а також всебічного розвитку молодих вчених та спеціалістів ще недостатньо оцінений.

Бажаю Вам невичерпної енергії, доброзичливих та щирих людей, а також довгих років подальшого творчого життя, міцного здоров'я, особистої гармонії, щастя у родинному колі та близьких людей. Нехай сповнене буде Ваше життя благодатним натхненням та новими звершеннями на благо вітчизняної науки.

Валентин Маслов

**Валентин Васильович
РИБАЛКА**

доктор психологічних наук, професор,
почесний академік НАПН України,
провідний науковий співробітник відділу
психології праці Інституту педагогічної освіти і
освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН
України

НАУКОВА ДРУЖБА З АКАДЕМІКОМ ЗЯЗЮНОМ ТА КОЛЕГАМИ ІНСТИТУТУ

Вельмишановний Миколо Івановичу! Вітаю Вас зі славним ювілеєм! У день Вашого 60-річчя приміть найкращі побажання! Наше спілкування з Вами завжди носило конструктивний, високодуховний характер. Добре пам'ятаю одну з наших перших зустрічей у Бориспільському міжшкільному навчально-виробничому комбінаті, директором якого Ви були багато років. Приємно було почути вже тоді, на зламі століть, Вашу зацікавлену розповідь про новаторські справи педагога, який демонстрував плоди своєї творчої праці у кабінетах славного навчального закладу, де Ви передавали молоді трудові традиції українського народу і передові ідеї педагогічної науки.

Тому закономірним став Ваш перехід з викладацької роботи у Бориспільському МНВК в Інститут проблем виховання та Інститут педагогіки НАПН України, через що значно підсилилася когорта українських педагогів-трудовиків, яку вже багато років очолює академік Василь Миколайович Мадзигон.

Ви пройшли цікавий трудовий шлях – від робітника, майстра виробничого навчання, техника-механіка, до викладача і професора низки ЗВО, старшого, головного наукового співробітника і завідувача відділу академічного інституту НАПН України. Ви відомі спеціалістам як член кількох спеціалізованих рад, державних науково-методичних комісій і робочих груп при ЗВО і МОН України. Завдяки Вашій невгамовній

і кваліфікованій творчій праці неухильно підвищується професійний потенціал України.

Уже в молоді роки Ви приділяли увагу саме інноваційній, творчій стороні справи трудової, профільної і професійної освіти учнівської молоді, сміливо впроваджуючи нові ідеї у навчально-виховний процес. Ви орієнтувалися на здобутки української психології і педагогіки праці, на відомі наукові школи таких видатних учених, як І. А. Зязюн, В. М. Мадзігон, І. Д. Бех, Б. О. Федоришин, В. О. Моляко, М. П. Тищенко, Н. А. Побірченко та ін. Добре пам'ятаю Ваші бесіди в нашому відділі зі співробітниками Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України, а пізніше – Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Андрійовича Зязюна НАПН України. Відоме Ваше співробітництво з різними ЗВО України і Польщі. Недаремно, що саме в результаті плідного співробітництва з науковцями Ви обрали на початку ХХ століття новий щабель трудового шляху – наукову творчість, і незабаром захистили кандидатську і докторську дисертації з актуальних педагогічних проблем профільного і трудового навчання.

Плідною стала Ваша наукова дружба з академіком Іваном Андрійовичем Зязюном, іншими співробітниками очолюваного ним Інституту, з психологами нашого відділу психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України.

Ви володієте секретами плідного наукового спілкування, Ваші виступи на конференціях вражають своєю глибиною, обґрунтованістю, оригінальністю. Вам притаманне мистецтво уважно слухати співрозмовника, коли Ви начебто запрошуєте його до співтворчості. Вам властиве також мистецтво виступати без зайвих слів, коли Ви уважно прислуховуєтесь до таємниць народження думки, надаючи глибокого значення кожному слову. Тому з Вами так хочеться спілкуватися і співпрацювати.

Ви чудовий батько, який разом із коханою дружиною виховав двох талановитих синів, Володимира і Дмитра, які прийняли наукову естафету з працьовитих і вмілих рук народного вчителя.

Бажаю Вам козацького здоров'я, подальших творчих успіхів і процвітання на ниві української педагогічної науки.

Валентин Рибалка

**Анатолій Іванович
КУЗЬМІНСЬКИЙ**

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
академік Міжнародної слов'янської академії
освіти імені Яна-Амоса Коменського,
Заслужений працівник народної освіти України

ЛЮДЯНІСТЬ, АТРАКЦІЙНІСТЬ ТА СПРАВЖНЯ ІНТЕЛІГЕНТНІСТЬ

Шановний Миколо Івановичу! Прошу прийняти мої щирі й сердечні вітання з нагоди Вашого дорідного ювілею. Ви пройшли непростий і нелегкий життєвий шлях від сільського робітника до науковця масштабної величини. І цей тернистий шлях Ви пройшли впевнено й достойно. Ваша невичерпна працелюбність і працездатність, обов'язковість і відповідальність у поєднанні з глибокою людяністю і атракційністю, справжньою інтелігентністю викликають захоплення і симпатії в усіх, з ким Ви працюєте і з ким Ви дружите.

У цей славний день від усієї душі бажаю Вам, відомому науковцю, добрій і сердечній людині, щоб на Вашому подальшому життєвому шляху завжди гарно засівалося, рясно колосилося і щедро й дорідно збиралося **ДОБРО, ЛЮДСЬКЕ ТЕПЛО, ЗДОРОВ'Я І БОЖЕ БЛАГОСЛОВІННЯ!**

Анатолій Кузьмінський

**Олег Семенович
ПАДАЛКА**

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
завідувач кафедри економіки НПУ
імені М. П. Драгоманова,
Заслужений працівник освіти України

НАТХНЕНА ПРАЦЯ НА НАУКОВІЙ НИВІ ПАТРІОТА-ІНТЕЛІГЕНТА

Вельмишановний Миколо Івановичу! Щиро вітаю Вас з Ювілеєм! Ваш життєвий шлях – яскравий взірець того, що завдяки невтомній праці, високій вимогливості та працездатності, чуйному і доброму ставленню до людей і турботою про них Ви здобули заслужений авторитет та повагу своїх колег і друзів.

Усе Ваше життя, натхнена праця на науковій ниві завжди увінчувалися успіхами, людською вдячністю і шаною.

Мені пощастило знати Вас, Миколо Івановичу, досить тривалий час, і для мене Ви не лише відомий науковець, якого знають в Україні та за її межами, а Людина з великої букви, самодостатня особистість, яскрава постать, яка уособлює в собі кращі риси патріота-інтелігента. Пишаюся тим, що Ваш гідний внесок у розвиток педагогічної науки сприяє підвищенню наукового іміджу України на світовому рівні.

Пишаюся тим, що ми стали однодумцями, друзями і більше. Мені хочеться й надалі йти одним шляхом з Вами, шановний Миколо Івановичу.

Бажаю, щоб і надалі Ваша життєва дорога була такою само успішною і щасливою!

Дай Боже Вам довгого шляху! Хай береже Вас Бог!

Многії літа!

Олег Падалка

**Григорій Васильович
ТЕРЕЩУК**

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
перший проректор Тернопільського
національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
Заслужений працівник освіти України

КРЕАТИВНІСТЬ І РІЗНОБІЧНІСТЬ ОБІЗНАНОГО НАУКОВЦЯ

Пам'ятаю першу зустріч з Миколою Івановичем. Це було на тоді ще Артема 52а – у гуртожитку Академії педагогічних наук (2-й поверх, кімната №3). Позналили мене з ним корифеї трудового навчання Микола Тименко і Григорій Левченко (вічна їм пам'ять і шана). На той час Микола Іванович був директором Бориспільського міжшкільного навчально-виробничого комбінату, але тісно співпрацював з Інститутом педагогіки Національної академії педагогічних наук України. Вже з самого початку знайомства я зрозумів, наскільки це неординарний директор. Мене зачарувала в ньому нетрадиційна для директора-практика освітньої установи творча натура, намагання довести свою правоту і водночас почути думку інших. Я спочатку не зрозумів – для чого йому потрібно так детально заглиблюватись у науково-педагогічні підвалини проблеми вибору професії старшокласників – учнів МНВК. Невже у директора мало інших проблем, наприклад, матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, фінансування установи? Лише згодом, під час дискусій і детальнішого знайомства з Миколою Івановичем, я зрозумів, що він – за своїм професійним покликанням не тільки креативний практик, а й природжений різносторонньо обізнаний науковець. Саме таке поєднання практики і теорії, на мою думку, і дозволило йому домогтись згодом великих успіхів у подальшому професійному житті. І сьогоднішні результати – цьому підтвердження. Нині Микола Іванович

Піддячий – знаний в Україні і світі вчений-педагог, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України.

З ювілеєм Вас, Миколо Івановичу!

*Міцного здоров'я, незгасимої життєвої енергії й творчого злету
на довгі літа!*

Григорій Терещук

**Микола Савич
КОРЕЦЬ**

доктор педагогічних наук, професор, академік
Національної академії наук
вищої освіти України,
проректор із науково-педагогічної та
адміністративно-господарчої роботи
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова,
Заслужений працівник освіти України

ДИСКУСІЇ З УЧИТЕЛЕМ І НАУКОВЦЕМ

Шановний Миколо Івановичу! У житті кожної людини настає момент, коли хочеться озирнутись на пройдений шлях, оцінити та зважити все, що насичувало стільки років твоє буття, відновити у пам'яті та відтворити хронологію подій від першого подиху до певного життєвого рубежу.

З Миколою Івановичем я познайомився у 2000 р., коли він, будучи директором Бориспільського навчально-виробничого комбінату, проводив дисертаційне дослідження у Національній академії педагогічних наук України, яке успішно захистив у 2002 р. При цьому він продемонстрував високий хист до наукової роботи і, продовжуючи наукову діяльність у співпраці з академіком І. А. Зязюном, підготував докторську дисертацію, розроблені наукові положення якої довів на прилюдному захисті у 2010 р. Впродовж цього часу мені довелося тісно співпрацювати, дискутувати з педагогічних проблем і для мене було за честь вести такі дискусії з людиною, яка є не лише науковцем, а й талановитим педагогом у повноформатному розумінні цього слова.

Дорогий Миколо Івановичу! Вам притаманні багатогранні наукові інтереси, працелюбність, вимогливість, життєва енергія, творчий пошук, адже подвижницька праця на ниві соціально-професійного розвитку особистості в системі неперервної освіти є прикладом для наслідування. Ваш досвід користується попитом і є прикладом для молодих науковців, а інтелігентність, скромність, уважність і водночас простота

й толерантність робить спілкування з Вами цікавим і приємним. Ваша сила у мудрості, прагненні вдосконалити світ, багатогранності інтересів та обдарувань. Тож хай не міліє криниця Вашої людяності, доброти і оптимізму! А Ваші життєві знання і досвід й надалі спонукають до нових наукових звершень та самовдосконалення.

Микола Корець

**Анатолій Петрович
САМОДРИН**

доктор педагогічних наук, професор,
проректор з науки, професор кафедри педагогіки
і психології
Міжнародного гуманітарно-педагогічного
інституту «Бейт-Хана» (м. Дніпро)

РОЗВИТОК ШЛЯХОМ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

Вельмишановний Миколо Івановичу! Ми пишаємося тим, що є Вашими сучасниками у розв'язанні проблеми удосконалення людського суспільства засобами модернізації педагогічних підходів до розбудови соціально-економічної сфери на засадах профільності навчання і різнобічного розвитку особистості! Зараз до явищ життя можна підходити із задатком успіху тільки емпірично, не рахуючись з гіпотезами, тільки такий підхід відкриває нові риси, новий принцип або аксіоми в науці. Саме такі риси ми спостерігаємо сьогодні в праці Вашої думки, знаної в Україні і за її межами – це прояв проєктивного мислення.

Миколо Івановичу! Дуже приємно, що разом з Вами ми рухаємося шляхом, прокладеним генієм В. І. Вернадського, якого Ви досить високо цінуєте і приймаєте, котрий отримав, як і Ви, сподіваємося, імпульс творчості від прекрасної землі – Центрального Подніпров'я. Сучасний культурний імператив вимагає від педагогіки життя та її суб'єктів оволодіти ноосферною моральною якістю, збудованою перетином істини і краси, віри і науки. Помічаємо у Ваших справах думки про те, що завданням демократії є насамперед удосконалення освіти народу всеціло – підняти народні маси до рівня свого часу. В наш час дуже необхідне об'єднання законів природи з гуманітарними знаннями на засадах взаємообумовленості принципів антропоцентризму та антропокосмізму. Сьогодні в наукових колах розпочалася концептуалізація процесу трансформації світу в напрямі розвитку регіональних систем. Не без

впливу Вашої авторитетної наукової думки, Миколо Івановичу, розвивається науково-навчальний простір Центрального Подніпров'я як унікальний біосферний регіон Світу. А отже, потребує глибокого аналізу (регіонального підходу) вся наша справа, пов'язана з формуванням фахівця ХХІ століття: потрібно говорити про регіон як симетричну в часі біосферну область, розвивати Вашу наукову школу! Україна і її регіони мають поглиблювати свою інтеграцію, а насамперед цю місію повинні очолити науковці від освіти, яких Ви духовно очолюєте.

Щиро вітаємо Вас з Ювілеєм! Творчого неспокою Вам, усім і кожному члену Вашого наукового й дружнього кола, людського щастя і процвітання Україні!

Анатолій Самодрин

**Віктор Віталійович
КУЙБІДА**

доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету фізичної культури, спорту
і здоров'я
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
Заслужений працівник освіти України

ДОСКОНАЛІСТЬ ДУШІ, РОЗУМУ І СТАРАНЬ

Вельмишановний Миколо Івановичу! Вітаю Вас із черговою фазою зрілої молодості! Бажаю залишатися на піку життєвої траєкторії здобутків, успіхів та перемог і шанувати Людську Посвідку порядного чоловіка.

Певен, що зібрані сьогодні роки ще не торкнулися головної вершини життя, тож живіть довго і щасливо, наживайте добра багато. Батьки дали Вам досконалість душі, розуму і старань. Сім'я, друзі, робота й совість постійно збагачували і відточували їх. Усі вони стали фундаментом успішно подоланих життєвих перевалів, які підкоряються не кожній людині, адже Ви:

- живете за принципом природовідповідності;
- маєте високу гідність і людиновимірність, які не дають чистого прибутку, однак гармонія із власною совістю дарує Вам радість, милішу за багатства;
- робите добро близьким й нерідним, знайомим і чужим, добрим та злим, ще й отримуєте від цього душевний комфорт та насолоду;
- не бачите в людях ворогів і не шукаєте їх, вони разом із злими, блудними й мудрими – Ваші учителі, бо не лінуєтеся навчатися;
- приязно приймаєте думку інших, бо сприяючи росту учнів і колег, здобуваєте їх прихильність та підтримку, а згодом і власний успіх.

Віктор Куйбіда

**Олексій Валерійович
ТИМОШЕНКО**

доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету фізичного виховання,
спорту і здоров'я

Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

**I, PEDE FAUSTO! GRANDIA LATURUS
MERITORUM PRAEMIA!
ІДИ РІШУЧОЮ ХОДОЮ! І БУДЬ УПЕВНЕНИЙ,
ЩО БУДЕШ ЩИРО НАГОРОДЖЕНИЙ ЗА СВОЇ
ЗАСЛУГИ!**

Виповнюється 60 років від дня народження доктора педагогічних наук, професора, відомого вченого, талановитого педагога, здібного організатора, різносторонньої особистості Миколи Івановича Піддячого. Вдале поєднання плідної освітньої практики в системі підготовки молодих фахівців різних галузей виробництва та наукової діяльності у напрямі професійного розвитку особистості в умовах неперервної освіти зробило Миколу Івановича відомим в академічних колах фахівцем.

Науково-практичні розроблення М. І. Піддячого протягом його активної діяльності на різних посадах у закладах освіти та наукових установах – це вагомий внесок у розвиток профільного навчання, що отримав високу суспільну оцінку. Так, Миколу Івановича заслужено внесено до Книги шани міста Борисполя, нагороджено нагрудним знаком «Відмінник освіти України», нагрудними знаками «А. С. Макаренко» та «К. Д. Ушинський», медаллю «Григорій Сковорода», різними почесними грамотами та іншими відзнаками.

Микола Іванович перебуває у постійному науковому пошуку, сполучаючи його з активною участю у роботі різних профільних комісій, координаційних рад і робочих груп Міністерства освіти і науки України, спеціалізованої вченої ради Національної академії педагогічних наук

України. У рік свого Ювілею Микола Іванович Піддячий сповнений нових ідей, планує брати участь у розробленні та впровадженні у життя сучасних проєктів, пов'язаних із пошуком ефективних шляхів покращення здоров'я, підвищення захищеності людини, сім'ї, народу, їхніх цінностей і культури у співпраці з провідними науковими установами та закладами вищої освіти, зокрема й Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова.

Шановний Миколо Івановичу! Щиро вітаю Вас із Ювілеєм, зичу Вам міцного здоров'я, миру й добробуту, активної праці, професійного довголіття, творчої наснаги та нових звершень!

Олексій Тимошенко

**Олександр Миколайович
КОБЕРНИК**

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки та освітнього
менеджменту Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини,
Заслужений працівник освіти України

ПОВАГА ДО КОЖНОЇ ЛЮДИНИ ІЗ ПОЧУТТЯМ ВЛАСНОЇ ГІДНОСТІ

Вельмишановний Миколо Івановичу! Ювілей для такого, як Ви поважного науковця і педагога – можливість поговорити про звершення і плани на майбутнє, привід привітати та сказати слова захоплення Вашими досягненнями.

Насамперед варто подякувати Вам, шановний педагог і наставник, за ті зусилля, які ви докладаете для поліпшення стану вітчизняної педагогічної науки, розвитку загальної середньої та технологічної освіти. В різний спосіб, різними методами, але завжди гідно, цілеспрямовано, наполегливо, а тому й успішно.

Керуючись передусім загальнолюдськими цінностями, Ви спрямовуєте свою енергію на становлення міжнародного іміджу української науково-педагогічної школи, усіма силами намагаєтеся підняти рівень вітчизняної технологічної та загальної середньої освіти до світових стандартів. Зокрема, нас особливо вражають ті зусилля, які Ви доклали для збереження міжшкільних навчально-виробничих комбінатів України, їх модернізації в сучасних умовах. Українській освітянській спільноті відомі Ваші ідеї щодо перетворення МНВК у центри соціально-професійного самовизначення учнівської молоді та високопрофесійний підхід до створення в них освітнього середовища.

Притаманні Вам багатогранні наукові інтереси, життєва енергія, творчий пошук, подвижницька праця на ниві технологічної та профе-

сійної освіти є прикладом для наслідування. Успішний захист Вами докторської дисертації це підтверджує.

Результати Вашої плідної наукової діяльності, активної взаємодії з освітянами-практиками у контексті розбудови професійної траєкторії особистості та стабілізації регіонального ринку праці відображено у численних працях.

Ви є невичерпним й життєдайним джерелом творчості та інновацій. До Ваших ідей долучаються вдячні учні, студенти, вчителі, викладачі. Натхнення, подароване Вами, є надзвичайно могутнім стимулом до подальших наукових досліджень.

Наділені глибокою загальною ерудицією та вродженим інтересом до життя, які вміло демонструєте, Ви завжди є цікавим співрозмовником. Із повагою ставитеся до кожної без винятку людини, при цьому умієте зберігати почуття власної гідності. Інтелігентність, скромність, уважність і водночас простота й толерантність робить спілкування з вами легким і приємним.

Ваша сила у мудрості, прагненні вдосконалити світ, багатогранності інтересів та обдаровань, непосидючості й досвідченості. Ви органічно поєднуєте в собі високі якості Вчителя, доброчесність і вимогливість науковця, соратника і друга.

Ви невтомний Учитель учителів, і в цьому – глибокий сенс. Адже учитель – символ мудрості, удосконалення, просвітництва, життєвого досвіду, який передається у спадок учневі.

Тож хай не міліє криниця Вашої людяності, доброти і оптимізму! Хай береже Вас Бог, шановний колего і друже, і пошле щасливу долю Вам та Вашим близьким.

Олександр Коберник

**Леонід Володимирович
ОРШАНСЬКИЙ**

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри технологічної
та професійної освіти
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка

ВИСОЧІНЬ ЦІННІСНОГО СХОДЖЕННЯ

Шановний Миколо Івановичу! Хай ці кілька сторінок власних спогадів будуть виявом щирої вдячності Людині, від якої отримав уроки життєстійкості, працелюбності, толерантності та порядності та для якої такі концепти духовності, як справедливість, чесність, правдивість і повага до особистості стали сенсом життя. Йдеться про непересічну людину – доктора педагогічних наук, професора Миколу Івановича Піддячого.

Існує легенда: «Багато тисячоліть тому побачив Бог, що множаться пороки людей і вирішив їм допомогти. Скликав він Високих Духів і сказав: «Люди втратили свій шлях. Як бути?». Один із Духів запропонував навіяти на людей сон пророчий, інший – послати манну небесну, третій – благодатні воду й вогонь. І лише четвертий Високий Дух прорік: «Вклади в кожну людину спрагу до знань і дай їм **УЧИТЕЛЯ**».

Мені, одному з численних побратимів й однодумців Миколи Івановича, достатньо легко зобразити його портрет як вмілого організатора, непересічного науковця, людини культури і педагога-творця. Відомий український філософ Сергій Кримський писав, що «людина – істота вертикальна, бо її життя визначається не так вздовж – кількістю прожитих років, як у височінь ціннісного сходження»¹. Саме «височінь ціннісного сходження» підтверджує думку про те, що людина є «автором» своєї життєвої долі. І цінність людини полягає не лише в її спра-

¹ Кримський С.Б Під сигнатурою Софії. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 353 с.

вах і вчинках, а й умінні невпинно працювати над собою, саморозвиватися, постійно вдосконалюватися, глибше пізнавати власні потенційні можливості, максимально використовуючи їх у діяльності на благо людей. Саме в цьому, на мою думку, виявляється ціннісний світ професора Миколи Піддячого.

Згадую теплі та продуктивні зустрічі на початку 90-х рр. ХХ ст. з молодим й активним директором Бориспільського МНВК у лабораторії трудового виховання і профорієнтації Інституту педагогіки, якою керував Микола Петрович Тименко. З першого погляду Микола Іванович викликав у мене, щойно захищеного кандидата педагогічних наук, не лише зацікавленість, а й повагу як неординарний керівник і педагог-експериментатор цікавого закладу освіти, де старшокласники успішно здобували робітничі професії. Спокійна і переконлива манера дискусії майбутнього професора відзначалася інтелектуальною насиченістю, переконливістю аргументації, свідчила про його вміння мислити гостро та глибоко, творчо і принципово. Згадую як легко і невимушено Микола Іванович встановлював контакт із будь-якою аудиторією, що свідчить про яскраво виражену, домінантну ознаку його ментальності – емоційність й оптимізм. Цим емоційним оптимізмом професор Піддячий донині «запалює» усіх довкола, спонукає до розвитку, подолання труднощів у досягненні нових наукових вершин. Уся педагогічна, наукова, організаторська діяльність професора Піддячого має відбиток неповторної індивідуальності, а світлий розум, широкий світогляд, незмірна ерудиція та мовленнєва культура поєднуються в ньому зі скромністю, привітністю та небаченою працездатністю.

Шановний Миколо Івановичу! Спостерігаючи за Вами під час зустрічей на численних освітянських форумах, наукових конференціях, засіданнях спецрад, ювілейних святкуваннях, вкотре переконуюся, що доля подарувала мені унікальну можливість спілкуватися з Людиною, внутрішня природа якої розкривається у влучних словах Василя Симоненка: «Живе лиш той, хто не живе для себе, а хто для інших виборює життя...»

Леонід Оршанський

**Володимир Петрович
ТИМЕНКО**

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теоретичних дисциплін і професійної освіти Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука,
Заслужений діяч науки і техніки України

ТРИ ПРОФІЛІ ОБДАРОВАНОСТІ ЮВІЛЯРА

Все є у всьому. У біосфері є Ювіляр Микола Іванович Піддячий, а в ньому – «жива речовина» біосфери (*термін В. Вернадського*), вся сукупність організмів історико-етнографічної території Наддніпрянської України, що характеризується масою, хімічним складом, енергією. Саме вона, «жива речовина» геологічного середовища Згурівщини і Бориспільщини, обдаровувала могутнім практичним інтелектом Миколу Івановича. Практичний інтелект (*«street smart» – термін Р. Стернберга*) шістдесятилітнього Ювіляра яскраво виявився:

- у процесі здійснення професійної кар'єри, невербалізованих компетентностях тракториста-машиніста, техника-механіка, майстра виробничого навчання, викладача, організатора-економіста, директора Бориспільського міжшкільного навчально-виробничого комбінату;
- в усвідомленні власних сильних та слабких сторін, отриманні користі зі своїх переваг, нівелюванні особистісних недоліків та їх виправленні;
- у кмітливості, здатності пристосовуватися до зовнішнього середовища, адаптуватися до навколишнього світу і спроможності його конструктивно змінювати;
- у здатності успішно вирішувати повсякденні завдання у реальному вимірі «живої речовини» біосфери.

Вельмишановний Миколо Івановичу! Ви пізнаєте внутрішній світ через просвітління і прозоріння. У ноосфері (*термін В. Вернадського*) досі відлунюються українські народні пісні, які Ви співали у два голо-

си з моїм братом Миколою Петровичем Тименком. Перебуваючи на полюванні на луках села Проців, забрівши в озеро і забувши про рушницю в руках, ваш дует душ здіймався у Чумацький Шлях, де «цвіте терен», «місяць на небі, зіроньки сяють». Ви бачили художньо-образними уявами, що там, «на тім вигоні, де поміж трав є квіти, не хочуть пастися коні, бо жаль їм на цвіт ступити».

Також незабутніми для мене залишаються неформальні зустрічі на Згурівщині довкола вогнища з «юшкою», яку Ви майстерно умієте готувати. А ще пригадуються щасливі миті нашого спілкування у товаристві артистичного, пісенного, естетичного академіка-філософа Івана Андрійовича Зязюна, що був Вашим другом, учителем і наставником.

Миколо Івановичу, Ви професор, доктор педагогічних наук, володієте не лише профілями практичної та естетичної обдарованості, а й обдарованістю академічного профілю.

У Ювілейний день 13 листопада я хочу повідомити Вам як науковцеві, що термін В. Вернадського «ноосфера» перекладається у теоретичних джерелах не зовсім адекватно – «сфера розуму». Ноо – це сфера мудрості, життєвого досвіду, набутого Вами завдяки синтезу емоційного, академічного і практичного інтелектів. Мудрість (ноо) – це незалежне оцінювання і судження щодо важливих, але мінливих щоденних життєвих ситуацій (*Болти і Сміт*).

Ваша вершина суто наукова –
Лише підніжжя для розвою Ноо.

Ювілярові-шістдесятиріччі, що переходить у «вік мудрості», щиро зичу досягти «четвертого виміру» – тієї ефірної субстанції, де психічне перетворюється в матеріальне, а матеріальне – у психічне. Це вимір, що досягається лише методом медитації, антиципації, умоглядності.

Бажаю Вам нетлінним Божим Даром
В Чумацький Шлях здійнять душі Стожара!

Володимир Тименко

**Григорій Петрович
ВАСЯНОВИЧ**

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри гуманітарних дисциплін
і соціальної роботи
Львівського державного університету безпеки
життєдіяльності ДСНС України

ХТО СІЄ ЩЕДРО, ТОЙ ЩЕДРО Й ЖАТИМЕ

Вельмишановний Миколо Івановичу! Прийміть найщиріші вітання з Ювілейним Днем народження!

Дозвольте висловити вам сердечні слова свого захоплення й глибокої вдячності за ваш талант, за вашу роботу й неспокійну душу, за наше щире спілкування! Ваш інтелектуальний та емоційний внесок, який ви вже щедро і рясно засіяли на дивовижну ниву розвитку української освіти, науки педагогіки, психології, оселиться в серцях багатьох ваших учнів, друзів-однодумців на многая літа. Ваша науково-професійна майстерність – це племінь вашого людського духу, великої віри у нездоланність України і її талановитого народу. Масштаб Вашого мислення і перспективного бачення розвитку Української Держави, всього українського, рідного – це всезагальний формат Вашої життєдіяльності, нашого поступу, про що так ствердно говорив і чого так прагнув геніальний Тарас Шевченко!

Ви є справжній учитель і науковець. Тож передавайте і далі свої знання, свій досвід нинішнім і майбутнім поколінням ще багато-багато років! Святе Письмо нам правдиво нагадує: «Хто скупко сіє, той скупко й жатиме, а хто сіє щедро, той щедро й жатиме!». Залишайтеся і надалі щедрим сячем всього доброго, мудрого, лідером української науки і освіти! Залишайтеся бути милим Богові і людям! Многая і благая вам літа, шановний Миколо Івановичу!

ЮВІЛЕЙНЕ

Добру відкрите Твоє серце,
Бо Ти ж з пелюшок – Миколай!
Ти зітканий з веселих терцій,
Тож веселись душа, співай!

І ми з нагоди заспіваєм:
«Живи, козаче, не журись!»,
Життя у праці не минає,
Життя не знає тих – «колись»...

У праці Ти зростаєш в інших,
У праці Твій зростає ДУХ!
Господь з цього радіє, тішить,
Щоби вогонь Твій – не потух!

Ти ж так прашаєш, Ти – Піддячий!
Он скільки всього написав!
Рвучкий до праці – не ледачий,
Бо мудрий янгол колисав!

Ні! Не шукаєш Ти користі,
Це серце прагне пізнання!..
Умом доходиш Ти до Істин,
Нема в науці – «навмання»...

Зупинка тут не має смислу,
Коли на цю доріжку став,
«Люби дитинку, а не крісло» –
Коменський так заповідав!

Так заповів Зязюн пречесний,
В Науці Лідер і в житті!
Осінній ти, а в серці – весни,
І пошук завше на меті!

Не заздриш іншим, без погорди,
Не мислиш іншим люті-зла,
І не «дерешся» на «білборди»,
Минаєш навіть того тла...

Ти владарюєш над собою,
І дратуватись – не твоє!
За честь, за Правду – ми з Тобою,
Як добре, що у нас ТИ – Є!

Григорій Васянович

**Олександр Андрійович
ЛАВРІНЕНКО**

доктор педагогічних наук, професор, головний
науковий співробітник відділу теорії
і практики педагогічної освіти Інституту педаго-
гічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України

ХАРАКТЕРНІ РИСИ УЧИТЕЛЯ І ВИХОВАТЕЛЯ

Дорогий Миколо Івановичу! Ваша світла постать особисто – це єдність чималої кількості вишуканих мовно-філософських понять: вдумливості, вимогливості, уважності, вихованості, вразливості, витримки й самовладання, гнучкості поведінки, громадянськості, гуманності, діловитості, дисциплінованості, доброзичливості, доброти, колективізму, критичності, логічності, спостережливості, товариськості, організованості, відповідальності, чутливості, порядності, правдивості, передбачливості, принциповості, самокритичності, скромності, сміливості, справедливості, саморозвитку й самовдосконалення, тактовності, відчуття нового, самодостойності, естетичної емоційності й почуттєвості... Цими поняттями вирізняються характерні риси Вчителя-Майстра, Педагога-Майстра, Вихователя-Майстра. Не випадково доля звела Вас із моїм рідним дядьком – академіком Іваном Андрійовичем Зязюном, якого оточували завше винятково талановиті педагоги-добротворці. Саме Ви у науковому і неформальному спілкуванні з ним творили найдосконаліший і найгуманніший досвід взаємодії із людським середовищем. Навіть у складних життєвих ситуаціях, що почасти траплялися у Вашому тернистому поступі, Іван Андрійович завжди переживав за Вас, відчувачи помічений ним парадокс Ісуса Христа: «Чим більше добротворення людям, тим більше гвіздків у моє тіло й мою душу».

Тож прийміть щирі вітання з нагоди ювілею! Бажаю Вам як професіоналу у системі Людина-Людина, як довершеному Вчителю завжди

сповідувати ту велику силу благородства, що Ви успадкували від своїх батьків, передусім, від свого родоводу, від своїх учителів і колег-однодумців. Нехай Ваша душа наповнюється красою й піднесеністю, катарсизуючись від усіляких негативізмів, від бруду потворного й низького. Нехай усі ті, хто поруч із Вами, з гордістю милуються неперевершеним інтелектом, логікою мислення, високими пориваннями для досягнення злетів у наукових, практичних професійних діяннях чи в різноманітних інших особистісних уподобаннях.

Олександр Лавріненко

**Олена Миколаївна
ОТИЧ**

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри зеленої економіки
Державної екологічної академії
післядипломної освіти та управління

НАУКОВА ШКОЛА АКАДЕМІКА ІВАНА ЗЯЗЮНА

Шановний Миколо Івановичу! Ми з Вами – вихованці наукової школи Педагогічної Майстерності академіка Івана Зязюна. В обох нас б'ється частинка серця нашого Вчителя, який долучив нас до Педагогіки Добра, Краси та Людяності. Обидва ми пізнали ідеали і реалії цієї науки і, вийшовши з горнила життя, загартувалися й духовно і фізично. Ми готові стверджувати Красу педагогічної дії не лише у педагогічній теорії, а й у щоденній праці та взаємодії з оточенням. І нам з Вами не соромно перед пам'яттю свого Вчителя.

Увесь Ваш життєвий шлях є тому свідченням. Ви пройшли усі сходинки професійного зростання: від майстра виробничого навчання Згурівського професійно-технічного училища, викладача Бориспільського міжшкільного навчально-виробничого комбінату – до директора цього закладу освіти, голови Асоціації міжшкільних навчально-виробничих комбінатів України, доцента і професора закладів вищої освіти України та зарубіжжя, наукового співробітника й керівника наукових підрозділів підвідомчих установ НАПН України.

Сьогодні Ви – відомий в Україні та за її межами фахівець з проблем трудового виховання і профорієнтації, профільного навчання та професійного консультування, підготовки особистості до життя і праці.

Тож прийміть найщиріші вітання з Ювілеєм і побажання міцного здоров'я, добробуту, нових творчих ідей і сил здійснити їх на благо вітчизняної освіти і науки, зміцнення Української Держави!

Олена Отич

**Іван Григорович
ОСАДЧИЙ**

доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
начальник відділу освіти Ставищенської
селищної ради Білоцерківського району Київської
області

ГАРМОНІЯ СИСТЕМИ СВІТОГЛЯДНИХ ЦІННОСТЕЙ

Шановний Миколо Івановичу! Із великим задоволенням використовую нагоду висловити щире захоплення цілеспрямованістю і результативністю Вашої наукової діяльності та довершеністю і гармонією системи світоглядних цінностей, яка лежить в її основі.

Важливо, що теоретичні, технологічні та практичні розв'язки численних проблем виховання і розвитку дітей засобами праці Ви завжди знаходите в контексті тенденцій розвитку суспільства, його впливу на соціально-професійну орієнтацію особистості.

Важко переоцінити й те, що пропоновані Вами розв'язки нагальних педагогічних проблем професійного самовизначення учнівської молоді завжди згармонізовані з цінностями здоров'ярозвиваючої та здоров'язберігаючої стратегії розвитку, є ресурсом для забезпечення гуманітарної безпеки України.

Нехай багатство, цілісність та унікальність Вашого духовного світу і надалі служать людям і відображаються у нових наукових працях.

Іван Осадчий

**Валентина Іванівна
ДОРОТЮК**
доктор філософії,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу профільного навчання
Інституту педагогіки НАПН України

ГАРМОНІЯ ЛЮДИНИ ТА ПРИРОДИ

Шановний Миколо Івановичу! Вітаю Вас з Ювілеєм! Бажаю Вам успіхів у Вашій науковій діяльності на благо людей і України!

З Миколою Івановичем Піддячим ми працюємо з 2004 р. в одному відділі. Будучи творчою і толерантною людиною, він є ученим універсального типу, який поєднує в собі теоретика і практика. Він створив систему підготовки кадрового ресурсу країни, що включає школи, заклади вищої освіти, підприємства та ринок праці відповідно до потреб територіальних громад і суспільства.

Система М. І. Піддячого – інноваційна, динамічна і ефективна. Багато років він як істинний патріот намагається впровадити її в життя і тим самим допомогти розв'язати проблему кадрового забезпечення України. Він є автором концепції соціально-професійного розвитку особистості, яка передбачає соціалізацію з раннього віку.

У колі наукових інтересів М. І. Піддячого – розумний підхід до здоров'я учня і вчителя. Микола Іванович – автор циклу наукових праць з екології людини та її гармонії із природою. Курси лекцій, розроблені ним, викладаються у багатьох навчальних закладах різного типу. М. І. Піддячий – талановитий учитель і наставник, під його керівництвом сформувались та отримали наукові ступені багато молодих учених. Він хороший оратор, уміло володіє словом та доступно аргументує свої наукові ідеї. У нього перспективне майбутнє як у педагога і ученого.

Микола Іванович Піддячий – харизматична, інтелігентна, порядна, надійна людина. Він упевнений у собі, уміє підтримати колег і сприймати думку інших людей. Про нього можна сказати, що він поважний учений, талановитий педагог та надійний товариш.

Дякую Вам, Миколо Івановичу, за творчу довголітню співпрацю і бажаю здоров'я, щастя, благополуччя та нових звершень і досягнень!

Валентина Доротюк

**Василь Іванович
ТУТАШИНСЬКИЙ**

доктор філософії,
завідувач відділу технологічної освіти
Інституту педагогіки НАПН України

**МУДРІСТЬ, МУЖНІСТЬ, ДОБРОТА
ТА УВАЖНІСТЬ ДО ЛЮДЕЙ**

Шановний Миколо Івановичу! Прийміть мої найщиріші вітання та побажання міцного здоров'я, щастя і благополуччя!

Ваші найкращі якості: життєва мудрість, мужність, доброта, дружелюбність та уважність до людей – принесли Вам заслужене визнання і повагу.

60-річчя Ви зустріли досвідченим керівником, знаним педагогом і визнаним науковцем в Україні та світі.

Ваша багатогранна діяльність, професіоналізм і порядність, бажання жити у гармонії в усьому, чуйне ставлення до людей стали запорукою досягнення високих цілей.

Бажаю Вам і в подальшому житті невичерпної енергії, реалізації творчих планів і гідної оцінки результатів Вашої праці.

Нехай Ваші надії і мрії збуваються, а ювілей тільки додасть натхнення та нових сил на багато років.

Василь Туташинський

**Людмила Наумівна
ШТОМА**

завідувачка науковою бібліотекою
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України,
Заслужений працівник культури України

МУДРІСТЬ. ІНТЕЛІГЕНТНІСТЬ. НАПОЛЕГЛИВІСТЬ

Особистістю не народжуються, нею людина стає завдяки власним зусиллям, обравши мету, правильний шлях і долаючи перепони. Серед таких особистостей – Микола Іванович Піддячий, за яким педагогічний соціум може звернути свій поступ.

У моєму сучасному психолого-педагогічному вимірі особистість Миколи Івановича Піддячого постає єдністю чималої кількості мовно-філософських понять: вдумливості, вимогливості, уважності, вихованості, витримки і самовладання, гнучкості поведінки, громадськості, діловитості, дисциплінованості, доброзичливості, доброти, колективізму, критичності, логічності, спостережливості, товарищескості, організованості, відповідальності, чутливості, порядності, правдивості, передбачливості, принциповості, самокритичності, скромності, сміливості, кмітливості, відчуття нового, саморозвитку і самовдоскональності, тактовності, самодостойності, естетичної емоційності й почуттєвості. Цими поняттями вирізняються характерні риси Вчителя-Майстра, Педагога-Майстра, Вихователя-Майстра **МИКОЛИ ІВАНОВИЧА ПІДДЯЧОГО**. Микола Іванович є людиною честі, відданою освіті та науці, яким служить усе своє свідоме життя. З великою приємністю і радістю я хочу засвідчити мою радість за Божу Прихильність у життєвій миті поєднати мене з цією Прекрасною Людиною спільною працею при укладанні біобібліографічного покажчика «**МИКОЛА ІВАНОВИЧ ПІДДЯЧИЙ: особистість, педагог, вчений**».

Шановний Миколо Івановичу! Нехай завжди будуть поруч з Вами людська шана, вірні та щирі друзі, а доля буде прихильною та щедрою на добро! Бажаю здоров'я і втіхи від грядущих днів та років. Нехай їх, світлих, радісних, теплих, рясних на успіхи, буде багато! Хай множаться вдячні учні, хай довгою і щасливою буде життєва дорога, літа ж бо для науковця – лише додаткове джерело мудрості!

Людмила Штома

**Володимир Миколайович
ПІДДЯЧИЙ**

доктор філософії,
старший науковий співробітник
відділу андрагогіки
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

ВЧИТЕЛЬ ЗА ПОКЛИКАННЯМ З ЛЮБОВ'Ю ДО ЛЮДЕЙ ТА УКРАЇНИ

Упродовж багатьох років свідомо спостерігаю як Ви живете і працюєте, спілкуєтесь з людьми, знаходячись у постійному пошуку нових ідей і технологій, переймаючись розробленням і впровадженням особистісно орієнтованих виховних та навчально-розвивальних систем.

Аналізуючи Ваші напрацювання за час освітньої і наукової діяльності, доходжу висновку, що вони становлять значну практичну цінність для учнів, студентів, освітян, науковців і людей, які хочуть розвиватися. Вам притаманна готовність до вирішення важливих складних завдань педагогічної науки і освітньої практики, ініціювання та втілення у життя результативних розроблень, які широко відомі педагогічній спільноті України.

У моєму розумінні для підростаючого покоління Ви є прикладом наполегливості і працьовитості, високої вимогливості до себе, сумлінності й відповідальності. З приємністю констатую, що Ви є вчитель за покликанням з любов'ю до людей та України. Ви вчите молодь шанувати рідний край, берегти й розвивати вітчизняні здобутки.

Вітаючи Вас із 60-річчям, бажаю великого людського щастя і міцного здоров'я, злагоди й добробуту, життєвої радості та успіхів у праці. Хай розуміння та підтримка родини, друзів і колег завжди йдуть поруч, а життєва фортуна супроводжує і надихає Вас на нові добрі справи на благо людей та України!

Многії і благії літа!

Володимир Піддячий

**Людмила Василівна
ПАСЕНКО**
Відмінник освіти України,
заступник Бориспільського міського голови

ЯСКРАВІ СТОРІНКИ ЖИТТЯ МІСТА БОРИСПІЛЬ

Шановний Миколо Івановичу! Від імені виконавчого комітету Бориспільської міської ради щиро вітаємо і шлемо найкращі побажання з нагоди славного ювілею – 60-річчя від дня народження!

Серед прожитих Вами років є яскраві сторінки, пов'язані з життям нашого міста, а становлення Вас як педагога, керівника, науковця тісно поєднане з Бориспільським МНВК. З особливим теплом ми сьогодні згадуємо сумлінну, наполегливу Вашу працю в ім'я виховання підростаючого покоління та виконання почесної місії перед державою.

Ваша подвижницька працездатність, державна доцільність у діях, національний дух, демократизм думки і слова, благородство душі та лицарська натура не можуть не викликати захоплення. Вам, доктору педагогічних наук, професору, науковцю, відомому не тільки в Борисполі, Україні, а й за її межами, притаманні багатогранні наукові інтереси, працелюбність і творчий пошук. Ваш досвід є прикладом для молодих науковців, а інтелігентність і водночас простота й толерантність, робить спілкування з Вами цікавим і приємним.

Тож нехай Ваш життєвий досвід та знання і надалі спонукають молоде покоління до нових наукових звершень та самовдосконалення. Нехай цей ювілей відкриє для Вас нові острови досягнень, звершень та здобутків.

Бажаємо Вам цікавих ідей і наукових знахідок, повноти життя, невичерпних творчих сил, натхнення, щастя та щирої людської вдячності. Нехай доля шле Вам добро, міцне здоров'я і достаток, тепло і затишок родинної оселі, а в майбутньому на Вас чекає ще багато наповнених корисними справами і земними радощами років!

Людмила Пасенко

**Світлана Григорівна
МАЗУР**

Директор Бориспільського навчально-виховного
комплексу
«Спеціалізована школа І-ІІІ ступенів – загально-
освітня школа І-ІІІ ступенів»
імені Костянтина Могилка,
вчитель-методист,
Відмінник освіти України

ПРОЙДЕНИЙ ШЛЯХ ДОРОГОЮ ЖИТТЯ

Шановний Миколо Івановичу! У цю золотостиглу осінь прийміть мої найщиріші вітання з нагоди Вашого славного ювілею.

60 років – це саме та пора, коли є про що згадати. Пройдено славний шлях дорогою життя. Гідно прожиті роки показали, що Ви можете подолати будь-які перешкоди на своєму шляху. Як знаний працівник освіти, вчений, а нині доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України Ви, Миколо Івановичу, робите вагомий внесок у розвиток освіти педагогіки, науки та психології. Ви накопили по-справжньому вражаючий перелік здобутків, якими можна пишатися.

Притаманна Вам широка ерудиція та висока професійна майстерність у тісному поєднанні з широтою душі, людяністю, інтелігентністю забезпечують Вам високий авторитет серед друзів, колег і громадськості.

Миколо Івановичу, я рада, що знаю Вас уже 22 роки, що наш заклад співпрацює з Інститутом педагогіки НАПН України. А Бориспіль справді пишається таким досвідченим професіоналом, як Ви.

Щастя у кожного своє, тож нехай у Вашому житті буде все те, що забезпечить Вам його нескінченість. Посміхайтесь кожного дня від того, що все навколо йде так, як треба, так, як хочеться Вам.

Нехай чаша вашого життя по вінця повниться здоров'ям, благополуччям, затишком і теплом, творчою окриленістю і наснагою, оптимізмом та визнанням.

Нехай Божа благодать окрилює Ваш життєвий шлях, а душевна гармонія відсвічується в очах!

Світлана Мазур

РОЗДІЛ II. НАУКОВО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ М. І. ПІДДЯЧОГО

Література про життя і діяльність М. І. Піддячого

2000

1. Федорук, В. Школа дає знання, а комбінат – професію // Київська правда. – 2000. – 12 жовтня (№ 113 (21139)). – С. 1–3.

Про управлінську та освітню діяльність директора Бориспільського МНВК М. І. Піддячого.

2. Піддячий, М. І. Міжшкільному навчально-виробничому комбінату – 20 років. Високий професійний рівень // Трудова слава. – 2000. – № 109. – С. 6–9.

Про освітню діяльність Бориспільського МНВК та його директора М. І. Піддячого.

3. Долина, Н. Роздуми з приводу одного ювілею // Робітнича газета. – 2000. – 19 листоп. (№ 131). – С. 7.

Про освітню діяльність Бориспільського МНВК та його директора М. І. Піддячого.

4. Долина, Н. Размышления по поводу одного юбилея // Рабочая газета. – 2000. – 19 ноября (№ 131). – С. 7.

Про освітню діяльність Бориспільського МНВК та його директора М. І. Піддячого.

5. Федорук, В. У доросле життя – не лише з атестатом, а й з конкретною професією // Київська правда. – 2000. – 21 лютого (№ 21 (21339)). – С. 2.

Про організацію і проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції «Стан і перспективи професійної орієнтації, трудового і профільного навчання та професійної підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів» на базі Бориспільського МНВК за участю директора М. І. Піддячого.

6. Піддячий, М. І. Близько 20 міжшкільних навчально-виробничих комбінатів Київщини у 2000 році підбивають підсумки 20-річної роботи // Освіта України. – 2000. – 6 січня (№ 49). – С. 12.

Розповідь директора Бориспільського МНВК, голови координаційної ради директорів МНВК України М. І. Піддячого про історію, проблеми та завдання діяльності установи.

2001

7. Піддячий, М. І. Перші кроки до мрії // Трудова слава. – 2001. – 10 липня (№ 75 (10653)) – С. 4.

Розповідь директора Бориспільського МНВК М. І. Піддячого про особливості діяльності установи.

2002

8. Шлях до професії та професіоналізму // Директор школи. – 2002. – січня (№ 4 (196)). – С. 5.

Інтерв'ю з головою координаційної ради директорів МНВК України директором Бориспільського МНВК М. І. Піддячим.

9. Шлях до професії та професіоналізму // Трудова слава. – 2002. – 15 січня (№ 5 (10733)). – С. 4.

Розповідь директора Бориспільського МНВК М. І. Піддячого про діяльність установи та плани на майбутнє.

2014

10. Наук.-практ. семінар «Зміна управлінської парадигми в умовах впровадження Державних стандартів освіти» [Електронний ресурс] // Комунальний заклад «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Криворізької міської ради : офіц. портал. – Текст. дані. – Кривий Ріг, 2014. – URL: http://kzime.at.ua/publ/roboata_z_kadrami/pidvishhennja_fakhovoji_kvalifikaciji/naukovo_praktichnij_seminar_zmina_upravlinskoji_paradigmi_v_umovakh_uprovadzhennja_derzhavnikh_standartiv_oshviti/20-1-0-1217

Про участь М. І. Піддячого у наук.-практ. семінарі «Зміна управлінської парадигми в умовах впровадження Державних стандартів освіти», проведеному на базі КЗШ № 68 Асоціацією керівників шкіл України (АКШУ) спільно з Інститутом педагогіки Національної академії педагогічних наук України;

2015

11. Піддячий Микола Іванович [Електронний ресурс] // Facebook. – Текст. дані. – Київ, 2015. – URL: <https://www.facebook.com/people/Mykola-Piddiachyi/100001736802334?fref=nf>

2018

12. Піддячий Микола Іванович [Електронний ресурс] // Інститут педагогіки НАПН України. – Текст. дані. – Київ, 2018. – URL : <http://undip.org.ua/structure/research%20units/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB%20>

D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F/Piddyach.php

2020

13. Піддячий Микола Іванович [Електронний ресурс] // Youtube. – Відео. дані. – Київ, 2020. – URL :https://www.youtube.com/channel/UC2BnVjPo8Cp4K_mes-8n5RA

14. Mykola Piddiachyi [Електронний ресурс] // ORCID ID. – Текст. дані. – Київ, 2016. – URL:<https://orcid.org/0000-0001-6571-1450>

15. Круглий стіл «Збірки творів В. О. Сухомлинського: літературно-педагогічний дискурс» [Електронний ресурс] / Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: офіц. портал. – Текст. дані. – Київ, 2020. – URL: <http://ksf.khnu.km.ua/res/29052020.pdf>

Про участь М. І. Піддячого у Круглому столі «Збірки творів В. О. Сухомлинського: літературно-педагогічний дискурс», проведеному на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

16. Піддячий Микола Іванович [Електронний ресурс] // Google Академія. – Текст. дані. – Київ, 2016. – URL: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=PZvfSOUAAAAJ&hl=uk>

17. Піддячий Микола Іванович [Електронний ресурс] // Наука України. – Текст. дані. – Київ, 2016. – URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/suak/corp.exe?&I21DBN=SAUA&P21DBN=SAUA&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0004831

18. Піддячий Микола Іванович [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека НАПН Текст. дані. Київ, 2015. – URL: https://lib.iitta.gov.ua/view/creators/==041F==0456==0434==0434==044F==0447==0438==0439==3A==041C==0438==043A==043E==043B==0430_==0406==0432==0430==043D==043E==0432==0438==0447=3A=3A.html

19. Піддячий Микола Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Текст. дані. – Київ, 2016. – URL : uk.wikipedia.org/wiki/Піддячий_Микола_Іванович

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ М. І. ПІДДЯЧОГО

**Науковий доробок вченого, на який видано свідоцтва,
що засвідчують авторські права, зареєстровані в Міністерстві
економічного розвитку і торгівлі України**

2017

20. Socio-professional development of personality: авторське право на науковий твір зареєстровано в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України. Свідоцтво № 75524. Дата реєстрації 22.12.2017 р. – Київ : Управління держ. реєстрацій Департаменту інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі. – 5 с.

SOCIO-PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF PERSONALITY (SPDP) is a process aimed at the spiritual, intellectual, physical, social and professional formation of a personality through a phased individual identification in the system of its motives for the fundamental need for knowledge in the production or non-production sector in the labor market chosen for activity and the application of knowledge acquired for the formation of operational-technological (activity) component of the psychological sphere for the purpose of professional interaction in the process of developing a socially significant product of labor. SPDP is a comprehensive scientifically grounded system of forms, methods, means and technologies of involving in the achievement of personal and civil meaningful goals, formation of values and development of relations, which is purposefully used to achieve the goal of: development in the human consciousness of the internal need for self-expression and self-affirmation by creating socially significant material and spiritual values necessary for meeting the needs; assimilation of a certain content of education and application of a certain system of basic and special knowledge and norms that enable functioning in society and professional environment to the full extent; realization of creative potential, abilities, inclinations; formation of competency levels at the stages of age-specific development; acquisition of psychological and socio-professional experience; harmonized development; capitalization of human resources under conditions of real and projected labor activity and interaction in labor market. The mechanisms of SPDP formation and functioning are determined by the system of coordinates of the living space of a man and society. The difficulties in projecting SPDP are associated primarily with: the choice of the area of professional activity

in rapidly changing living and working conditions; a systematic approach to the organization of psychological activity in its various forms and types; the objectivity of assessment of labor, which is necessary to ensure the vital activity of society and the development of the state; understatement of the level of expected remuneration for socially significant work performed; a chronic shortage of projects and resources for development throughout life, etc.

SPDP has philosophical, psychological, pedagogical, social and economic educational components. Their harmonization creates preconditions for activating the psychological activity of a personality in relation to realized needs and conditions of their satisfaction and the gradual solution of contradictions in the process of vital activity on the synergetic basis. The application of synergistic approach is aimed at: addressing personal and social linear and nonlinear problems; formation of levels of competencies at different stages of development, taking into account age-specific features, which make it possible to exist in a changing globalized space in the personal and social aspects in accordance with social maturity and status associated with social and professional affiliation.

To achieve the goal of SPDP integrative types of technologies are applied in a combination of methods, techniques and influences aimed at self-development of a personality, intensification of its efforts and ordering the totality of procedures and operations through which a certain socio-professional project or a specific idea of reorganization, modernization or improvement of interaction with labor market is implemented. SPDP technologies reflect the applied aspect, which is characterized by: flexibility that manifests itself in the periodic change of content and forms at the level of subject-object, object-subject and subject-subject interaction; continuity, which is determined by the need for constant interaction with a personality; cyclic nature of repetition of phases, stages, process of interaction with the pupil; discreteness of the technological process reflected in the uneven impact at different stages of interaction; unpredictability of expected results due to spontaneous processes in society. Efficiency of SPDP technologization process consist in: continuity and targeting; optimization of social and professional activity; guaranteeing the sustainability of social and professional orientation; formation of self-regulation mechanisms; providing favorable conditions for the achievement of a determined goal, etc.

In SPDP process a set of conditions is determined, which purposefully affect vital activity of a personality, his/her consciousness and behavior in

order to form certain qualities, beliefs, values and needs. It promotes the socialization of a person, perceiving oneself as a personality, to whom the interests of others are close and understandable. The expediency of creating an SPDP system for successful adaptation, individualization and integration of a personality is associated with: transformation of the efforts of the subjects of activity by consolidating the relationship of the components of educational process (target, content, organizational, activity, productive components); expanding the range of possibilities for influencing the personality by engaging in the process of familiarization with natural and socio-professional environments; projecting the conditions for self-development, self-realization and self-affirmation of a personality, which contributes to self-expression, manifestation of unique individuality, humanization of business and interpersonal relationships, etc.

SPDP is implemented both spontaneously, for example, through society and folk pedagogy, and purposefully, through the specially organized influence and interaction of educational establishments, social institutions, family. Content of education and state requirements to the level of SPDP and formation of qualities, values and competencies of a personality in the educational environment are regulated by the State Standards.

SPDP of students in the context of industry-specific educational environment is characterized by: civic orientation, focus on the development of socially significant values of future professionals – professional duty, readiness for collective work, ability to make decisions and bear responsibility for them, professional self-improvement throughout life, etc.

Taking into account regular relationships between the purpose, means and results of socio-professional-oriented education and the conditions of their application, attention is paid to the following main components of the content of education and requirements for training of students in primary and high school:

1. Labor activity and its infrastructure: laws of labor management; purpose, objectives, types, classification and objects at which the activity is aimed; regional and state objects of application of labor activity; ways and forms of providing labor resources (productive forces); social significance and economic results of labor activity; nature conservation.

2. Human labor: subjects and instruments of labor; professions and labor process in the most widespread spheres of activity; influence of existing conditions on labor results; moral and ethical norms of behavior in the process of labor.

3. Professional culture: organization of labor process; development of professional creativity; observance of labor ethics; health preservation.

4. Professional orientation: optimization of the process of conscious professional self-determination taking into account individual and psychological properties, characteristics and indicators of professional suitability on the basis of labor market structure; formation of competencies for determining, implementing and adjusting a professional trajectory with a view to the indicators and criteria of professional suitability and compliance with the needs of labor market for personnel.

5. Household management: use of available means in the process of household management; analysis of the state of family economy and methods and technologies for its growth.

6. Entrepreneurial activity: labor organization; structure; conditions of implementation; evaluation criteria.

7. Social-professional interaction in the labor market: planning of the process with the definition of the ultimate goal and methods and technology of its flow; process organization; feedback and intermediate control in the process flow; operational regulation and correction; personal self-regulation and social influence; analysis of the results received.

8. The structure, content and amount of information of a socio-professional development nature for higher school, systems of advanced training and education throughout life are developed in accordance with the objectives of education, the purpose of learning, means of educational activities according to perceived needs of a person, their worldview and public qualities, as well as prospects for development of society, science, engineering, technology, culture, art. The main purpose of SPDP at the stages of age-specific development is to bring the professional and occupational and functional level of competencies into line with the needs and demands of society at the concrete-historical stage of cultural and socio-economic development. In the course of advanced training SPDP raises the level of awareness of professional tasks, methods and technologies of their most productive solution in the subject activity, and therefore, a process of upward movement of the degree of professional preparedness flows at the higher level due to perception, cognition, mastering.

21. Соціально-професійний розвиток особистості: авторське право на науковий твір зареєстровано в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України. Свідоцтво № 75525. Дата реєстрації 22.12.2017 р. –

Київ : Управління держ. реєстрацій Департаменту інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі. – 5 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713086/>

2018

22. Labor as a basis of human vital activity and the progress of civil society: авторське право на науковий твір зареєстровано в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України. Свідцтво № 76091. Дата реєстрації 22.01.2018 р. – Київ : Управління держ. реєстрацій Департаменту інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі. – 7 с.

This paper states that:

1) the nature and essence of a human being are manifested in the process of evolutionary change in the states of natural, personal and social character;

2) a human being can safely exist only in harmony with nature, being integrally considered in the cosmic, biological, mental, social, cultural and civilizational dimensions;

3) the tasks of the development of personality and civil society are in the dimension of being of society, human influence on nature, the ways in which a human being gets to know the world and themselves;

4) preparation for labor is a component of national security, since through its results the protection of a person, family, people, goals, ideals, values, traditions, way of life, culture, rights and duties, fundamental freedoms takes place;

5) polyvariant concepts of development take into account the structure of the inner world of a human being, the structuring of society with certain relations characteristic to them and sets of relationships of forms of nature;

6) the development of personality takes place in the process of self-creation and creation of a culture, which results in acquisition of higher values of life and formation of individual and psychological qualities;

7) labor, being the main form of vital activity of both an individual and society, acts as a leading factor in sociogenesis, and hence the process of historical and evolutionary emergence and formation of human society, and its division into classes;

8) in personal dimension, labor is a means of self-expression and self-affirmation, the realization of intellectual and creative potential, formation of psychological experience, development of a sense of moral dignity;

9) labor market has its own laws, regularities and principles;

10) in the context of civil society development, public institutions and business, on a cultural basis in the process of integration, must fulfill the will of the citizens protecting their interests;

11) the development and introduction of educational systems in accordance with the goals of education and the purpose of learning will complicate the process of globalization with an innovative fast-changing type of progress;

12) the choice of educational components from international practice should be based both on their effectiveness in the international educational space and on the educational, social and socio-economic policy of the state based on the development trends in Ukraine and worldwide;

13) the effectiveness of social labor depends on the level of development and the nature of productive forces, the complexity and perfection of production tools;

14) in the process of organizing education and upbringing aimed at fulfilling by the student of linear and non-linear educational, life and work tasks, the modern school should be unified, scientific, labor-based, polytechnic, patriotic, and aesthetic;

15) the fulfillment of educational tasks shall be ensured by the teachers, whose professional training will enable the formation of a high level of vital activity and the development of qualities and values necessary for cooperation with the social and labor space in the conditions of a high-tech environment;

16) it is important to develop a sense of patriotism and the ability to uphold national interests in the minds of the younger generation;

17) differently vectored nature of human living space forms its level of psychological experience;

18) the progress of society and the dynamics of development of the state can be ensured by professionals with multifaceted psychological experience, which should be analyzed and structured on qualitative and value-based indicators at all stages of ontogeny in building a personal trajectory;

19) the progress of a personality is directly dependent on the teacher, who creates the preconditions for continuous development, growth, maturation in accordance with the laws, regularities and trends of the development of nature, human being, society and the world;

20) competencies are characteristics acquired as a result of activity, which can be summarized as follows – 1) key ones, 2) by the type of activity, 3) in the sphere of public life, 4) in the spheres of social knowledge, 5) in

the spheres of social production, 6) by the components of psychological sphere, 7) in the sphere of abilities, 8) by the level of social maturity and status;

21) socio-professional orientation (labor activity and its infrastructure, human labor, professional culture, professional orientation, household management, entrepreneurial activity, social and professional interaction in labor market) should form a readiness to achieve personal and social meaningful goals in the conditions of a globalized space owing to increase in the level of competitiveness of a person;

22) the structure, content and amount of information of a socio-professional nature for a higher school and a system of advanced training are developed in accordance with the objectives of education, the purpose of learning, means of educational activities according to perceived needs of a person, their worldview and public values and formed qualities, as well as prospects for development of society, science, engineering, technology, culture, art.

The nature and essence of a human being. Human development is an eternal problem, as in the process of evolution a change of states of a natural, personal and social nature occurs. As a result of this process, there emerge new tasks in ensuring the progress of a human being and civil society. Since in addition to predicted changes in the nature and human being there are also unpredicted ones, the structuring of the tasks to be addressed is in the dimension of being of society, human influence on nature, ways in which a person gets to know the world and themselves in conditions of a changing life space and an unstable natural environment.

A human being belonging to two spaces – natural and social – has unique (individual) spiritual, physical and intellectual components, which in the personal life space form a part of the social world. At the same time, it can safely exist only in harmony with nature, being integrally considered in the cosmic, biological, mental, social, cultural and civilizational dimensions.

In this context, at the present stage of development, society faces the task of creating a world of culture and civilization by designing a new reality that will ensure a progress of personal and social nature in a competitive, rapidly changing environment of a globalized space. It should be noted that the process of designing and systematic adjusting of polyvariant conceptions of personality development in harmony with society and nature is complicated by the structure of the inner world of a human being, the structuring of

society with certain relations characteristic to them and sets of relationships of forms of nature. These problems and the need for designing, implementing and periodic adjustment of the life and labor trajectory must be addressed by the mankind in the process of evolution. This means that the outlined area of study will always be relevant, as it relates to the development of a human being, civil society, state and the development of their humanitarian security.

Humanitarian security. The results of labor are manifested in the natural, social and public dimensions. Labor relates to matters of humanitarian security, since through its results the protection of: person, family, people; goals, ideals, values and traditions, way of life and culture; rights and duties of a person; fundamental freedoms takes place. Humanitarian security has several dimensions of personal and social nature: physical and mental; free self-identification; opportunities for development and the choice of the future. In case of decrease of its level there are threats of: destruction of mental or cultural identity of people and social groups; degeneration of culture under the influence of large groups of migrants who do not profess social values; implementation of concepts of sustainable development and development of human potential.

A threat to humanitarian security is the lack of a vision of the future, which means that the nation does not work for the future. It should be noted that the nation's life is based on the existing processes of transfer, succession and development of cultural heritage, which are translated through social communication to the descendants as experienced and meaningful values, worldview, ideas. Deformations are observed also in perception by the younger generation of the culture of labor, as technologies impose their own rules of parameters of communicative processes. The situation is further complicated by the fact that the dynamics of social relations, socio-economic and globalization processes makes it necessary to develop new types of labor and form their culture.

For Ukrainian society, it is necessary to develop national-state projects, namely the substantiation of the essence of the task of implementing the main priority – upbringing of the Ukrainian nation. The leading role should be given to the role of national culture and education in shaping the public consciousness of Ukrainians. This goal is achieved in the process of realization of models and approaches to national-patriotic and civic education of youth, development of human capital, assimilation of the improved content of education on the basis of the principles of Ukrainian-human-centeredness and cultural-natural correspondence. A special place in this developing space

takes the fundamental and applied components of preparing the younger generation for life and labor.

Personality. In the outlined context, human development takes place in the process of self-creation and creation of culture. In spiritual dimension it is aimed at individual identification of the following fundamental needs in the system of personality motives: 1) ideal need for knowledge in the process of self-development and self-creation; 2) social need to live and work for people.

In achieving this goal, modern educational process should be based on perceiving oneself as the subject of social interaction resulting in acquisition of higher life values and formation of individual and psychological qualities. In such personality the following should be developed: ability to sacrifice, which is historically related to the existence of human society; a culture of dignity; high semantic threshold worrying for the topmost aspirations; a culture, as the higher spiritual values are materialized in it; an integral view of the world as the basis of its humanism. This is done through education, the priority of which is the formation of: knowledge and values based on scientific knowledge with the domination of a society of cultural values where human being is the highest value; psychological experience; self-sufficiency perspective; creativity (technological, artistic, cognitive, social and communicative, spiritual and moral); fairness in interpersonal relationships; self-organization; individual social situation of development; generosity.

Labor. Labor is the fundamental basis of human vital activity and functioning of civil society. Accordingly, the family, territorial community and social institutions should create conditions at the stages of age-specific development of a person so that the labor in person's progress becomes conscious and purposeful. The result of human labor should be the creation of socially significant material and spiritual values necessary to meet the needs of an individual, territorial community and society.

At the same time, labor is the main form of vital activity of both an individual and a society. It acts as a leading factor in sociogenesis, and hence the process of historical and evolutionary emergence and formation of human society, and its division into classes. In the personal dimension, labor is a means of: self-expression and self-affirmation; the realization of intellectual and creative potential; formation of psychological experience; development of a sense of moral dignity etc.

In the process of preparation for labor, at the stages of age-specific development of a personality, the progress is ensured through the subjects of interaction, from self-service to creation of a product of labor, the results of which are redistributed to society through appropriate social institutions. The process of preparing a person to labor is characterized by his/her development from the level of self-sufficiency to personal contribution in the formation of gross domestic product (GDP). It should be noted that on the historically formed cultural basis there is an ongoing process of formation of a harmonized personality, territorial community and society in the new conditions of interaction, aimed at both the development of the personality and the development of labor market.

Labor market. The development, dynamics of development and the state of the labor market are directly dependent on: availability of freedom to professionals capable of developing the economy; policy of state institutions; external and internal investment; availability of technological projects in all sectors of high-value added social economy; ability of the elite to design spiritual, social and technological progress at the new stage of development; the level of structuring of types of labor and its content in different age groups; systematic nature of the transfer of knowledge from the older generation to the younger one, etc.

Civil society. Declaration of the course on development of civil society envisages a totality of non-governmental organizations that inform the territorial, state and public institutions of the will of the citizens and protect their interests. Civil society in cooperation with state institutions and business on a cultural basis in the process of integration should: be guided by national interests being aware of and taking into account the influence of globalization fast-changing processes on the totality of people united by certain historically predetermined relationships; live in harmony with nature wisely using natural resources; develop education and science; form spirituality, morals, aesthetic consciousness, patriotic views and beliefs; systematically develop projects for the production of material goods, while predicting the periodicity of the variability of innovative technological processes aimed at upgrading the products according to their qualitative characteristics; use modern production technologies and purposefully develop new products with high added value; form and develop in a personality a set of formal-logical, linguistic, content-methodological and aesthetic knowledge, skills and abilities that are manifested in intellectual and operational-technological activities; engage the younger

generation to labor in order to form their psychological experience in the process of creating material and spiritual welfare; socialize a competent personality responsible for his/her actions, taught to think logically and develop themselves, engage in self-education, able to identify and use the authentic information space and make on this basis adequate and progressive decisions changing life for the better. Societies and states that will develop and implement system projects on this basis will dominate in social relations and socio-economic spaces of civil societies. They will have a steady dynamics of advanced development in the personal and social respects, and most importantly, a spiritually and physically healthy society.

The dynamics of Ukraine's integration into civil societies should be designed, followed and adjusted by moderators who at the initial stage should ensure the progress of a person, territorial community, society and the state both on its own and on the investment basis in the conditions of the historically formed cultural space. This will enable the subjects of interaction to be in the space of predicted development, avoiding the risks of being in the dimension of unprojected cooperation as much as possible. In order not to fall into such a dangerous dimension, a systematic view of the goals and means of activity aimed at providing predictably anticipated results in the implementation of a continuous program of development of a person, territorial community, society and the state is needed. At all stages of age-specific development of a personality and at the levels of its location (from local to global) in a globalized space, it is important for it to achieve a triad of effectiveness – self-identification, projected transformation and self-realization.

Projecting the integration of education and science into civil societies on a cultural basis involves ensuring the established standards and indicators of the criteria that characterize the assessment of the quality of global economy by the structure of the types of capital. Namely: agriculture and commodity-based societies and economies based on resource-production capital; scientific-technological and industrial ones guided by industrial capital; informational and communicative societies with ultramobile trade and financial economy guided by the capital of knowledge, intelligence; ideologically and spiritually integrated societies, etc. Since market performance and added value for products in these societies are different, Ukraine needs to develop the educational and scientific space to a competitive level and balance the socio-economic space by providing it with labor resources necessary for all sectors.

Globalization. The development of educational systems with defined tasks in the traditionally formed value hierarchy will complicate the process of globalization. It will aggravate competition not only in the economy, but also in other spheres of public life. Globalization processes resulted in creation of a multipolar space based on various economic, socio-political and cultural models. We are witnessing the transition of mankind to a new way of being, the complexity, unpredictability, non-linearity of which testify to the need for the transition to another type of thinking, which can be called creative, productive, innovative. The more general creativity of thinking is developed, the more opportunities are in the study of special fields, in mobilization of knowledge in general and in each particular case. A natural ability of the mind to set and solve the most important problems must develop in the process of education.

Obviously, no country can succeed if it does not cooperate with the civilized global community. But the modern multicultural world, especially in highly developed countries, has an innovative type of progress, which places demands on a person and his/her activities at the new level of civilization development. With this in mind, scientists and educators need to design an education which, at an adequate level of competitiveness, will prepare a person for life and labor in a fast-changing space.

In this regard, we must develop projects of productive subjective interaction covering all spheres and industries that ensure vital activity of an individual, territorial community and society in theoretical and practical respects. Namely: economic with a focus on development of market relations; political – designing and implementing a democratic type of human life and society; spiritual sphere – separation and production of value priorities of an individual and society; professional – gaining professional experience and competencies that will be used in professional activity; social – designing a way of life and building interpersonal relationships in society in the process of subject-subject, object-object and object-subject interaction.

Educational models and systems. When developing the content of national education it is necessary to study international educational projects, models and systems more thoroughly. The choice of even certain educational components from international practice and their transformation into the Ukrainian educational environment should take place both on the basis of their effectiveness in the international educational space at the given stage of development, and on the basis of the educational, social and socio-economic policy of the state based on the development trends in Ukraine and worldwide.

It is necessary to transform the best achievements of Ukrainian and world psycho-pedagogy into future educational models and systems through the analysis of historically formed educational processes, having reviewed the main educational components for the purpose of adjustment on a new cultural basis. In a systematic multicultural space, this approach provides an advancement towards a new level of spiritual, social and socio-economic development. And the level of meeting the needs of an individual and society is in direct dependence on the socio-professional directed content of education, the dynamics of the development of educational achievements of the individual at certain age stages, the state of labor market and the efficiency of the use of available labor resources.

Productive forces. The basis for ensuring the progress of society is the formation and development of productive forces (means of production – instruments of labor and subjects of labour; competent people capable of working by bringing into action and improving means of production). The effectiveness of social labor depends on the level of development and the nature of the productive forces, the level of their complexity and perfection of the instruments of production, as well as on the psychological experience and culture of people.

The relevant educational and scientific institutions are the developers of projects for the accumulation and effective use of productive forces. As the quality of productive forces is formed and developed over a long period of time, we must secure against the influence of incompetent structures on the continuous process of their reproduction. In public administration, the structures responsible for the quality of productive forces must procure that all participants perform their duties in accordance with the dynamics of socio-economic space development. First of all it concerns organization of servicing the production of high-tech high-quality products with high added value on which special demands in the process of technologicalization of workplaces are placed. It should be noted that the sale of such products in the foreign market provides foreign currency revenues to the budget of Ukraine, and meets the demands of the population for high-quality products in domestic market.

System of general secondary education. The trends of socio-economic development of our country, together with the European and the global ones, determine the priority areas for the development of the system of general secondary education: a real update of the content of education with strengthening the role of patriotic and educational component; gradual

transition to industry specific education in senior forms; increasing attention to the health of schoolchildren; improvement of EIT. Improving the living and working conditions of teaching staff, their lifelong development will allow them to succeed in reforming. The weakening or destruction of vital components of the domestic educational system should be avoided. Even in the most difficult conditions, it must be remembered that the goal is to preserve existing and create new human capital.

A significant role and place in the process of preparing for life and labor, at the appropriate stages of personality development, is given to the system of general secondary education. In the process of organizing education and upbringing aimed at fulfilling by the student of linear and non-linear educational, life and work tasks, the modern school should be:

1) unified: continuity and openness of all its degrees; provision of state-established volume of general education knowledge regardless of social, property, national status of parents; safeguarding the right to continue education, including at higher educational establishments; definition of common principles, goals, tasks of education and upbringing; bringing in line the curricula and syllabuses; envisaging a differentiated component in preparing curricula and syllabuses; unified system of education management in the state;

2) scientific – a socially significant sphere of student activity in which the process of formation and development of multifaceted psychological experience of a personality takes place through the assimilation and use of theoretically systematized objective knowledge of reality (patterns of development of nature and society, ways of influencing the surrounding world, etc.);

3) labor-based – a combination of moral, aesthetic and physical education for the purpose of preparing for persistent, diligent physical and mental work activities with an orientation towards life-long self-sustaining process;

4) polytechnic: mastering the system of knowledge about scientific foundations of modern production; theoretical and practical acquaintance with the basic principles of modern production and the laws of the development of nature and society, on which it is based, the motivated formation of labor skills and abilities as the basis for further professional training; studying the conceptual foundations of the evaluation of world economy;

5) patriotic: the development of one of the deepest civil feelings, the meaning of which is love for the homeland, devotion to its people, pride for

the heritage of national culture. The tasks and content of patriotic school vary depending on social relations and socio-economic system;

6) aesthetic: formation and cultivation of aesthetic feelings, tastes, ideals, judgments, artistic abilities; development of the ability to perceive and transform reality according to the laws of beauty in the spheres of human activity; cultivation of humanistic qualities, interests and love for life.

Teacher. The teachers, whose professional training must meet modern personal needs and social requests, should ensure the performance of educational tasks by the school in the conditions of building up a civil society. Training of the future teacher takes place in accordance with the concept, which reveals the essence, nature and components of pedagogical skills. The main goal of pedagogical education should be the training of a teacher who has the necessary creative and professional qualities that enable him/her to create a pedagogical action for the most productive development of varieties of students' experience, primarily theoretical (intellectual), sensory (aesthetic), practical experience for the harmonious personal development of each student. At the same time, the future teacher, already in the process of learning, must realize that the personality of each person can be formed only by humanistic means of one's own subject and own personality.

In the course of interaction with a student, the teacher must have a detailed knowledge of the updated content of general secondary education, which will help resolve the contradictions between the demands of civil society and the needs of the individual in receiving high-quality education. Within the educational process, the teacher ensures student's interaction with the educational environment, aimed at creating a high level of vital activity and developing the qualities and values necessary for cooperation with the social and labor space in a high-tech environment. Due to this fact, the training and self-training of future pedagogues should take place in accordance with the needs and demands of society. It should be structured and purposeful. It should result in the formed professional qualities.

Consciousness, unity and patriotism. The organization of the process of preparing the person for life and labor and ensuring their harmonization and productivity will be influenced by competition in all spheres of human activity. In conditions of competition, it is important to systematically develop a sense of patriotism in the consciousness of the younger generation, as well as to develop the ability to build relationships on the basis of the developed cultural base, thus stimulating the process of national unity. In the younger generation, we must form the values necessary for the

consolidation of society, the ability to distinguish and defend national interests in all spheres of human and social life. The events developing in Ukraine stimulate such an approach, as it provides, at the first stage, the way to the survival of society and the state in extreme conditions, and at the following stages, it will be the foundation for dynamic development.

The production of national interests in the process of close international cooperation and their protection at the stage of intensification of competition with the countries of the global community should be the subject of special attention of professionals who design the conditions for the development of personality and society, ensuring the progress of the state.

Psychological experience. The experts with a multifaceted psychological experience that meets industry needs based on developed criteria can ensure a harmonized progress of the society and the dynamics of the state development. In the integration process, the multivectorality of the living space of a person forms the level of a person's psychological experience, which in building up the personal trajectory must be analyzed and structured based on qualitative and value characteristics. The continuity of this process ensures the dynamics of the development of the psychological sphere of a personality at all stages of age-specific development (ontogenesis). In this regard, special importance in the process of personality development is attached to ensuring the unity of social and natural, common and individual, rights and responsibilities, regulation and creativity, knowledge and practice. Balance between upbringing and education: upbringing is based not on knowledge, but on life experience. Ensuring the success of this process takes place through the development of educational systems and introduction them into practice of continuous education, which in the process of human life, together with the formation of the qualities of successful mastering of the acquired knowledge, will create conditions for their systematic use in practical activities at the everyday life, professional and social levels, which stimulates the personality's motivation to development throughout life.

Development, growth, maturation. The personality's progress is directly dependent on the teacher, who creates the preconditions for continuous development, growth, and maturation. It should be noted that teachers should be aware of and ensure: practical implementation of tasks of the long-term strategy of the progress of a personality, territorial community and society; implementation of mental educational model of a personality's continuous development, which is grounded on the cultural basis; formation of the developed basic universal competencies for the Ukrainian society, which are

coordinated with the values and areas of development; the process of forming competencies structured by the categories of generalization and concreteness, individuality and collectivity, basis, importance, averageness, etc.; priority of personality-oriented education over subject-oriented one. It is important to help the individual in his own development and unlocking of talents in accordance with the regularities and trends of the development of nature, man and the world.

Competencies. Competencies are a personal trait acquired as a result of activity, which contributes to the successful entry of the individual into society. It is considered as an integrated result, which involves shifting the emphases and accumulation of normatively defined knowledge, skills and abilities towards formation and development of ability to practically act applying experience of successful activity in a certain field. At the current stage, the technologies for assessing competencies and their levels need to be developed, the results of which will serve first and foremost for: monitoring of the quality of educational services and the level of educational achievements, their compliance with state standards; use of the results of assessment by employers for the purpose of qualified selection of labor force; comparison of national education systems. Competencies are developed at different levels of assimilation of the content of education, observing the criteria of age periodization. Hierarchy of competencies: key super-subject or basic competencies based on cognitive processes and manifested in different contexts; general-subject competencies – independent of a certain set of subjects or educational branches; subject competencies – acquired in the process of studying certain subjects. They are of variable nature and mobile structure, depend on the priorities of society, goals of education, specifics and abilities of self-determination and activity of the individual in society. They can be predicted and projected in cognitive, activity, motivational, social and other spheres of personality's life.

In a generalized form, for school educational practice, competencies can be represented as follows: key; by type of activity; in the sphere of public life; in the fields of social knowledge; in the fields of social production; by the components of the psychological sphere; in the field of abilities; by the level of social maturity and status.

Socio-professional development of personality. One of the means that will help address a portion of the above tasks is a socio-professional development of personality at the stages of age-specific development. It aims to form a high level of readiness for the implementation of personal and

social meaningful goals in a globalized space through raising the level of a person's competitiveness. A successful interaction with the world both on the level of material production, and on the level of personal and social mutual understanding, mutual respect and mutual assistance depends on achieving this goal.

Social and professional space is built up by projecting on its own cultural basis. The national project should take into account the risks associated with the external influence of participants in inter-community interaction, which have their own culture, social values and defined development priorities. Accordingly, civil societies and public institutions represented by a certain structure of social strata, must ensure training of a harmonized personality in the area of formation of competencies with specialization in the relevant field chosen for socio-professional activity and interaction.

Socio-professional development of personality (SPDP) is a process aimed at the spiritual, intellectual, physical, social and professional formation of a personality through a phased individual identification in the system of its motives for the fundamental need for knowledge in the production or non-production sector in the labor market chosen for activity and the application of knowledge acquired for the formation of operational-technological (activity) component of the psychological sphere for the purpose of professional interaction in the process of developing a socially significant product of labor. SPDP is a comprehensive scientifically grounded system of forms, methods, means and technologies of involving in the achievement of personal and civil meaningful goals, formation of values and development of relations, which is purposefully used to achieve the goal of: development in the human consciousness of the internal need for self-expression and self-affirmation by creating socially significant material and spiritual values necessary for meeting the needs; assimilation of a certain content of education and application of a certain system of basic and special knowledge and norms that enable functioning in society and professional environment to the full extent; realization of creative potential, abilities, inclinations; formation of competency levels at the stages of age-specific development; acquisition of psychological and socio-professional experience; harmonized development; capitalization of human resources under conditions of real and projected labor activity and interaction in labor market. The mechanisms of SPDP formation and functioning are determined by the system of coordinates of the living space of a man and society. The difficulties in projecting SPDP are associated primarily with: the choice of the area of

professional activity in rapidly changing living and working conditions; a systematic approach to the organization of psychological activity in its various forms and types; the objectivity of assessment of labor, which is necessary to ensure the vital activity of society and the development of the state; understatement of the level of expected remuneration for socially significant work performed; a chronic shortage of projects and resources for development throughout life, etc.

SPDP has philosophical, psychological, pedagogical, social and economic educational components. Their harmonization creates preconditions for activating the psychological activity of a personality in relation to realized needs and conditions of their satisfaction and the gradual solution of contradictions in the process of vital activity on the synergetic basis. The application of synergistic approach is aimed at: addressing personal and social linear and nonlinear problems; formation of levels of competencies at different stages of development, taking into account age-specific features, which make it possible to exist in a changing globalized space in the personal and social aspects in accordance with social maturity and status associated with social and professional affiliation.

To achieve the goal of SPDP integrative types of technologies are applied in a combination of methods, techniques and influences aimed at self-development of a personality, intensification of its efforts and ordering the totality of procedures and operations through which a certain socio-professional project or a specific idea of reorganization, modernization or improvement of interaction with labor market is implemented. SPDP technologies reflect the applied aspect, which is characterized by: flexibility that manifests itself in the periodic change of content and forms at the level of subject-object, object-subject and subject-subject interaction; continuity, which is determined by the need for constant interaction with a personality; cyclic nature of repetition of phases, stages, process of interaction with the pupil; discreteness of the technological process reflected in the uneven impact at different stages of interaction; unpredictability of expected results due to spontaneous processes in society. Efficiency of SPDP technologization process consist in: continuity and targeting; optimization of social and professional activity; guaranteeing the sustainability of social and professional orientation; formation of self-regulation mechanisms; providing favorable conditions for the achievement of a determined goal, etc.

In SPDP process a set of conditions is determined, which purposefully affect vital activity of a personality, his/her consciousness and behavior in

order to form certain qualities, beliefs, values and needs. It promotes the socialization of a person, perceiving oneself as a personality, to whom the interests of others are close and understandable. The expediency of creating an SPDP system for successful adaptation, individualization and integration of a personality is associated with: transformation of the efforts of the subjects of activity by consolidating the relationship of the components of educational process (target, content, organizational, activity, productive components); expanding the range of possibilities for influencing the personality by engaging in the process of familiarization with natural and socio-professional environments; projecting the conditions for self-development, self-realization and self-affirmation of a personality, which contributes to self-expression, manifestation of unique individuality, humanization of business and interpersonal relationships, etc.

SPDP is implemented both spontaneously, for example, through society and folk pedagogy, and purposefully, through the specially organized influence and interaction of educational establishments, social institutions, family. Content of education and state requirements to the level of SPDP and formation of qualities, values and competencies of a personality in the educational environment are regulated by the State Standards.

SPDP of students in the context of industry-specific educational environment is characterized by: civic orientation, focus on the development of socially significant values of future professionals – professional duty, readiness for collective work, ability to make decisions and bear responsibility for them, professional self-improvement throughout life, etc.

Taking into account regular relationships between the purpose, means and results of socio-professional-oriented education and the conditions of their application, attention is paid to the following main components of the content of education and requirements for training of students in primary and high school:

1. Labor activity and its infrastructure: laws of labor management; purpose, objectives, types, classification and objects at which the activity is aimed; regional and state objects of application of labor activity; ways and forms of providing labor resources (productive forces); social significance and economic results of labor activity; nature conservation.

2. Human labor: subjects and instruments of labor; professions and labor process in the most widespread spheres of activity; influence of existing conditions on labor results; moral and ethical norms of behavior in the process of labor.

3. Professional culture: organization of labor process; development of professional creativity; observance of labor ethics; health preservation.

4. Professional orientation: optimization of the process of conscious professional self-determination taking into account individual and psychological properties, characteristics and indicators of professional suitability on the basis of labor market structure; formation of competencies for determining, implementing and adjusting a professional trajectory with a view to the indicators and criteria of professional suitability and compliance with the needs of labor market for personnel.

5. Household management: use of available means in the process of household management; analysis of the state of family economy and methods and technologies for its growth.

6. Entrepreneurial activity: labor organization; structure; conditions of implementation; evaluation criteria.

7. Social-professional interaction in the labor market: planning of the process with the definition of the ultimate goal and methods and technology of its flow; process organization; feedback and intermediate control in the process flow; operational regulation and correction; personal self-regulation and social influence; analysis of the results received.

Higher school and advanced training. The structure, content and amount of information of a socio-professional development nature for higher school, systems of advanced training and education throughout life are developed in accordance with the objectives of education, the purpose of learning, means of educational activities according to perceived needs of a person, their worldview and public qualities, as well as prospects for development of society, science, engineering, technology, culture, art. The main purpose of SPDP at the stages of age-specific development is to bring the professional and occupational and functional level of competencies into line with the needs and demands of society at the concrete-historical stage of cultural and socio-economic development. In the course of advanced training SPDP raises the level of awareness of professional tasks, methods and technologies of their most productive solution in the subject activity, and therefore, a process of upward movement of the degree of professional preparedness flows at the higher level due to perception, cognition, mastering.

It should be emphasized that in the course of preparing a personality for life and labor, the socio-professional development of personality solves the problems of establishing regular relationships between the purpose and available means of educational activity, as well as between pedagogical

means and the results of their application. The study of contradictions in these relationships and solution of the main tasks takes place by projecting, implementing and evaluating its performance through: conditions of the pedagogical processes flow; structural elements of types of pedagogical activity; criteria; requirements; boundaries; functions.

Conclusions:

1. Projecting and implementing the system of preparing a personality for life and labor is directly dependent on processes of natural and social nature that take place in the territory of vital activity of a particular civil society;

2. A theoretically substantiated system of preparation of a person for labor in the context of civil society development stimulates processes of formation of both a cognitive component of the psychological sphere and operational-technological, motivational, ethical, social, and behavioral component. Such an approach provides the basis for harmonized development of a personality, a high level of self-organization and self-management in the process of life and labor, and also forms the notion about division of labor in the context of integration processes on the way towards building up a civil society;

3. The source of creativity of a personality is the motives of self-actualization in the chosen areas of activity. One of the mechanisms for emergence of such motives is the system of social and labor value orientations of a personality, teachers and mentors. The dominant role in the system is played by the humanist orientation of a qualified expert activity and his social responsibility for the decisions made and their consequences;

4. In today's conditions of socio-economic management, it is necessary to stimulate systemic processes in the labor market, which are aimed at servicing the universal values and innovative technologies of material and non-material production. To this end, scholars and practitioners should join their efforts in the development and implementation of a differentiated educational model that will ensure the formation of a competent personality in accordance with the demands of labor market according to sectoral principle;

5. Properly created working conditions have positive influence on the personality of the pupil, reveal his positive features and properties, form qualities and values, contribute to cultivation of discipline and responsibility. Present-day living conditions require principled actions and considerations from professionals who know sectoral problems deeper, see the essential

ways of their solution, and thus, realizing the necessary laws, regularities, principles, connections and relations ensure the progress;

6. Current stage of development is characterized by the acquisition of new knowledge about the socio-professional space at the junction of various sciences, in particular, philosophy, logic, general and social psychology, pedagogy, sociology, economics, neuroscience, theory of consciousness, psycholinguistics, etc. In this regard, the development of promising projects, with a view to their effective use by the personality and civil society, is possible in the context of harmonization of educational components differentiated according to sectoral principle in accordance with the goals, pedagogical means and results of their application;

7. The stated interpretation of preparation of a person for labor in the context of integration of Ukraine's education and science into the European space of civil societies makes it possible to understand its personal and social significance, which stimulates the development and implementation of a strategy for preparation for social and labor interaction in the conditions of both a territorial community and Ukraine as a whole.

Recommendations. On the basis of defined development prospects, the content and organization of the educational process in educational establishments should be based on: formation of initial knowledge and results of their application; the focus of the teacher on the abilities and psychophysiological capabilities of a personality; differentiated approach in the process of distribution of educational load; flexibility forecasting based on different types and levels of territorial-local autonomy within the framework of generally accepted principles and quality standards; openness and accessibility to society; promoting the development of higher order skills, gaining social, psycho-emotional, technological, practical, motor, artistic and other skills; the focus of the teacher on progressive assessment; the domination of approaches focused on the active participation of the pupil, his cooperation and interaction with the teacher; superiority of comprehensive approaches that contribute to establishing connections between theory and practice, and teacher's assistance in applying knowledge and solving specific practice-oriented tasks; organization of personality-oriented educational process; projecting of continuity in the system of continuous education.

Further research. In order to improve the system of preparation of a person for life and labor, the following requires further research: the study of regular relationships between the goals of education and the purpose of learning in accordance with the personality significance and social necessity

at a given stage of development; substantiation of the content of education, technologies, forms, methods and means of preparation for life and labor; projecting the process of forming competencies both in a systematic form and in accordance with the principles of industry-specific nature of social production; development of ways to ensure the predicted results of educational activities; predicting final results of education and the perspective of their application.

23. Соціально-професійний розвиток старшокласників: навч.-метод. посіб.: авторське право на науковий твір зареєстровано в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України. Свідоцтво № 80448. Дата реєстрації 23.07.2018 р. – Київ : Управління держ. реєстрацій Департаменту інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі. – 263 с.

24. Праця як основа життєдіяльності людини та поступу громадянського суспільства: авторське право на науковий твір зареєстровано в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України. Свідоцтво № 76092. Дата реєстрації 22.01.2018 р. – Київ : Управління держ. реєстрацій Департаменту інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі. – 22 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713230/>

МОНОГРАФІЇ

2008

25. Підготовка старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: [монографія]. – Київ : Пед. думка, 2008. – 288 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/11290/>

2013

26. Формування освітнього середовища профільної школи: [колективна монографія] / Піддячий М. І., Васьківський М. В., Доротюк В. І., Левченко Н. Г., Туташинський В. І., Кохан О. В., Ассанов М. О., Рогоза В. В., Коляновська М. С.; за ред. М. І. Піддячого. – Київ : Пед. думка, 2013. – 200 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711882/>

ПОСІБНИКИ

2005

27. Програмні методи і засоби навчання з дисципліни «Педагогіка» [Електронний ресурс] / П. С. Борсук, М. І. Піддячий. – Електрон. дані. – Київ : ТОВ «Елвік», 2005. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – (Віртуальний університет). – Назва з етикетки диска.

28. Програмні методи і засоби навчання з дисципліни «Педагогічна психологія» [Електронний ресурс] / П. С. Борсук, М. І. Піддячий. – Електрон. дані. – Київ : ТОВ «Елвік», 2005. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – (Віртуальний університет). – Назва з етикетки диска.

2012

29. Соціально-професійна орієнтація учнів: навч.-метод. посіб. – Київ.: Пед. думка, 2012. – 104 с. Схвалено науково-методичною комісією з трудового навчання і креслення Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України для використання у закладах загальної середньої освіти (лист Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України від 29 грудня 2012 року за № 14.1/12-Г-440). – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/26646/>

2013

30. Організаційно-педагогічні засади формування інформаційного простору профільної школи: метод. посіб. / Піддячий М. І., Доротюк В. І., Левченко Н. Г., Туташинський В. І., Кохан О. В., Ассанов М. О., Рогоза В. В., Коляновська М. С. – Київ : Пед. думка, 2013. – 144 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711920/>

2016

31. Соціально-професійна орієнтація учнів: [навч.-метод.посіб.] – вид. 2 – Київ : Пед. думка, 2016. – 154 с. Схвалено науково-методичною комісією з трудового навчання і креслення Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України для використання у закладах загальної середньої освіти (лист Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України від 30 березня 2015 року за № 14.1/12-Г-180).

2018

32. Соціально-професійний розвиток старшокласників: [навч.-метод. посіб.]. – вид. 3. – Київ : Пед. думка, 2018. – 263 с. Схвалено науково-методичною комісією з трудового навчання і креслення Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України для використання у закладах загальної середньої освіти (лист Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України від 10.04.2018 року за № 22.1/12-Г-207).

2019

33. Обираємо професії типу «людина – людина», «людина – знакова система», «людина – художній образ»: навч. посіб. / М. І. Піддячий, В. І. Доротюк, В. В. Рогоза та ін. – Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2019. – 112 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718285/>

34. Обираємо професії типу «людина – природа», «людина – техніка»: навч. посіб. / Доротюк В. І., Левченко Ф. Г., Рогоза В. В., Доротюк О. Г., Піддячий М. І., Чудакова В. П., Васьківський М. В. – Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2019. – 112 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718281/>

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

2019

35. Допрофесійна підготовка учнів 10–11 класів (до професій типу «людина – людина»): курси за вибором: навчальна програма. – Київ : Пед. думка, 2019. – 41 с.

36. Програма з допрофесійної підготовки учнів 10–11 кл. (професії типу «людина – людина», «людина – знакова система», «людина – художній образ»)/ Доротюк В. І., Піддячий М. І., Левченко Ф. Г., Чудакова В. П.,

Рогоза В. В., Доротюк О. Г., Васьківський М. В – Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. – 36 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718490/>

37. Програма з допрофесійної підготовки учнів 10–11 кл. (професії типу «людина – природа», «людина – техніка») / Доротюк В. І., Піддячий М. І., Левченко Ф. Г., Чудакова В. П., Рогоза В. В., Доротюк О. Г., Васьківський М. В. – Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. – 32 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718301/>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

2000

38. Професіографічна діяльність старших підлітків: наук.-метод. рек. / за ред. М. П. Тименка; І. Ф. Кравченко, М. І. Піддячий, Л. І. Денисенко. – Київ : Інститут проблем виховання АПН України, 2000. – 68 с.

2006

39. Система технологій: метод. вказівки для підготовки і здачі тестів з дисципліни / О. О. Розинка, Н. С. Шаповал, М. І. Піддячий. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 38 с.

40. Фінансовий менеджмент: метод. вказівки для студентів спеціальності «Менеджмент організації» з підготовки та здачі тестів з дисципліни / П. С. Борсук, В. Г. Ткаченко, М. І. Піддячий. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 32 с.

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ДОВІДНИКИ

2000

41. Професійна орієнтація: термінологічний довідник / Н. В. Жемера, В. М. Мадзігон, М. І. Піддячий, М. П. Тименко. – Київ : Інститут проблем виховання АПН України, 2000. – 68 с.

2001

42. Професійне самовизначення: термінологічний довідник. / за ред. Б. О. Федоришина, Л. І. Денисенко ; Н. В. Жемера, В. М. Мадзігон, М. І. Піддячий, М. П. Тименко. – Київ : Інститут проблем виховання АПН України, 2001. – 104 с.

ДИСЕРТАЦІЇ

2002

43. Піддячий М. І. Організаційно-педагогічні умови підготовки старшокласників до професійного самовизначення в умовах міжшкільних навчально-виробничих комбінатів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 – теорія та методика виховання / Інститут проблем виховання НАПН України; науковий керівник академік Бех Іван Дмитрович. – Київ, 2002. – 160 с.

2010

44. Піддячий М. І. Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.02 – Теорія та методика трудового навчання / Інститут проблем виховання НАПН України, науковий консультант академік Зязюн Іван Андрійович. – Київ, 2010. – 507 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717244/>

АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ

2002

45. Піддячий М. І. Організаційно-педагогічні умови підготовки старшокласників до професійного самовизначення в умовах міжшкільних навчально-виробничих комбінатів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 – теорія та методика виховання. – Київ, 2002. – 19 с.

2010

46. Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.02 – Теорія та методика трудового навчання. – Київ, 2010. – 40 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717242/>

СТАТТІ У ЗБІРНИКАХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ І МАТЕРІАЛАХ КОНФЕРЕНЦІЙ

2002

47. Шлях до професії та професіоналізму / А. Ільченко, М. Піддячий // Директор школи. – 2002. – №4. – С. 19–22.

48. Особливості професійного самовизначення в умовах міжшкільного навчально-виробничого комбінату // Стан та перспектива професійної орієнтації трудового і профільного навчання та професійної підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів : матеріали Всеукр. наук. – практ. конф. – Бориспіль; Київ: Парлам.вид-во, 2002. – С. 59–64.

49. Підготовка дітей до професійного самовизначення в умовах міжшкільних навчально-виробничих комбінатів як соціальний захист особистості // Комплексна реабілітація дитини: стратегія, технології, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-пошук. конф. / АПН України: Інститут педагогіки, Інститут проблем виховання, Інститут психології ім. Григорія Костюка. – Київ : Форум, 2002. – С. 87–98.

50. Помічник вихователя: перший крок до професії // Палітра педагога. – 2002. – № 3. – С. 22. – 24.

51. Професійна консультація учнів старших класів загальноосвітніх закладів в умовах МНВК // Наукові записки Рівненського держ. гуманітарного ун-ту: зб. наук. праць. – Рівне: РДГУ, 2002. – Вип. 18: Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. – С. 173–177.

52. Психолого-педагогічні аспекти профорієнтаційної роботи у міжшкільних навчально-виробничих комбінатах // Наукові записки Тернопіль. нац. пед. ун-ту імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка: [зб. наук. праць]. – Тернопіль: [б. в.], 2002. – Вип. 3. – С. 115–119.

53. Сутність поняття професійного самовизначення школярів // Наукові записки Тернопіль. нац. пед. ун-ту імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка : [зб. наук. праць] / Тернопіль. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль: [б. в.], 2002. – Вип. 3. – С. 103–107.

54. Теоретико-методичні засади проблеми професійного самовизначення молоді // Теоретичні і методичні засади розвитку професійно-педагогічної освіти у контексті європейської інтеграції : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / М-во освіти і науки України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, 2002. – С. 86–93.

2003

55. Зміст профільного навчання у МНВК // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Київської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК

при Міністерстві освіти і науки України. – Київ ; Макарів : Навч. книга, 2003. – С. 3–7.

56. МНВК у системі позашкільної освіти // Соціально-педагогічні основи діяльності сучасного позашкільного навчального закладу : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Київ : Інститут проблем виховання АПН України, 2003. – С. 143–147.

57. Теоретико-методологічні засади проблеми професійного самовизначення молоді : Здобутки і перспективи в Рівненській області // Роль фундаментальних дисциплін у формуванні спеціаліста нового типу: здобутки і перспективи Рівненської області : матеріали першої наук.-практ. конф. для вищ. навч. закладів 1–2 рівнів акредитації / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, Інститут проблем виховання АПН України, 2003. – Київ; Рівне: Вища школа, 2003. – С. 28–33.

58. Теоретико-методичні засади профільного навчання старшокласників// Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Запорізької області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при МОН України. – Київ; Запоріжжя, 2003. – С. 6–11.

2004

59. Вплив соціокультурного оточення на професійний вибір старшокласників // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць / АПН України. Інститут педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ; Вінниця: ДОВ Вінниця, 2004. – С. 54–59.

60. Впровадження технологічного напрямку профільного навчання // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Київської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Рокитне, 2004. – С. 3–5.

61. Динаміка трудової підготовки старшокласників // Теорія та методика навчання та виховання: зб. наук. праць / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків: Прапор, 2004. – Вип. 13. – С. 138–146. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8168/>

62. Особливості організації навчально-виховного процесу в освітній галузі «Технологія» // Неперервна професійна освіта. – 2004. – № 1. – С. 56–62. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8186/>

63. Особливості організації профільного навчання у МНВК // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Київської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Васильків, 2004. – С. 3–6.

64. Проблеми професійного самовизначення молоді // Педагог професійної школи: зб. наук. праць / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України; Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка. – Київ : Науковий світ, 2004. – Вип. VI. – С. 54–62.

65. Профорієнтаційна робота: творчі пошуки педагогів МНВК // Професійно-технічна освіта. – 2004. – № 3. – С. 37–41.

66. Теоретичний аспект підготовки молоді до професійної діяльності за кордоном // Молодь і ринок. – 2004. – № 4 (10). – С. 97–102.

2005

67. Взаємодія МНВК з місцевими органами влади // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Автономної Республіки Крим: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ ; Сімферополь, 2005. – С. 3–7.

68. Орієнтація старшокласників на педагогічні професії в умовах профільного навчання // Наукові записки. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. – Ніжин, 2005. – Вип. 5. – С. 120–124.

69. Особливості професійного навчання старшокласників // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Київської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Славутич, 2005. – С. 12–17.

70. Підготовка старшокласників до майбутньої професійної діяльності в процесі профільного навчання // Неперервна професійна освіта. – 2005. – Вип. 1. – С. 82–89.

71. Підготовка старшокласників до професійної діяльності // Зміст і технології шкільної освіти: матеріали звіт. наук. конф. Інституту пе-

дагогіки АПН України 30–31 берез. 2005 р.: у 2ч. – Київ, 2005. – Ч. II. – С. 68.

72. Профінформаційна робота зі старшокласниками // Наукові записки. Серія: Педагогіка / Тернопіль. нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2005. – № 3. – С. 80–85. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8220/>

73. Система підготовки старшокласників до професійного самовизначення // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр./ Інститут проблем виховання АПН України. – Київ, 2005. – Вип. 8, кн. 2. – С. 45–49. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8221/>

74. Художньо-естетичне виховання старшокласників в умовах міжшкільних навчально-виробничих комбінатів // Професійно-художня освіта України: зб. наук. праць / Інститут педагогіки і психології проф. освіти; Черкас. обл. ін-т післядипломної освіти. – Київ; Черкаси, 2005. – Вип. 3. – С. 130–137.

2006

75. Вплив полікультурного простору на професійне самовизначення школярів // Известия Международной академии образования им. Я. А. Коменского / Учредитель: Российская академия образования. – 2006. – № 4. – С. 112–117.

76. Історичні передумови та теоретичні засади профорієнтації школярів // Педагогіка і психологія. – 2006. – № 3 (52). – С. 29–36. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8170/>

77. Організація навчально-виховного процесу в освітній галузі «Технологія» // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Закарпатської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Тячів, 2006. – С. 3–7.

78. Орієнтація старшокласників на професійну діяльність // Вісник Житомирського держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. – Житомир, 2006. – Вип. 30. – С. 37–40. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8183/>

79. Орієнтація старшокласників на професійну діяльність в умовах профільного навчання // Зміст і технології шкільної освіти: матеріали звіт. наук. конф. Інституту педагогіки АПН України, 3–4 квіт. 2006 р. – Київ : Пед. думка, 2006. – С. 211–213.

80. Орієнтація учнів на професійно-педагогічне навчання // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Закарпатської області: матеріали наук.-практ. се-

мінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Хуст, 2006. – С. 8–12.

81. Принципи формування профільних класів у загальноосвітніх навчальних закладах // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи в Київській області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Бровари, 2006. – С. 3–9.

82. Професійна консультація старшокласників в умовах профільного навчання // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: [зб. наук. пр.] / НАПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ; Вінниця, 2006. – Вип. 11. – С. 91–97. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8218/>

83. Профконсультування старшокласників // Теоретико-методичні основи виховання творчої особистості в умовах позашкільних навчальних закладів: зб. матеріалів наук.-практ. конф. / Інститут проблем виховання АПН України. – Київ, 2006. – С. 138–147.

84. Розвиток готовності до професійної діяльності в умовах МНВК // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Дніпропетровської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Павлоград, 2006. – С. 3–6.

85. Трудове виховання старшокласників в умовах профільного навчання // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / АПН України, Інститут педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Київ; Вінниця, 2006. – Вип. 9. – С. 196–201.

2007

86. Апробація та впровадження Державних стандартів професійно-технічної освіти // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Тернопільської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при МОН України. – Київ; Чортків, 2007. – С. 7–11.

87. Виховання і розвиток дітей засобами праці // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – № 3. – С. 6–9.

88. Закономірності визначення змісту допрофесійної та професійної освіти // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної ді-

яльності: здобутки і перспективи Миколаївської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Миколаїв, 2007. – С. 9–13.

89. Концептуальні засади технологічного і художньо-естетичного напрямів профільної школи // Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології: зб. наук. праць. – Харків: НТУ «ХПІ», 2007. – С. 214–217.

90. Критерії змісту професійної освіти старшокласників // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Івано-Франківської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Івано-Франківськ, 2007. – С. 9–13.

91. Навчально-виховний процес: соціально-професійне спрямування // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Кіровоградської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Кіровоград, 2007. – С. 6–10.

92. Педагогічні засоби організації професіографічної діяльності школярів // Наукові записки. Серія: Педагогіка / Тернопіль. нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2007. – №2. – С. 3–9. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8187/>

93. Професіографічна діяльність школярів // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ; Вінниця, 2007. – Вип. 15. – С. 112–117. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8219/>

94. Профконсультація учнів у МНВК // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Хмельницької області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Київ; Шепетівка, 2007. – С. 3–8.

95. Соціально-професійна орієнтація учнів в умовах регіонального середовища // Роль МНВК у підготовці старшокласників до професійної діяльності: здобутки і перспективи Івано-Франківської області: матеріали наук.-практ. семінару / Коорд. Рада МНВК при Міністерстві освіти і науки України. – Івано-Франківськ, 2007. – С. 7–10.

96. Сутність державного курікулуму для старшої школи // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць / Інститут проблем виховання АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Вип. 10, т.2. – С. 536–544.

97. Сутність змісту і якості загальної і профільної освіти // Молодь і ринок. – 2007. – № 10 (33). – С. 128–133. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8223/>

98. Теоретичні засади навчання старшокласників за напрямом «Технологія і дизайн» // Наукові записки. Серія: Педагогіка / Тернопіль. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2007. – № 7. – С. 95–101.

2008

99. Організація діяльності профільного навчально-виховного закладу // Молодь і ринок. – 2008. – № 6 (41). – С. 53–58. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8181/>

100. Профільне навчання старшокласників за напрямом «Технологія і дизайн» // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2008. – № 5. – С. 88.

101. Становлення національного курікулуму для старшої школи // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ; Вінниця, 2008. – Вип. 16. – С. 204–213.

102. Теоретико-методичні засади організації роботи профільного навчально-виховного закладу // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки АПН України за 2007 рік. – Київ : Пед. думка, 2008. – С. 302–304.

2009

103. Система професійної орієнтації у профільній школі // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки АПН України за 2008 рік: інформаційне видання. – Київ : Пед. думка, 2009. – С. 407–408.

2010

104. Сутність профільного навчання старшокласників // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2009 рік: інформаційне видання. – Київ : Пед. думка, 2010. – С. 272–273.

105. Теоретичні засади профінформаційної роботи зі старшокласниками // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / за наук. ред. академіка В. М. Мадзігона. – Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2010. – С. 599–605. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8402/>

106. Теоретичні засади трудового виховання старшокласників // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць / Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ, 2010. – Вип. 14, кн. 2. – С. 274–282. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8353/>

2011

107. Історія та перспективи професійної орієнтації молоді // Актуальные проблемы профессиональной ориентации та профессионального обучения населения: материалы V Междунар. науч.-практ. конф. (24 ноября 2011, г. Киев): в 2 ч. – Київ : ИПК ГСЗУ, 2011. – Ч.2. – С. 234–244.

108. Орієнтири шкільної освіти // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2011. – Вип. 9. – С. 181–186.

109. Розвиток суспільства і закономірності визначення змісту освіти // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2010 рік : інформ. видання. – Київ : Пед. думка, 2011. – С. 289–290.

110. Соціально-професійна орієнтація учнів як напрям у підручникомстворенні // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / Інститут педагогіки НАПН України. – Київ : Пед. думка, 2011. – Вип. 11. – С. 80–89. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/5143/>

2012

111. Досвід соціально-професійної орієнтації // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2012. – Вип. 12. – С. 125–130. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8225/>

112. Компетентнісний підхід до створення підручників для старшої профільної школи // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / наук. ред. О. М. Топузов; Інститут педагогіки НАПН України. – Київ, 2012. – Вип. 12. – С. 80–89. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8405/>

113. Концептуальні підходи до соціально-професійної орієнтації [Електронний ресурс] // Теорія та методика управління освітою. – 2012. – № 9. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ttmuo_2012_9_34

114. Соціально-професійна орієнтація у загальноосвітньому закладі // Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія: зб. наук. праць. –

Вінниця : Нілан ЛТД, 2012. – Вип. 38. – С. 34–41. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8407/>

115. Соціально-професійна орієнтація учнів у Росії // Молодь і ринок. – 2012. – № 5 (88). – С. 19–23. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8226/>

116. Соціально-професійно орієнтований навчально-виховний процес // Теоретико-методичні аспекти професійної і технологічної освіти: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Полтавський. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : Полтавський літератор, 2012. – С. 34–45.

117. Стратегія соціально-професійної орієнтації учнів // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2011 рік: інформ. видання. – Київ : Пед. думка, 2012. – С. 342–344.

118. Тенденції розвитку суспільства і їх впливи на соціально-професійну орієнтацію учнів // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія № 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Київ, 2012. – Вип. 35. – С. 184–191. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8227/>

119. Теоретичні засади соціально-професійної адаптації учнів // Педагогічний альманах: зб. наук. праць. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2012. – Вип. 14. – С. 10–15.

120. Формування освітнього середовища профільної школи // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2012 рік: інформ. видання. – Київ : Пед. думка, 2012. – С. 124–125.

2013

121. Підвищення соціально-професійного рівня керівника загальноосвітнього навчального закладу // Теорія та методика управління освітою. – 2013. – № 13. – С. 25–33.

122. Післядипломна педагогічна освіта в підвищенні рівня соціально-професійної орієнтації особистості // Вісник післядипломної освіти: зб. наук. праць. : [у 2-х ч.] / Університет менеджменту освіти НАПН України ; голов. ред. В. В. Олійник. – Київ : АТОПОЛ, 2013. – Ч. 1. – С. 171–177.

123. Проблема формування освітнього середовища профільної школи // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2013 рік: інформ. видання. – Київ : Пед. думка, 2013. – С. 114–115.

124. Соціально-професійна орієнтація учнів: Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / наук. ред. О. М. Топузов; Інститут педагогіки НАПН України. – Київ, 2013. – Вип. 13. – С. 185–198. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/3633/>

125. Теоретичні засади компетентнісного підходу до підготовки фахівців в умовах ступеневої освіти // Ресурсний підхід в управлінні навчальними закладами: матеріали міжрегіон. наук-практ конф. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2013. – С.21–25.

126. Теоретичні засади підвищення рівня соціально-професійної орієнтації учнів в умовах профільного навчання // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2013 рік. – Київ : Пед. думка, 2013. – С.176–177.

127. Ред.: Формування освітнього середовища профільної школи: [колективна монографія] / Піддячий М. І., Васьківський М. В., Доротюк В. І., Левченко Н. Г., Туташинський В. І., Кохан О. В., Асанов М. О., Рогоза В. В., Коляновська М. С.; за ред. М. І. Піддячого. – Київ : Пед. думка, 2013. – 200 с. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711882/>

128. Рец.: Пастернак М. С., Піддячий М. І., Салтовський О. І. рец. на книгу Бубела О. І., Маковський В. І., Ярошенко М. О. Правова спадщина козацько – гетьманської доби (1648–1764 роки): монографія / Олексій Іванович Бубела, Володимир Іванович Маковський, Михайло Олексійович Ярошенко. – Київ, 2013. – 186 с.

2014

129. Компетентнісний підхід в умовах профільного навчання: соціально-професійне спрямування // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м. Київ: [у 2 ч.]. / НАПН України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. І. Ляшенко (заст. голови) та ін.]. – Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – Ч.1. – С. 249–256. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8426/>

130. Компетентнісний підхід в умовах профільного навчання: соціально-професійне спрямування // Проективно-продуктивне навчання в умовах проектної освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 14 берез. 2014 р. / за заг. ред. А. П. Самодріна, М. Г. Несена. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2014. – С. 25–26.

131. Навчально-виховний процес профільної школи: соціально-професійне спрямування // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2014. – Вип. 17. – С. 98–105. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8412/>

132. Профільне навчання старшокласників: соціально-професійне спрямування // Актуальні проблеми в системі освіти: ЗНЗ – доуніверситетська підготовка – ВНЗ : зб. наук.-практ. матеріалів IX міжнар. семінару, м. Київ, 14 листоп. 2014 р. / наук. ред. Н. П. Муранова. – Київ : НАУ, 2014. – С. 231–238. – URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6552/>

133. Соціально-професійна орієнтація старшокласників // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2014 рік. – Київ : Пед. думка, 2014. – С. 184–185.

134. Соціально-професійний рівень керівника закладу освіти // Наукові заклади підвищення кваліфікації керівників навчальних закладів: зб. наук. праць / НАПН України, Ун-т менеджменту освіти. – Київ, 2014. – С. 63–64.

135. Ред.: Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. Вип. 14 / засн.: Інститут педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Гуржій Андрій Миколайович, Головко Микола Васильович ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2014. – 866 с.

2015

136. Навчально-виховний комплект старшокласників: соціально-професійна орієнтація // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / голов. ред. О. М. Топузов. – Київ : Пед. думка, 2015. – Вип. 15 (2). – С. 141–149.

137. Соціально-професійний розвиток старшокласників в умовах профільного навчання // Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів: зб. наук. статей / за ред. В. Г. Кременя, М. Ф. Дмитриченка, Н. Г. Ничкало. – Київ : НТУ, 2015. – С. 596–604. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/11383/>

138. Ред.: Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. – Вип. 15, ч.1. / засн.: Інститут педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Гуржій Андрій Миколайович, Головко Микола Васильович ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2015. – 866 с.

139. Ред.: Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. – Вип. 15, ч.2. / засн.: Інститут педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Гуржій Андрій Миколайович, Головко Микола Васильович ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2015. – 378 с.

140. Ред.: Український педагогічний журнал = Ukrainian educational journal : наук. журн. / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Головка Микола Васильович, Засекіна Тетяна Миколаївна ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ, 2015. – № 1–4.

2016

141. Допрофесійна підготовка старшокласників в контексті соціально-професійної орієнтації // Український педагогічний журнал. – 2016. – № 4. – С. 79–85.

142. Допрофесійна підготовка учнів // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2016 рік. – Київ : Пед. думка, 2016. – С. 357–358.

143. Концептуальні підходи до розроблення навчально-виховного комплексу допрофесійної підготовки учнів // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / голов. ред. О. М. Топузов. – Київ : Пед. думка, 2016. – Вип. 17. – С. 357–367.

144. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Пед. думка, 2016. – С. 442. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/166230/>

145. Освіта і наука України у вимірі громадянських суспільств: соціально-професійна орієнтація // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2016. – № 3/4 (48–49). – С. 59–65. – URL: <http://npo.kubg.edu.ua/article/download/182325/182219>

146. Ред.: Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. Вип. 16 / засн.: Інститут педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Гуржій Андрій Миколайович, Головка Микола Васильович ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2016. – 488 с.

147. Ред.: Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. Вип. 17 / засн.: Інститут педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Гуржій Андрій Миколайович, Головка Микола Васильович ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2016. – 488 с.

148. Ред.: Український педагогічний журнал = Ukrainian educational journal : наук. журн. / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Головка Микола Васильович,

Засекіна Тетяна Миколаївна ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ, 2016. – № 1–4.

2017

149. Освіта і наука України: соціально-професійний розвиток // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія № 13, Проблеми трудової та професійної підготовки: зб. наук. праць. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. – Вип. 8. – С. 75–80.

150. Праця як основа життєдіяльності людини: допрофесійна підготовка старшокласників // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2017 рік. – Київ : Пед. думка, 2017. – С. 103–104.

151. National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine / National Academy of Educational Sciences of Ukraine ; [editorial board: V. G. Kremen (head), V. I. Lugovy (deputy head), A. M. Gurchii (deputy head), O. Ya. Savchenko (deputy head)], edited by V. G. Kremen. – Kyiv : Pedahohichna dumka, 2017. – 336 p. (LIST OF AUTHORS: ... 70. Pididiachyi M. I., Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor, Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine). – P. 325. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/706242/>

152. Ред.: Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. Вип. 18 / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Гуржій Андрій Миколайович, Головка Микола Васильович ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2017. – 282 с.

153. Ред.: Український педагогічний журнал = Ukrainian educational journal : наук. журн. / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Головка Микола Васильович, Засекіна Тетяна Миколаївна ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ, 2017. – № 1–4.

2018

154. Соціально-професійний розвиток : допрофесійна підготовка учнів // Анотовані результати науково-дослідницької роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік. – Київ : Пед. думка, 2018. – С. 70.

155. Соціально-професійний розвиток дорослих // Концептуальні засади розвитку освіти дорослих : світовий досвід, українські реалії і перспективи: зб. наук. статей / за ред. В. Г. Кременя, Н. Г. Ничкало;

уклад.: Аніщенко О. В., Лук'янова Л. Б. – Київ : Знання України, 2018. – С. 221–229.

156. Соціально-професійний розвиток старшокласників : праця як основа життєдіяльності та поступу // Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. праць / Інститут педагогіки НАПН України; Полтав. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. М. В. Остроградського; [голов. ред. В. Р. Ільченко]. – Полтава : ПОІП ПО, 2018. – Вип. 10. – С. 98–108. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711857/>

157. Ред.: Український педагогічний журнал = Ukrainian educational journal : наук. журн. / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України; голов. ред. Топузов Олег Михайлович; члени редкол.: Головка Микола Васильович, Засєкіна Тетяна Миколаївна ... Піддячий Микола Іванович [та ін.]. – Київ, 2018. – № 1–4.

2019

158. Гуманізація освітнього процесу: праця як основа життєдіяльності // Проблеми і перспективи розвитку професійної компетентності працівників системи професійної освіти в умовах реформування освітньої галузі : матеріали наук.-практ. Інтернет-конференції, присвяч. до 40-річчя утворення Білоперківського інституту неперервної професійної освіти (27 лют. 2019 р.). – Біла Церква : БІНПО ДВНЗ УМО, 2019. – С. 316–319. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717184/>

159. Педагогічні засади формування компетентностей старшокласників у освітньому процесі // Проблеми сучасного підручника: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 14 трав. 2019 р., м. Київ. – Київ : Пед. думка, 2019. – С. 112–114. URL: http://undip.org.ua/upload/iblock/1d6/zbiomyk_dopovidey.pdf

160. Підготовка особистості до праці: послідовність середньої та вищої освіти // Дидаскал : часопис : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Забезпечення якості вищої освіти в Україні: сучасний стан і перспективи», 12–13 листоп. 2019 р. / Каф. загальної педагогіки та андрагогіки ПНПУ ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2020. – № 20. – С. 9–11.

161. Поступ людини і суспільства засобом праці // Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. пр. Всеукр. круглого столу «Інтеграція змісту освіти в профільній школі», 17 квіт. 2019 р., Полтава / Ін-т педагогіки НАПН України; Полтав. обл. ін-т післядипл. пед. освіти ім. М. В. Остроградського / [голов. ред. В. Р. Ільченко]. – Полтава : ПОППО, 2019. – Вип. 11. – С. 77–82. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717587/>

162. Розвиток особистості в умовах розбудови громадянського суспільства // Вісник нац. пед. ун-ту «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. – 2019. – № 1. – С. 139–146. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717255/>

163. Соціально-професійна підготовка: особистісний та суспільний виміри // Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Умань, 11–12 жовт. 2019 р. // FOLIA COMENIANA: Вісник пол.-укр. наук.-дослідн. лаб. психодидакт. ім. Я. А. Коменського / голов. ред. Осадченко І. І. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. – С. 172–175. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717635/>

164. Соціально-професійний розвиток особистості // Науковий часопис нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія № 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Київ, 2019. – № 15. – С. 448–452. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717254/>

165. Соціально-професійний розвиток особистості // Соціальна робота і сучасність: теорія і практика вирішення проблем учасників і постраждалих у збройних конфліктах: зб. матеріалів IX Міжнар. наук.-практ. конф., (28 берез. 2019 р. м. Київ) / уклад.: Гавва О. В., Казаков М. А., Колотило М. О., Новіков Б. В., Покулита І. К. – Київ : ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2019. – С. 141–144. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717251/>

166. Соціально-професійний розвиток: компетентнісно орієнтоване навчання старшокласників // Компетентнісно-орієнтоване навчання: виклики та перспективи: зб. тез I Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», Київ, 30 верес. 2019 р. – Київ : Пед. думка, 2019. – С. 104–107. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717295/>

167. Соціально-професійний розвиток: компетентності старшокласників та студентів // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи: / [Ред.: Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький]. – Конін; Ужгород; Бельско-Бяла; Київ : Посвіт, 2019. – Т. VII: Ідентичність і свобода в освіті та науці. – С. 107–110. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718203/>

168. Сутність підготовки до праці: особистісний та суспільний виміри // Теоретико-методичні засади виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. – Київ : Інститут проблем виховання НАПН

України, 2019. – Вип. 23, кн. 2. – С. 71–87. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718670/>

169. Сутність формування ключових компетентностей учнів старших класів в освітньому процесі // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2019 рік. / Інститут педагогіки НАПН України. – Київ : Пед. думка, 2019. – С. 208–209. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718738/>

170. Сутність формування компетентностей старшокласників // Реалізація компетентнісно орієнтованого навчання в освіті: теоретичний і практичний аспекти: зб. наук. праць за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 4 листоп. 2019 р.), / Ін-т педагогіки НАПН України; ред. кол.: Топузов О. М., Горошкіна О. М. (голов. ред.), Доротюк В. І., Чудакова В. П. – Київ : Пед. думка, 2019. – С. 269–272. – URL: <http://undip.org.ua/upload/iblock/1b2/zbimyk.pdf>

171. Управління закладами освіти: соціально-професійний розвиток учнів та студентів // Професійна успішність педагогічного працівника як основа менеджменту якості освітнього процесу: зб. матеріалів IV всеукр. пед. читань, присвяч. 80-річчю з дня народження Лідії Кондрашової. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І, 2019. – С. 293–298. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718686/>

172. Управління закладами освіти: соціально-професійний розвиток учнів та студентів // Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції, (м. Умань, 26 листоп. 2019 р.) / голов. ред. Бойченко В. В. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. – С. 101–105.

2020

173. Життєдіяльність старшокласників та студентів: здоровий спосіб життя // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. – Конін; Ужгород; Київ; Херсон, 2020. – Т. VIII: Діалог у розвитку науки та освіти. – С. 169–171. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721024>.

174. Здоровий спосіб життя старшокласників у контексті формування ключових компетентностей // Національна ідентичність як проблема науки й освіти : матеріали наук.-практ. конф., Київ, 12 берез. 2020 р. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. – С. 233–236. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/719945>

175. Ключові компетентності старшокласників: організація здорового способу життя // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія № 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – Київ, 2020. – Вип. 3. – С. 315–319. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/719944>

176. Компетентності старшокласників за ключовими ознаками: організація здорового способу життя // Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи: зб. тез II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 5 берез. 2020. Київ : Пед. думка, 2020. – С. 127–130. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/719953>

177. Модернізація освітнього середовища: здоровий спосіб життя старшокласників // Вісник пол.-укр. наук.-дослід. лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. – 2020. Вип. 1(20). – С. 67–70. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721082>

178. Навчально-виховний процес старшокласників та студентів: психолого-педагогічне спрямування компетентнісного підходу / Гуманітарно-педагогічна освіта: здобутки, проблеми, перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (20 листопада 2020 року (4 Кіслев 5781 року), м. Дніпро) // Приватна установа «Вищий навчальний заклад «Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана». – Дніпро: Акцент ПП, 2020. – С. 22–24. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723770>

179. Освітній потенціал загальноосвітньої системи: здоров'я-зберігаюча компетентність старшокласників // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2020: глобалізований простір інновацій : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. – Київ; Біла Церква : Авторитет, 2020. – С. 264–266. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721031>.

180. Педагогічні засади формування ключових компетентностей старшокласників // Проблеми професійного розвитку вчителя в контексті оновлених освітніх стандартів: матеріали міжнар. науко.-практ. Інтернет конференції, присвяч. 80-річчю заснування Державного вищого навч. закладу «Донбаський державний педагогічний університет» та 50-річчю започаткування підготовки вчителів трудового навчання в ДДПУ, м. Слов'янськ (м. Слов'янськ, 20–21 трав. 2020 р.) / Кол. авт.; відп. ред. і уклад. В. В. Стешенко. – Слов'янськ: ДДПУ, 2020. – С. 50–53. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723733>

181. Реалізація компетентнісного підходу: здоровий спосіб життя старшокласників // Проблеми сучасного підручника : зб. тез Міжнар. наук.-практ. інтернет конференції (наукове видання), 28–29 трав. 2020 р. – Київ : Пед. думка, 2020. – С. 152–154. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721072>

182. Роль і місце вчителя у соціально-трудовому розвитку старшокласника // Інноваційна діяльність педагога в умовах реформування освітньої галузі: з досвіду впровадження ідей Нової української школи: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2020. – С. 101–103. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721273>

183. Сутність організації здорового способу життя старшокласників / Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 13 берез. 2020 р. Кременчук : Метод. кабінет, 2020. – С. 188–192. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720007>

184. Сутність трудового виховання учнів: теоретико-прикладні концепти / Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2019 рік / [за ред. І. Д. Беха, Р. В. Малиношевського]. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. – Вип. 8. – С. 213–217. – URL: <https://lib.iitta.gov.ua/721385/>

185. Теоретико-практичні засади соціально-професійного розвитку учнів в умовах профільного навчання // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. – Київ: Інститут проблем виховання НАПН України, 2020. – Вип. 24, кн. 2. – С. 89–103. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723742>

186. Теоретичні засади та сутність соціально – професійного розвитку старшокласників // Профорієнтація: стан і перспективи розвитку: зб. матеріалів Х ювілейних Всеукр. психолого-педагогічних читань, присвяч. пам'яті доктора пед. наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича. – Київ: Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2020. – С. 99–102. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721083>

187. Формування ключових компетентностей старшокласників: психолого-педагогічні засади // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2020 рік. – Київ: Пед. думка, 2020. – С. 213–214. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723743>

НАУКОВА ШКОЛА М. І. ПІДДЯЧОГО

188. Туташинський, В. І. Організаційно-педагогічні умови професійної орієнтації учнів у процесі профільного навчання з технологій: автореф. дис ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.02 «теорія та методика навчання технологій» / Туташинський Василь Іванович ; [наук. керівник Піддячий Микола Іванович] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2012. – 19 с.

М. І. ПІДДЯЧИЙ – ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ

2010

189. Бех, М. І. Формування образу «Я – майбутній професіонал» у старшокласників у процесі професійної орієнтації : автореф. дис ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Максим Іванович Бех; Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2010. – 20 с.

2011

190. Зікій, Г. С. Формування у старшокласників готовності до роботи з автотранспортною технікою : автореф. дис ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.02 «Теорія та методика трудового навчання» / Григорій Савелійович Зікій; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2011. – 21 с.

2013

191. Дещенко, О. М. Методика підготовки учнів 8–9 класів до свідомого вибору професії у процесі трудового навчання : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.02 «Теорія та методика навчання технологій» / Олександр Миколайович Дещенко; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2013. – 18 с.

192. Бовсунівський, В. М. Організація проектно-художньої діяльності вчителів технологій у післядипломній освіті : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.02 «Теорія та методика навчання (технічні дисципліни)» / Бовсунівський Валерій Миколайович; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2013. – 25 с.

193. Тарасова, Т. В. Соціально-педагогічні умови становлення і розвитку трудових об'єднань школярів в Україні (XX століття) : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.02 «Теорія та методика навчання технологій» / Тарасова Тетяна Вікторівна; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2013. – 16 с.

194. Калінська, А. В. Формування у старшокласників готовності до вибору професій сфери економіки та підприємництва в умовах профільного навчання : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Алла Володимирівна Калінська; Ін-т проблем виховання НАПН України. – Київ, 2013. – 20 с.

2016

195. Охріменко, З. В. Формування у старшокласників самовимовливості в процесі професійної орієнтації : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Зорина Володимирівна Охріменко; Ін-т проблем виховання НАПН України. – Київ, 2016. – 19 с.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Аніщенко О. В. 155
Ассанов М. О. 26, 30, 127
Бех І. Д. 1, 43, 184
Бех М. І. 189
Бовсунівський В. М. 192
Бойченко В. В. 172
Борсук П. С. 27, 28, 40
Бубела О. І. 128
Васьківський М. В. 26, 34, 36, 37, 127
Гавва О. В. 165
Гжесяк Я. 167
Головко М. В. 135, 138, 139, 140, 146, 147, 148, 152, 153, 157
Гордієнко Є. І. 171
Горошкіна О. М. 170
Гуржій А. М. 135, 138, 139, 144, 146, 147, 152
Денисенко Л. І. 38, 42
Дещенко О. М. 191
Дмитриченка М. Ф. 137
Долина Н. 3, 4
Доротюк В. І. 26, 30, 33, 34, 36, 37, 127, 170
Доротюк О. Г. 34, 36, 37
Жемера Н. В. 41, 42
Засекіна Т. М. 140, 148, 153, 157
Зимомря І. 167
Зікій Г. С. 190
Зязюн І. А. 44
Ільницький В. 167
Ільченко А. 47
Ільченко В. Р. 156, 161
Казаков М. А. 165
Калінська А. В. 194
Колотило М. О. 165
Коляновська М. С. 26, 30, 127
Коменський Я. А. 75
Кондрашова Л. 171
Кохан О. В. 26, 30, 127
Кравченко І. Ф. 38
Кремень В. Г. 129, 137, 144, 155
Левченко Н. Г. 26, 30, 127
Левченко Ф. Г. 34, 36, 37
Луговий В. І. 129, 144
Лук'янова Л. Б. 155
Ляшенко О. І. 129
Мадзігон В. М. 41, 42, 105
Маковський В. І. 128
Малиношевський Р. В. 184
Муранова Н. П. 132
Несена М. Г. 130
Ничкало Н. Г. 137, 155
Новіков Б. В. 165
Осадченко І. І. 163
Охріменко З. В. 195
Пастернак М. С. 128
Покулита І. К. 165
Рогоза В. В. 26, 30, 33, 34, 36, 37, 127
Розинка О. О. 39
Савченко О. Я. 144
Салтовський О. І. 128
Самодрин А. П. 130
Стешенко В. В. 180
Сухомлинський В. О. 15
Тарасова Т. В. 193
Тименко М. П. 38, 41, 42
Ткаченко В. Г. 40
Топузов О. М. 112, 124, 135, 136, 138, 139, 140, 143, 146, 147, 148, 152, 153, 157, 170

Туташинський В. І. 26, 30, 127, 188

Федоришин Б. О., 42, 186

Федорук В. І., 5

Чудакова В. П. 34, 36, 37, 170

Шаповал Н. С. 39

Ярошенко М. О. 128

Kremen V. G. 151

Lugovyy V. I. 151

Gurzhii A. M. 151

Savchenko O. Ya. 151

Засвідчують свою повагу

Бех І. Д.

Биков В. Ю.

Васянович Г. П.

Гуревич Р. С.

Доротюк В. І.

Євтух М. Б.

Ільченко В. Р.

Коберник О. М.

Корець М. С.

Кузьмінський А. І.

Куйбіда В. В.

Лавріненко О. А.

Мадзігон В. М.

Мазур С. Г.

Маслов В. І.

Олійник В. В.

Оршанський Л. В.

Осадчий І. Г.

Отич О. М.

Падалка О. С.

Пасенко Л. В.

Піддячий В. М.

Пономаренко О. М.

Рибалка В. В.

Самодрин А. П.

Терещук Г. В.

Тищенко В. П.

Тимошенко О. В.

Туташинський В. І.

Філіпчук Г. Г.

Штома Л. Н.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРАЦЬ

- Апробація та впровадження Державних стандартів професійно-технічної освіти 86
- Взаємодія МНВК з місцевими органами влади 67
- Виховання і розвиток дітей засобами праці 87
- Вплив полікультурного простору на професійне самовизначення школярів 75
- Вплив соціокультурного оточення на професійний вибір старшокласників 59
- Впровадження технологічного напрямку профільного навчання 60
- Гуманізація освітнього процесу: праця як основа життєдіяльності 158
- Динаміка трудової підготовки старшокласників 61
- Допрофесійна підготовка старшокласників в контексті соціально-професійної орієнтації 141
- Допрофесійна підготовка учнів 142
- Досвід соціально-професійної орієнтації 101
- Життєдіяльність старшокласників та студентів: здоровий спосіб життя 173
- Закономірності визначення змісту допрофесійної та професійної освіти 88
- Здоровий спосіб життя старшокласників у контексті формування ключових компетентностей 174
- Зміст профільного навчання у МНВК 55
- Історичні передумови та теоретичні засади профорієнтації школярів 76
- Історія та перспективи професійної орієнтації молоді 107
- Ключові компетентності старшокласників: організація здорового способу життя 175
- Компетентнісний підхід в умовах профільного навчання: соціально-професійне спрямування 129, 130
- Компетентнісний підхід до створення підручників для старшої профільної школи 112
- Компетентності старшокласників за ключовими ознаками: організація здорового способу життя 176

Концептуальні засади технологічного і художньо-естетичного напрямів профільної школи 89

Концептуальні підходи до розроблення навчально-виховного комплекту допрофесійної підготовки учнів 143

Концептуальні підходи до соціально-професійної орієнтації [Електронний ресурс] 113

Критерії змісту професійної освіти старшокласників 90

Методика підготовки учнів 8–9 класів до свідомого вибору професії у процесі трудового навчання : автореф. дис. к.п.н. 191

МНВК у системі позашкільної освіти 56

Модернізація освітнього середовища: здоровий спосіб життя старшокласників 177

Навчальна програма курсу за вибором: «Допрофесійна підготовка учнів 10–11 класів (до професій типу «людина-людина»)» 35

Навчально-виховний комплект старшокласників: соціально-професійна орієнтація 136

Навчально-виховний процес профільної школи: соціально-професійне спрямування 131

Навчально-виховний процес старшокласників та студентів: психолого-педагогічне спрямування компетентнісного підходу 178

Навчально-виховний процес: соціально-професійне спрямування 91

Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні 144

Обираємо професії типу «людина – людина», «людина – знакова система», «людина – художній образ»: навч. посіб. 33

Обираємо професії типу «людина-природа», «людина-техніка»: навчальний посібник 34

Організаційно-педагогічні засади формування інформаційного простору профільної школи : метод. посіб 30

Організаційно-педагогічні умови підготовки старшокласників до професійного самовизначення в умовах міжшкільних навчально-виробничих комбінатів: дис. к.п.н. 43

Організаційно-педагогічні умови підготовки старшокласників до професійного самовизначення в умовах міжшкільних навчально-виробничих комбінатів: автореф. к.п.н. 45

Організаційно-педагогічні умови професійної орієнтації учнів у процесі профільного навчання з технологій. Дис. наук. керівник 188

- Організація діяльності профільного навчально-виховного закладу 99
- Організація навчально-виховного процесу в освітній галузі «Технологія» 77
- Організація проектно-художньої діяльності вчителів технологій у післядипломній освіті : автореф. дис. к.п.н. 192
- Орієнтація старшокласників на педагогічні професії в умовах профільного навчання 68
- Орієнтація старшокласників на професійну діяльність 78
- Орієнтація старшокласників на професійну діяльність в умовах профільного навчання 79
- Орієнтація учнів на професійно-педагогічне навчання 80
- Орієнтири шкільної освіти 108
- Освіта і наука України у вимірі громадянських суспільств: соціально-професійна орієнтація 145
- Освіта і наука України: соціально-професійний розвиток 149
- Освітній потенціал загальноосвітньої системи: здоров'язберігаюча компетентність старшокласників 179
- Особливості організації навчально-виховного процесу в освітній галузі «Технологія» 62
- Особливості організації профільного навчання у МНВК 63
- Особливості професійного навчання старшокласників 69
- Особливості професійного самовизначення в умовах міжшкільного навчально-виробничого комбінату 48
- Педагогічні засади формування ключових компетентностей старшокласників 180
- Педагогічні засади формування компетентностей старшокласників у освітньому процесі 159
- Педагогічні засоби організації професіографічної діяльності школярів 92
- Підвищення соціально-професійного рівня керівника загальноосвітнього навчального закладу [Електронний ресурс] 121
- Підготовка дітей до професійного самовизначення в умовах міжшкільних навчально-виробничих комбінатів як соціальний захист особистості 49
- Підготовка особистості до праці: послідовність середньої та вищої освіти 160
- Підготовка старшокласників до майбутньої професійної діяльності в процесі профільного навчання 70

- Підготовка старшокласників до професійної діяльності 71
- Підготовка старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: [монографія] 25
- Післядипломна педагогічна освіта в підвищенні рівня соціально-професійної орієнтації особистості 122
- Помічник вихователя: перший крок до професії 50
- Поступ людини і суспільства засобом праці 161
- Правова спадщина козацько-гетьманської доби (1648–1764 роки): монографія: Рец. 128
- Праця як основа життєдіяльності людини та поступу громадянського суспільства: авторське право 24
- Праця як основа життєдіяльності людини: допрофесійна підготовка старшокласників 150
- Принципи формування профільних класів у загальноосвітніх навчальних закладах 81
- Проблема формування освітнього середовища профільної школи 123
- Проблеми професійного самовизначення молоді 64
- Проблеми сучасного підручника. Вип. 14. Рец. 135
- Проблеми сучасного підручника. Вип. 15, ч.1, ч.2. Рец. 138, 139
- Проблеми сучасного підручника. Вип. 16. Рец. 146
- Проблеми сучасного підручника. Вип. 17. Рец. 147
- Проблеми сучасного підручника. Вип. 18. Рец. 152
- Програма з допрофесійної підготовки учнів 10–11 кл. (професії типу «людина – природа», «людина – техніка») 37
- Програма з допрофесійної підготовки учнів 10–11 кл. (професії типу «людина – людина», «людина – знакова система», «людина – художній образ») 36
- Програмні методи і засоби навчання з дисципліни «Педагогіка» [Електронний ресурс] 27
- Програмні методи і засоби навчання з дисципліни «Педагогічна психологія» [Електронний ресурс] 28
- Професійна консультація старшокласників в умовах профільного навчання 82
- Професійна консультація учнів старших класів загальноосвітніх закладів в умовах МНВК 51
- Професійна орієнтація: термінологічний довідник 41
- Професійне самовизначення: термінологічний довідник 42

Професіографічна діяльність старших підлітків: науково-методичні рекомендації 38

Професіографічна діяльність школярів 93

Профільне навчання старшокласників за напрямом «Технологія і дизайн» 100

Профільне навчання старшокласників: соціально-професійне спрямування 132

Профінформаційна робота зі старшокласниками 72

Профконсультація учнів у МНВК 94

Профконсультування старшокласників 83

Профорієнтаційна робота: творчі пошуки педагогів МНВК 65

Психолого-педагогічні аспекти профорієнтаційної роботи у міжшкільних навчально-виробничих комбінатах 52

Реалізація компетентнісного підходу: здоровий спосіб життя старшокласників 181

Розвиток готовності до професійної діяльності в умовах МНВК 84

Розвиток особистості в умовах розбудови громадянського суспільства 162

Розвиток суспільства і закономірності визначення змісту освіти 109

Роль і місце вчителя у соціально-трудовому розвитку старшокласника 182

Система підготовки старшокласників до професійного самовизначення 73

Система професійної орієнтації у профільній школі 103

Система технологій: метод. вказівки для підготовки і здачі тестів з дисципліни 39

Соціально-педагогічні умови становлення і розвитку трудових об'єднань школярів в Україні (XX століття) : автореф. дис. к.п.н. 193

Соціально-професійна орієнтація старшокласників 133

Соціально-професійна орієнтація у загальноосвітньому закладі 114

Соціально-професійна орієнтація учнів в умовах регіонального середовища 95

Соціально-професійна орієнтація учнів у Росії 115

Соціально-професійна орієнтація учнів як напрям у підручникотворенні 110

Соціально-професійна орієнтація учнів: [навч.-метод. посіб.] 29, 31

Соціально-професійна орієнтація учнів: Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти 124

Соціально-професійна підготовка: особистісний та суспільний виміри 163

Соціально-професійний рівень керівника закладу освіти 134

Соціально-професійний розвиток дорослих 155

Соціально-професійний розвиток особистості 164, 165

Соціально-професійний розвиток особистості: авторське право 21

Соціально-професійний розвиток старшокласників в умовах профільного навчання 137

Соціально-професійний розвиток старшокласників: [навч.-метод. посіб.] 32

Соціально-професійний розвиток старшокласників: навч.-метод. посіб.: авторське право 23

Соціально-професійний розвиток старшокласників: праця як основа життєдіяльності та поступу 156

Соціально-професійний розвиток: допрофесійна підготовка учнів 154

Соціально-професійний розвиток: компетентнісно орієнтоване навчання старшокласників 166

Соціально-професійний розвиток: компетентності старшокласників та студентів 167

Соціально-професійно орієнтований навчально-виховний процес 116

Становлення національного курикулуму для старшої школи 101

Стратегія соціально-професійної орієнтації учнів 117

Сутність державного курикулуму для старшої школи 96

Сутність змісту і якості загальної і профільної освіти 97

Сутність організації здорового способу життя старшокласників 183

Сутність підготовки до праці: особистісний та суспільні виміри 168

Сутність поняття професійного самовизначення школярів 53

Сутність профільного навчання старшокласників 104

Сутність трудового виховання учнів: теоретико-прикладні концепти 184

Сутність формування ключових компетентностей учнів старших класів в освітньому процесі 169

Сутність формування компетентностей старшокласників 170

Тенденції розвитку суспільства і їх впливи на соціально-професійну орієнтацію учнів 118

Теоретико-методичні засади організації роботи профільного навчально-виховного закладу 102

Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: дис. д.п.н. 44

Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання: автореф. д.п.н. 46

Теоретико-методичні засади проблеми професійного самовизначення молоді 54

Теоретико-методичні засади профільного навчання старшокласників: здобутки і перспективи Запорізької області 58

Теоретико-методологічні засади проблеми професійного самовизначення молоді: здобутки і перспективи в Рівненській області 57

Теоретико-практичні засади соціально-професійного розвитку учнів в умовах профільного навчання 185

Теоретичний аспект підготовки молоді до професійної діяльності за кордоном 66

Теоретичні засади компетентнісного підходу до підготовки фахівців в умовах ступеневої освіти 125

Теоретичні засади навчання старшокласників за напрямом «Технологія і дизайн» 98

Теоретичні засади підвищення рівня соціально-професійної орієнтації учнів в умовах профільного навчання 126

Теоретичні засади профінформаційної роботи зі старшокласниками 105

Теоретичні засади соціально-професійної адаптації учнів 109

Теоретичні засади та сутність соціально-професійного розвитку старшокласників 186

Теоретичні засади трудового виховання старшокласників 106

Трудове виховання старшокласників в умовах профільного навчання 81

Український педагогічний журнал. Київ, 2015. № 1–4. Ред. 140

Український педагогічний журнал. Київ, 2016. № 1–4. Ред. 148

Український педагогічний журнал. Київ, 2017. № 1–4. Ред. 153

Український педагогічний журнал. Київ, 2018. № 1–4. Ред. 157

Управління закладами освіти: соціально-професійний розвиток учнів та студентів 171, 172

Фінансовий менеджмент: метод. вказівки для студентів спеціальності «Менеджмент організації» з підготовки та здачі тестів з дисципліни 40

Формування ключових компетентностей старшокласників: психолого-педагогічні засади 187

Формування образу «Я – майбутній професіонал» у старшокласників у процесі професійної орієнтації : автореф. дис . к. п. н. 189

Формування освітнього середовища профільної школи 120

Формування освітнього середовища профільної школи: [колективна монографія]. Ред. 26

Формування освітнього середовища профільної школи: Рец. 127

Формування у старшокласників готовності до вибору професій сфери економіки та підприємництва в умовах профільного навчання : автореф. дис. к.п.н. 194

Формування у старшокласників готовності до роботи з автотранспортною технікою : автореф. дис . к. п. н. 190

Формування у старшокласників самовимогливості в процесі професійної орієнтації : автореф. дис. к.п.н. 195

Художньо-естетичне виховання старшокласників в умовах міжшкільних навчально-виробничих комбінатів 74

Шлях до професії та професіоналізму 47

Labor as a basis of human vital activity and the progress of civil society: авторське право 22

National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine 151

Socio-professional development of personality: авторське право 20

ЗМІСТ

Від упорядника	7
Піддячий М. І. Роздуми наодинці із собою	10
Оцінка роботи М. І. Піддячого ІМЗО МОН України	13

ТІЛЬКИ ОСОБИСТІСТЬ ЗДАТНА ВИХОВАТИ ОСОБИСТІСТЬ

РОЗДІЛ І.

ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ МИКОЛИ ІВАНОВИЧА ПІДДЯЧОГО

Бех І. Д. Звеличений наполегливою працею	15
Ivan Bekh: Mykola Ivanovych Pidliachyi	26
Засвідчують свою повагу	33
Пономаренко О. М. До 60-ліття – Миколі Івановичу Піддячому	35
Бех І. Д. Хронос великого виміру життя	37
Биков В. Ю. Зростання інтелектуальної еліти України	38
Гуревич Р. С. Україна і міжнародний освітній простір	40
Євтух М. Б. Яскрава непересічна особистість	41
Льченко В. Р. Прагнення покращити світ	43
Олійник В. В. Людина світлих задумів і творчих горизонтів	44
Мадзігон В. М. Людина світлого розуму та доброго серця	46
Філіпчук Г. Г. Просвітник педагогічної правди	48
Маслов В. І. Розвиток у науковій творчості	51
Рибалка В. В. Наукова дружба з академіком Зязюном та колегами Інституту	52
Кузьмінський А. І. Людяність, атракційність та справжня інтелігентність	54
Палалка О. С. Натхнена праця на науковій ниві патріота-інтелігента	55
Терещук Г. В. Креативність і різносторонність обізнаного науковця	56
Корець М. С. Дискусії з учителем і науковцем	58
Самодрин А. П. Розвиток шляхом В. І. Вернадського	60
Куйбіда В. В. Досконалість душі, розуму і старань	62
Тимошенко О. В. I, pede fausto! Grandia laturus meritorum praemia! Іди рішучою ходою! І будь упевнений, що будеш широко нагороджений за свої заслуги!	63
Коберник О. М. Повага до кожної людини із почуттям власної гідності	65
Оршанський Л. В. Височінь ціннісного сходження	67
Тименко В. П. Три профілі обдарованості Ювіляра	69
Васянович Г. П. Хто сіє щедро, той щедро й жатиме!	71

Лаврінченко О. А. Характерні риси учителя і вихователя	73
Отич О. М. Наукова школа академіка Івана Зязюна	75
Осадчий І. Г. Гармонія системи світоглядних цінностей	76
Доротюк В. І. Екологія людини і природи	77
Туташинський В. І. Мудрість, мужність, доброта та уважність до людей	79
Штома Л. Н. Мудрість. Інтелігентність. Наполегливість	80
Піддячий В. М. Вчитель за покликанням, з любов'ю до людей та України	82
Пасенко Л. В. Яскраві сторінки життя міста Бориспіль	83
Мазур С. Г. Пройдений шлях дорогою життя	84

РОЗДІЛ II. НАУКОВО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ М. І. ПІДДЯЧОГО

Література про життя і діяльність М. І. Піддячого	85
Хронологічний показник праць М. І. Піддячого	88
Науковий доробок вченого, на який видано свідоцтва, які засвідчують авторські права, зареєстровані в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України	88
Монографії	112
Посібники	112
Навчальні програми	113
Науково-методичні рекомендації	114
Термінологічні довідники	114
Дисертації	115
Автореферати дисертацій	115
Статті у збірниках наукових праць і матеріалах конференцій	115
Наукова школа М. І. Піддячого	134
М. І. Піддячий – офіційний опонент	135
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	137
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРАЦЬ	139
ЗМІСТ	147
CONTENTS	149
ФОТОГАЛЕРЕЯ	151

CONTENTS

From the compiler	7
M. I. Pidliachyi. Introspection	10
Evaluation of the work of M. I. Pidliachyi by the IECM of the MES of Ukraine	13

ONLY PERSONALITY IS ABLE TO EDUCATE PERSONALITY

SECTION I.

LIFE AND CREATIVE WAY OF MYKOLA IVANOVYCH PIDLIACHYI

Bekh, I. D. Glorified by hard work	15
Ivan Bekh: Mykola Ivanovych Pidliachyi	26
Pay their respect.....	33
Ponomarenko, O. M. To the 60th anniversary – to Mykola Ivanovych Pidliachyi	35
Bekh, I. D. Chronos of the great dimension of life	37
Bykov, V. Yu. Growth of the intellectual elite of Ukraine.....	38
Hurevych, R. S. Ukraine and the international educational space.....	40
Yevtukh, M. B. Unordinary bright personality	41
Ilchenko, V. R. The desire to improve the world	43
Oliynyk, V. V. A man of bright ideas and creative horizons	44
Madzihon, V. M. A man of bright mind and good heart.....	46
Filipchuk, H. H. The enlightener of pedagogical truth	48
Maslov, V. I. Development in scientific creativity	51
Rybalka, V. V. Scientific friendship with Academician I. Ziaziun and colleagues of the Institute.....	52
Kuzminskyi, A. I. Humanity, attractiveness and true intelligence	54
Padalka, O. S. Inspired work in the scientific field of the patriot- intellectual	55
Tereshchuk, H. V. Creativity and diversity of the knowledgeable scientist	56
Korets, M. S. Discussions with a person who is a teacher and scientist	58
Samodryn, A. P. Development by the path laid by the genius V. I. Vernadskyi	60
Kuibida, V. V. Perfection of soul, mind and efforts	62
Tymoshenko, O. V. I, pede fausto! Grandia laturus meritum praemia! Take decisive steps! And be sure that you will be sincerely rewarded for your merit!	63

Kobernyk, O. M. Respect for each person with a sense of self-worth	65
Orshanskyi, L. V. Heights of value ascent	67
Tymenko, V. P. Three sides of talent of the Jubilee	69
Vasianovych, H. P. Whoever sows generously will also reap generously!	71
Lavrinenko, O. A. Distinguishing the characteristics of a teacher and upbringing	73
Otych, O. M. Scientific school of the Academician Ivan Ziaziun	75
Osadchyi, I. H. Harmony of the system of worldview values	76
Dorotiuk, V. I. Human ecology and its harmony with nature	77
Tutashynskyi, V. I. Wisdom, courage, kindness and attention to people	79
Shtoma, L. N. Wisdom. Intelligence. Persistence	80
Piddiachyi, V. M. Teacher by vocation, with love for people and Ukraine	82
Pasenko, L. V. Bright pages of Boryspil city life	83
Mazur, S. H. The way passed through the lifeline	84

SECTION II. SCIENTIFIC–CREATIVE ACTIVITY OF M. I. PIDDIACHYI

Literature about the life and work of M. I. Piddiachyi	85
Chronological index of the works of M. I. Piddiachyi	88
Scientific achievements of the scientist, for which certificates are given to certify the copyright, registered in the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine	88
Monographs	112
Textbooks	112
Educational programs	113
Scientific and methodological guidances	114
Terminological reference books	114
Theses	115
Theses abstracts	115
Articles in collections of scientific works and conference proceedings	115
M. I. Piddiachyi Scientific School	134
M. I. Piddiachyi as an official opponent	135
NAME INDEX	137
ALPHABETICAL INDEX OF SCIENTIFIC WORKS TITLES	139
CONTENTS (UKR)	147
CONTENTS	149
PHOTOGALLERY	151

Вручення нагрудного знаку «Ушинський К. Д.» Президентом Національної академії педагогічних наук України В. Г. Кременем (Київ, 2011 р.)

Загальні збори Національної академії педагогічних наук України (Київ, 2014 р.)

Всесвітній день вишиванки в Інституті педагогіки
Національної академії педагогічних наук України (Київ, 2018 р.)

Міжнародна науково-практична конференція «Реалізація компетентісно орієнтованого навчання в освіті: теоретичний і практичний аспекти (Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України, відділ профільного навчання, 2019 р.)

Доктор педагогічних наук, професор, академік-засновник і дійсний член НАПН України Василь Миколайович Мадзігон та Микола Іванович Піддячий на загальних зборах Національної академії педагогічних наук України (Київ, 2014 р.)

Святкування 70-річчя доктора філософських наук, професора, академіка НАПН України, директора Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 1-го Міністра освіти і науки України (1990—1992 рр.)
Івана Андрійовича Зязюна (Київ, 2008 р.)

Приємна зустріч у перший весняний день доктора психологічних наук, професора, академіка НАПН України, директора Інституту проблем виховання НАПН України Івана Дмитровича Беґа та Миколи Івановича Піддячого (Київ, 2021 р.)

III Міжнародна науково-практична конференція «Наукова спадщина академіка Івана Зязюна у вимірах сучасності та майбутнього» (Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2019 р.)

Доктор габілітований, професор, іноземний член НАПН України,
директор Інституту педагогіки Академії спеціальної педагогіки імені
М. Гжегожевської у Варшаві, голова Наукового товариства
«Польща-Україна» Франтішек Шльосек та Микола Іванович
Піддячий біля пам'ятника Тарасові Шевченку (Чернігів, 2019 р.)

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

Серія «Ювіляри НАПН України»

Випуск 36

ПІДДЯЧИЙ МИКОЛА ІВАНОВИЧ: особистість, педагог, вчений

Біобібліографічний показник

Упорядник – Штома Л. Н., завідувач бібліотеки Ін-ту пед. освіти і освіти дорослих
НАПН України.

Наукова редакція:

Бех І. Д., д-р психол. наук, професор, дійсний член НАПН України, директор
Інституту проблем виховання НАПН України;

Пономаренко Л. О., канд. наук із соціальних комунікацій, завідувач відділу науково
документного забезпечення, соціокультурної діяльності та міжнародних зв'язків
ДНІПБ України імені В. О. Сухомлинського.

Науковий консультант – Березівська Л. Д., д-р пед. наук, професор, член-кореспондент
НАПН України, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського.

Літературний редактор – Солодовнік О. А.

ISBN 978-617-7927-56-6

9 786177 927566 >

Підписано до друку 12.04.2021.

Формат 60×84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times.

Ум. друк. арк. 9,3. Обл.-вид. арк. 7. Зам. № 124.

Тираж 300 прим.

Видавництво «Діса плюс»

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції:

серія ДК № 4047 від 15.04.2011 р.

Надруковано в друкарні «БУКЛАЙН»
61000, м. Харків, вул. Катерининська, 46.
Тел. (099) 604-49-45
www.bookline.online

ISBN 978-617-7927-58-6

9 786177 927586 >

